

دیده‌راه

رصد دیدگاه‌ها و راهبردهای اندیشمندان
مسائل فرهنگی و اجتماعی

دفتر مطالعات فرهنگی جهاد دانشگاهی

گزارش شماره ۴ | تاریخ انتشار شهریورماه ۱۴۰۱

انتشار محدود (ویژه مدیران فرهنگی جهاد دانشگاهی سراسر کشور)

اِنَّ الْحَقَّ نَبِيُّنَ الْاَيُّهَا النَّبِيُّ وَالْحَقُّ نَبِيُّنَ الْاَيُّهَا النَّبِيُّ

گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار آئمه جمعه ۱

پاسخ رهبر معظم انقلاب به نامه دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین در پی
تجاوز رژیم صهیونیستی به نوار غزه ۶

مخلصی از اظهارات جمعی از مسئولان به مناسبت چهل و دومین سالگرد
تشکیل جهاد دانشگاهی ۸

مخلصی از اظهارات جمعی از جهادگران به مناسبت چهل و دومین سالگرد
تشکیل جهاد دانشگاهی ۱۴

باید موجودی خود را به میدان آورد ۱۷

قیام حسینی در پی مقابله با سنت جاهلی و اشرافی‌گری ۱۹

ضعف روش‌شناسی مطالعات تاریخی ؛ مهمترین عامل تعدد قرائت‌ها از
عاشورا است ۲۲

اجرای حکم الهی، پیروزی مسلمانان بر تروریسم فرهنگی است ۲۵

امروز ما در عرصه اجتماعی و سیاسی غیبت دین را نمی‌بینیم ۲۷

جدا شدن حتی یک نخبه از کشور تحمل ناپذیر است ۳۰

بازارسازی و حضور در زنجیره تامین برای دانش بنیان‌ها مهمترین دستاورد قانون
جهش تولید است. ۳۲.....

راهبرد چرخش نخبگان و تاسیس، توسعه و تقویت شبکه‌های نخبگانی کارآمد
است. ۳۵.....

زیست بوم علم و فناوری شرکت‌های دانش بنیان، در خدمت شرکت‌های بزرگ
قرار گیرند. ۳۸.....

خروجی علم و دانش باید فناوری و نوآوری و خلق ثروت از آن باشد. ۴۰.....

دانش بنیان‌های ما فناوری‌هایی تولید می‌کنند که در کشورمان مشتری
ندارد. ۴۲.....

با شرایط موجود، تقاضا برای حمایت‌های گلخانه‌ای پایان ندارد. ۴۶.....

توانمندسازی دانشجویان، تکلیف مهم نظام آموزش عالی است. ۴۹.....

اصل و لازمه فعالیت فرهنگی و تشکل‌های دانشجویی؛ ارتباط است. ۵۰.....

نوآوری در ترویج کتاب؛ "کتاب گردشگر" ۵۳.....

زنگ خطر برای رشته‌های علوم پایه به صدا درآمده است. ۵۵.....

دانش بنیاد نبودن اغلب رشته‌ها و نامتوازن بودن دانشگاه و صنعت از علل
دلسردشدن دانش‌آموز و دانشجو در داخل است. ۵۸.....

برای مطلوبیت زیست بوم و ارتقاء حس نوع دوستی در جامعه سیاست گذاری
شود. ۶۱.....

نرخ NEET در ایران نزدیک به ۳۰ درصد اعلام می شود! ۶۴

لباس رسمی و شیک برای یک میهمانی را از دست فروش نمی‌توانید تهیه کنید! ۶۷

با فرض سکونتگاه‌های غیررسمی، بیش از ۴۰۰ هزار نفر در حاشیه شهر تهران زندگی می‌کنند. ۷۰

برخورد قهرآمیز در امر به معرو و نهی از منکر، مشروط به تأثیر مثبت و اصلاح است. ۷۲

از نگاه غیر منظومه‌ای در این کشور به شدت رنج می‌بریم. ۷۴

ابرجالش کم‌حرکی در جامعه ایرانی طی ۱۰ سال آینده ۷۸

تا موقعی که سیاست‌گذاری جبر شرایط اجتماعی و اقتصادی را از بین نبرد، کار کودک به قوت خود باقی است. ۸۰

میزان استفاده مردم از پیام رسان‌های داخلی و خارجی ۸۳

تغییرات میزان تولد فرزندان خارج از چارچوب ازدواج در اروپا در مقایسه سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ ۸۵

گزیده دیدگاه‌ها و راهبردها ۸۷

گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار ائمه جمعه

گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار ائمه جمعه ۱۴۰۱/۵/۵

- روز مباهله روز بسیار مهمی است؛ هم روز نبوت است، هم روز ولایت است؛ ماجرای مباهله، هم برهان بر نبوت، هم برهان بر ولایت و امامت است.
- وقتی انسان آگاه شد به اهمیت یک شغلی، یک مسئولیتی، آن را بر دیگر کارها مقدم می‌دارد و به جوانب و اطراف آن بیشتر میرسد.
- نماز جمعه صرفاً یک نماز جماعت در یک مسجدی نیست این یک پدیده بزرگ و مهم است در یک شهر
- نزدیک هزار امامت جمعه، در کشور وجود دارد که این خیلی رقم مهمی است؛ در شهرهای بزرگ، کوچک؛ و خب اینها بایستی بتواند کاری بکنند کارستان!
- شبیه نماز جمعه هیچ چیز نداریم... وقتی در عمق این نماز جمعه، در بطون کار نماز جمعه وارد می‌شویم می‌بینیم با مجموع این خصوصیات، حتی از حج استثنائی‌تر است.
- دو عامل اساسی حیات طیبه، نماز جمعه به هم وصل کرده.. یکی ذکرالله، یکی حضور مردمی؛ هم "یا ایها الذین آمنوا" است هم "فأسعوا لی ذکر الله" است.
- "ألا بذکرالله تطمئن القلوب" ... این اجتماع در اسلام یک چیز عجیبی است؛ نفس اجتماع و حضور مردمی یک چیز مهمی است، اینجا است که شما باید حساس باشید. اگر چنانچه نماز جمعه این هفته از نماز جمعه مثلاً یک ماه قبل تان جمعیت کمتری دارد.
- حج در عمر یک بار است اما نماز جمعه هر هفته اتفاق می‌افتد؛ این خیلی مهم است. در هیچ آئینی، در هیچ جایی، اجتماع ملابس با معنویت به صورت هفتگی وجود ندارد.

- آمیختگی معنویت و سیاست؛ سیاست را با معنویت مخلوط کردن در یک فریضه (نماز جمعه)، این دیگر هنر اسلام است.
- در سلسله‌ی قدرت نرم نظام اسلامی، نماز جمعه یک حلقه بسیار مهم است، چون امروز آن چیزی که راهگشا است و تأثیرگذار است قدرت نرم است.
- زنجیره قدرت نرم ما زنجیره طولانی و مفصلی است؛ نماز جمعه یکی از مهمترین حلقه های این زنجیره قدرت نرم محسوب می شود.
- خصوصیاتى که باید رعایت بشود تا نماز جمعه در جایگاه خودش بنشیند، (بعضی) مربوط به منش، روش و شیوه زندگی امام جمعه و بعضی چیزها هم مربوط به خطبه‌ها است.
- امام جمعه روز جمعه مردم را امر به تقوا میکند با گفتار خود؛ من میگویم شما در روز شنبه و یکشنبه و دوشنبه و سه‌شنبه و چهارشنبه و پنجشنبه مردم را امر به تقوا کنید با رفتار خود!
- مسئله این است امر به تقوا بایستی در امر تحصیل تقوا در خود کوشنده باشد. حدود شصت مرتبه خدای متعال به من و شما میگوید اَتقوا، لکن دو تا از این شصت مورد، تکاندهنده است.
- در سوره‌ی آل عمران میفرماید: تقوا پیشه کنید، آنچنان که شایسته تقوا است. یکی هم آنجایی که در سوره‌ی تغابن میفرماید: همه استطاعت خودتان را به کار ببرید، همه امکان خودتان را به کار ببرید برای تقوا
- در نماز جمعه شما، همه جور آدمی شرکت میکند با همه، شما پدرانۀ رفتار کنید همه فرزندان شما هستند.
- رفتار امام جمعه باید مردمی باشد... شما به عنوان یک فردی از مردم، بروید بین مردم با آن‌ها حرف بزنید، از مردم فاصله نگیرید، فقط با یک جمع مخصوص و ممتازی نشست و برخاست نکنید.
- وقتی انسان نگاه میکند به مجموعه نهادهای انقلابی - که خب بحمدالله برکاتشان زیاد است - یکی از مردمی ترین شبکه های انقلابی، شبکه ائمه جمعه است.

- ارتباط با جوانها (خیلی مهم) است. برای این کار باید بنشینید ساز و کار فراهم کنید؛ یعنی ارتباط با جوانها این جورى نمیشود که بگویید جوانها بیايید، آنها هم بلند شوند بیایند!
- امروز در سرتاسر کشور، مجموعههای خودجوش و گمنام و کمهزینه و بی ادعایی وجود دارند که کار فرهنگی می‌کنند، کار اجتماعی میکنند، خدمات ارائه میدهند با این جوانها بنشینید صحبت کنید.
- طبقات محروم و کمک به مستضعفان و محرومان جز و کارهای لازم شما باشد؛ یعنی ما طرفدار عدالتیم، پرچم عدالت را بلند میکنیم، لکن عدالت بدون کمک و رسیدگی به طبقه مستضعف و محروم و مانند اینها معنا ندارد.
- مطلقاً وارد مسایل اقتصادی نشوید اداره تشکیلات روحانیت با مردم است.. این ننگ نیست، این افتخار است؛ این یعنی احتیاج به دولتها و به قدرتها ندارند.
- خطبه نماز جمعه و خطیب جمعه؛ سخنگوی انقلاب اسلامی است؛ تمام! هیچ کسی غیر از این توقع از خطیب جمعه نباید داشته باشد.
- هنر بزرگ خطیب جمعه این است که بتواند مفاهیم معرفتی و مفاهیم انقلابی را، متناسب با نیازهای روز بازتولید کند.
- ادبیات خطبه باید گرم باشد، صمیمی باشد، اتحادآفرین باشد، امیدبخش باشد؛ مصداق این آیه شریفه "هو الذی أنزل السکینه فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایماناً مع ایمانهم"
- خطبه‌ها... بتواند با شبهه پراکنی‌های دائمی دشمن مقابله کند شبهه‌ها را دست کم نباید گرفت بودند افرادی که در مقابل نیزه و شمشیر ایستادند، در مقابل شبهه و تردید زمین افتادند.
- نقطه مرکزی هویت تمدن غربی عبارت است از تفکیک میان دین و پیشرفت.. اینکه اگر می‌خواهید پیشرفت کنید، دین را باید کنار بگذارید.
- جمهوری اسلامی با شعار دین، وارد میدان شده علاوه بر اینکه توانسته خودش را حفظ کند، توانسته رشد کند توانسته این منطق را منتشر کند، توانسته ریشه‌دار کند.

- حقیقت قدرتهای غربی یک مافیا است که در رأس این مافیا صهیونیست‌ها و تجار برجسته یهودی و سیاستمداران تابع این‌ها هستند، آمریکا هم ویتترین شان است.
- غیر از مجموع حرکت جمهوری اسلامی، بخصوص زن ایرانی یکی از مهمترین ضربه‌ها را به داعیه‌های غربی و دروغ‌های غربی وارد کرده... زن ایرانی در همه میدان‌ها با موفقیت و سربلندی و با حجاب اسلامی ظاهر شده. این‌ها رجزخوانی نیست، این‌ها واقعیت‌های محسوس جامعه است.
- در مسئولیت‌های مدیریت کشوری، زنان ما با حجاب، با چادر، بهترین مدیریت‌ها را در آن بخش خودشان انجام دادند... در میدان‌های مختلف، زن ایرانی حضور پیدا کرده، در بالاترین سطوح قرار گرفته، با حجاب اسلامی، با رعایت حجاب؛ این خیلی چیز مهمی است.
- باید متین، منطقی و دور از احساسات بی مورد برخورد کرد.. شما در این جور موارد، آن منطق استعماری غربی را که آتش بیار معرکه است و دست او مشغول کار است، افشا کنید؛ آن را با دلایل روشن برای مردم تبیین کنید.
- جهاد تبیین را جدی بگیرید، شبهه زدایی از ذهن مخاطبین را جدی بگیرید. شبهه از جمله چیزهایی است که عرض کردیم مثل موریانه است؛ دشمن به این موریانه‌ها دل بسته
- خطبه نماز جمعه باید مرکزی باشد برای تبیین محتوای قوی و منطق محکم و غنی برای مسائل مهم انقلاب، مثل مسئله عدالت..
- روی مسئله عدالت فکر کنید، کار کنید، حرف بزنید روی مسئله استقلال... مسئله حمایت از مستضعفان، مسئله اتحاد دنیای اسلام، اینها مسائل بسیار مهمی است و به مردم بصیرت بدهید.
- چنانچه دیدید این کارهایی که انجام دادید در جذب مخاطب تأثیری نداشته، بدانید یک نقصی در کار هست؛ نقص را پیدا کنید و نقص را برطرف کنید.
- مردم همچنان از قبل از انقلاب... هم اجتماعاتشان بهتر است، هم کمک‌های مالی شان به حوزه‌های علمیه بیشتر و چندین برابر است، هم حضورشان در خدمات اجتماعی دینی بیشتر و مهمتر است
- مردم در میدانند؛ ما باید خودمان را از میدان کنار نکشیم.

رهبر انقلاب در دیدار انجمنه جمعه با تأکید بر جهاد تبیین و شبهه زدایی از ذهن مخاطبین

هنر امام جمعه با تولید و تبیین مبانی انقلاب با زبان امروز است

موفقیت و سربلندی زن ایرانی با حجاب اسلامی در میدان های مختلف
یکی از بزرگترین ضربه ها را به تمدن غرب زده است

۱۴۰۷/۵/۵
 KHAMENEI.IR

دیدار انجمنه جمعه سراسر کشور با رهبر انقلاب

پاسخ رهبر معظم انقلاب به نامه دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین در پی تجاوز رژیم صهیونیستی به نوار غزه

بسم الله الرحمن الرحيم

برادر مجاهد جناب آقای زیاد النخاله دام توفیقه

سلام عليكم،

نامه‌ی متین و مؤدبه بخش جنابعالی را دریافت کردم. خداوند به شما پاداش نیک دهد و پیروزی نهائی ملت سربلند و مظلوم فلسطین را نزدیک فرماید.

حادثه‌ی اخیر، افتخارات جنبش جهاد اسلامی فلسطین را مضاعف ساخت و جایگاه جهاد اسلامی را در حرکت مقاومت شکوهمند ملت فلسطین ارتقاء بخشید. شما با مقاومت شجاعانه‌ی خود، سیاست خدعه‌آمیز رژیم غاصب را خنثی کردید. شما ثابت کردید که هر بخش از مجموعه‌ی مقاومت، به تنهایی هم میتواند بینی دشمن را به خاک بساید. شما با پیوند زدن مجاهدت در غزه با کرانه، و دیگر نیروهای مقاومت با حمایتشان از حرکت جهاد، توانستید یکپارچگی جهاد ملت فلسطین را به رخ دشمن خبیث و خدعه‌گر بکشید. همه‌ی سعی گروههای فلسطینی در همه‌ی سرزمین فلسطین باید برای حفظ این یکپارچگی باشد. دشمن غاصب رو به ضعف است و مقاومت فلسطین رو به قوت است، و لا حول و لا قوة الا بالله. ما همچنان در کنار شمائیم. سلام عليكم و العهود بحالها..

سیدعلی خامنه‌ای

۲۰ مرداد ۱۴۰۱

زیاد النخاله در نامه خود؛ با تاکید بر حضور گسترده مجاهدان فلسطینی بخصوص جنبش جهاد اسلامی و شاخه نظامی سرايا القدس در سراسر فلسطین به ویژه در غزه و کرانه قهرمان غربی خاطرنشان کرد: با حضور گردانهای مقاومت جهاد، هیچ روزی نمی‌گذرد مگر آنکه در کرانه غربی درگیری‌هایی با رژیم صهیونیستی به وقوع می‌پیوندد.

دبیرکل جنبش جهاد اسلامی در تشریح وضعیت غزه، به ایستادگی مقتدرانه این منطقه در مقابل رژیم اشغالگر اشاره کرد و درباره درگیری‌های سه روزه اخیر افزود: ما این درگیری‌ها را «وحدة الساعات» (اتحاد میدان‌ها) نامیدیم تا بر اتحاد ملت‌مان در برابر دشمنی تأکید کنیم که با تمام قدرت و توطئه‌هایش سعی بر نابودی این اتحاد دارد.

زیاد نخاله با تأکید بر اینکه در این جنگ سراسر سرزمین اشغالی فلسطین تحت بُرد شلیک موشک‌های مقاومت جهاد اسلامی قرار داشت، گفت: این نبرد برآوردهای رژیم صهیونیستی را مختل کرد به شکلی که آنها ظرف سه روز مجبور به تقاضای آتش‌بس و تن دادن به شروط مقاومت شدند.

دبیرکل جهاد اسلامی، نقشه دشمن را ایجاد تفرقه در میان نیروهای مقاومت خواند و افزود: آنها اعلام کردند که هدف از جنگ فقط جهاد اسلامی است اما جهاد اسلامی با مبارزه مقتدرانه و شجاعانه خود، حیرت و حمایت کلیه نیروهای مقاومت در منطقه و جهان را برانگیخت و از سوی ملت فلسطین و همه تشکیلات مقاومت و در رأس آن جنبش حماس، مورد تأیید و حمایت قرار گرفت. وی این دستاورد مقاومت را مقدمه پیروزی‌های بزرگ‌تر ملت فلسطین در آینده خواند.

مخلصی از اظهارات جمعی از مسئولان به مناسبت چهل و دومین سالگرد تشکیل جهاد دانشگاهی

مسئولان	پیشنهادات
حجت الاسلام والمسلمین محمد دوست‌پرور (مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه هنر)	<ul style="list-style-type: none"> ● اندیشیدن برای عرصه با توجه به حضور در حوزه تصمیم سازی ● رسیدن به حوزه شهرسازی و اسباب های آن ● تسریع بخشی به روند فعالیت‌های اجتماعی شه
حجت الاسلام والمسلمین آیت عادل‌نژاد (رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های خوزستان)	<p>بهره‌گیری از جوانان نخبه انقلابی در تیم مدیریتی و کارشناسی خود و بررسی عالمانه کاستی‌ها و نیازهای استان</p>
آیت‌الله رسول فلاحتی (نماینده ولی فقیه در گیلان)	<ul style="list-style-type: none"> ● حل بحران آب و پسماند توسط پژوهشکده محیط زیست جهاد دانشگاهی ● ورود در حوزه پیشگیری، کنترل و درمان دیابت به عنوان مرگ خاموش ● فراهم ساختن زمینه رونق اشتغال و کارآفرینی با آموزش‌های کارآمد ● انجام اقدامات موثر در قالب اتاق‌های اندیشه‌ورز در حوزه عفاف و حجاب ● عملیاتی کردن ایده‌ها در جهت رفع نیازها
آیت‌الله دری نجف‌آبادی (نماینده ولی فقیه در استان مرکزی)	<p>جهاد در اولویت‌بندی فعالیت‌ها، قطع وابستگی، زنجیره‌ای کردن اقدامات، تکمیل حلقه‌های مفقوده، استفاده از ظرفیت‌ها، تحول آفرینی، روزآمدی، کارآمدی، آینده‌نگری و حرکت در مرزهای علم و دانش و فناوری، پیش بینی نیازها و اقدامات موثر در راه قطع وابستگی و ده‌ها تدبیر و سیاست و نقشه راه دیگر می‌توانند پشتوانه و راهنمای شایسته‌ای برای مراکز علمی تحقیقاتی و نوآوری، فناوری و پیشرفت و خوداتکایی و حضور در عرصه‌های علمی و فنی منطقه و جهان باشد.</p>
حجت الاسلام عبدالرضا پورذهبی (نماینده ولی فقیه در کردستان)	<ul style="list-style-type: none"> ● حضور و اثرگذاری در بستر دانشگاه‌های استان ● عدم موازی کاری در اجرای پروژه‌ها با دانشگاه‌ها ● شناخت و شناسایی توسط عموم مردم ● رسالت معکوس کردن مهاجرت نخبگان
حجت الاسلام محمد جعفرزاده (امام جمعه اصلاندوز)	<p>گام برداشتن در ایجاد اشتغال‌های پایدار و نوآور</p>
حجت الاسلام والمسلمین بارانی (امام جمعه مهدیشهر)	<p>ارتباط مناسب با دیگر نهادها و شناخت مسایل</p>

پیشنهادات	مسئولان
ایجاد و استقرار اتاق ادارات با هدف اجماع و اتصال دستگاهها	ماموستا فایق رستمی (امام جمعه سنندج)
ایجاد زمینه دلگرمی جوانان جهادی در همه عرصه ها	حجت الاسلام سید عبدالجواد شمس الدین (امام جمعه بندرانزلی)
جهاد دانشگاهی باید دوره جدید فعالیت های خود را معطوف به حوزه دانش بنیان و زیست بوم صنایع نرم و خلاق کند.	محمد جواد عسکری (رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی)
<ul style="list-style-type: none"> ● فعالیت های جهاد دانشگاهی باید برنامه محور باشد. ● فعالیت های پژوهشی جهاد دانشگاهی باید در سطح کشور گسترده تر شود و جهاد دانشگاهی پل ارتباطی دانشگاه و صنعت شود و از طریق نیازسنجی صنایع کشور و برطرف کردن آنها، وابستگی صنایع کشور به خارج را قطع کند. ● با توجه به تنوع گیاهان دارویی و کشت گل محمدی در سطح وسیع می توان از ظرفیت جهاد دانشگاهی با ایجاد مراکز فرآوری و اسانس کشی استفاده کرد 	شهباز حسن پور (نایب رییس کمیسیون اقتصادی مجلس)
ارائه ایده های علمی و دانش بنیان در تدوین و تصویب قوانین مترقی	ابراهیم عزیزی (نایب رییس کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی)
<ul style="list-style-type: none"> ● مشارکت موثر در تولید دانش بنیان و اشتغال زایی ● شناسایی و جذب نخبگان برای رفع نیازها با تلاش جهادگونه 	جواد نیک بین (عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی)
<ul style="list-style-type: none"> ● ضرورت برنامه ریزی جهاد دانشگاهی برای جلوگیری از آسیب های مهاجرت بی رویه به استان ● ارتباط با مجلس شورای اسلامی و اخذ بودجه مناسب در برداشتن گام های موثرتری در حوزه های پژوهشی و فناوری. ● ورود در حل مشکل زباله و مبارزه با آفات کشاورزی 	کاظم دلخوش (رئیس مجمع نمایندگان گیلان)
<ul style="list-style-type: none"> ● شناسایی نخبگان و افراد صاحب نظر و ایده برای رفع نیازهای جامعه ● ایفای نقش ریل گذار برای تحقق شعار سال 	جواد نیک بین (عضو مجمع نمایندگان خراسان رضوی)

پیشنهادات	مسئولان
<ul style="list-style-type: none"> ● ضرورت تغییر جایگاه در بودجه به عنوان یک دستگاه سیاست گذار مستقل ● دنبال کردن مأموریت های مهم در سطح ملی 	<p>عباس گلرو (نماینده مردم سمنان)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● استفاده از ظرفیت های دریا و ترانزیت ● توجه به محیط زیست و حل مشکلات این بخش و رونق گردشگری ● کمک به دانش بنیان شدن حوزه کشاورزی 	<p>سید علی آقازاده (نماینده مردم رشت)</p>
<p>ماموریت گرا کردن فعالیت های پژوهشی و علمی</p>	<p>محسن فتحی (نماینده مردم کرستان)</p>
<p>کاربست ظرفیت در حوزه انرژی، حمل و نقل ریلی و تجهیزات پزشکی</p>	<p>احمد دنیامالی (نماینده مردم بندرانزلی)</p>
<p>افزایش توجه به مجموعه های دانش بنیان</p>	<p>سمیه رفیعی (نماینده مردم تهران)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ایفای نقش حلقه واسط بین دانشگاه و صنعت ● لزوم حمایت های همه جانبه مسوولان و مجلس از آن 	<p>صدیف بدری (نماینده مردم اردبیل)</p>
<p>فرهنگ شکل گیری اقدامات بر اساس نیازسنجی از منطقه</p>	<p>روح الله حضرت پور (نماینده مردم ارومیه)</p>
<p>آسیب شناسی ایجاد شغل به صورت علمی</p>	<p>دکتر محسن زنگنه (نماینده مردم تربت حیدریه)</p>
<p>حضور در عرصه زیرساخت حوزه سلامتی و ورزش</p>	<p>هاجر چنارانی (نماینده مردم نیشابور)</p>
<p>فرصت سازی برای تبدیل شرکت و مجموعه خرد به هلدینگ</p>	<p>سیدرضا مرتضوی (استاندار اصفهان)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● کار نو روی زغالسنگ و کرومیت ● ورود به حوزه گردشگری مذهبی 	<p>علی زینی وند (استاندار کرمان)</p>
<p>شکل دادن به گفتگو پیرامون معضلات در استان ها</p>	<p>احمد محمدی زاده (استاندار بوشهر)</p>

پیشنهادات	مسئولان
<ul style="list-style-type: none"> ● لزوم بهره‌گیری از ایده و ظرفیت نهاد در جهت حل چالش‌های کشور ● تقویت ارتباط با دستگاه‌های اجرایی، پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و شرکت‌های دانش‌بنیان ● بهره‌گیری از ظرفیت و دانش علمی نهاد در جهت افزایش جمعیت ● اجرای طرح‌های فناورانه در جهت افزایش راندمان کشاورزی و استفاده از پساب‌های صنعتی و... 	<p>محمد رضا هاشمی (استاندار سمنان)</p>
<p>ورود به افزایش بهره‌وری در حوزه کشاورزی و مبارزه با آفات</p> <ul style="list-style-type: none"> ● حلقه واسطه بودن بین بخش تولید و علم ● ایفای نقش به عنوان مشاور علمی واحدهای ● استفاده از نیروهای ماهر در سطح جامعه ● ایجاد رشته‌هایی که منجر به اشتغال شوند ● حمایت از استعدادهای برتر و جذب آنها در دانشگاه ● گسترش فعالیت‌های میدانی و ایفای نقش تسهیل‌گری 	<p>لقمان قربانی (فرماندار مراوه تپه)</p> <p>مهدی رمضانی (معاون سیاسی امنیتی کردستان)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● تقویت مشارکت جوانان و دانشجویان در مسائل سیاسی و اجتماعی ● تعامل دوسویه بین متخصصان و بخش اجرایی برای رفع نیازها ● حمایت، تشویق و جذب دانشجویان و پژوهشگران جوان و مستعد ● پل ارتباطی فیما بین توسعه سریع تکنولوژیکی و فناوری‌های مدرن به شکل علمی و بومی باشد. ● الگوگیری دستگاه‌ها از سبک راهبری جهادی 	<p>هادی احمدی (مدیرکل سیاسی گلستان)</p> <p>رحیم حب نقی (رئیس دانشگاه ارومیه)</p>
<p>ایفای نقش الگو در تجاری‌سازی علم</p>	<p>منصور احمدی (سرپرست دانشگاه علمی کاربردی ایلام)</p>

● قویت حلقه ارتباطی دانشگاه و جهاددانشگاهی

● جهاددانشگاهی باید در کنار مجموعه های دانشگاه، پارک علم و فناوری و دیگر مؤسسات فعال در حوزه کارآفرینی، دانش بنیان و تولید علم و تولید ثروت از علم فرار گیرد تا با هم افزایشی شکل گرفته، عملکرد بهتری حاصل شود.

شعبان شتایی

(سرپرست دانشگاه علوم
کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)

● ضرورت تقویت فعالیت های دانش بنیانی در جهاددانشگاهی به کمک شرکت های دانش بنیان و ارتباط با مراکز رشد، پردیس ها و پارک های علم و فناوری

● تشکیل سلسله جلسات هماهنگی و همکاری بین جهاددانشگاهی و دانشگاه ها و مراکز رشد و پردیس های علم و فناوری

● جهاددانشگاهی در این بخش می تواند در تکمیل فرایند تولید و بازاریابی نقش آفرین باشد و اثربخشی خود را کامل کند.

● ارائه طرح های جدید و در دستور کار داشتن شرکت های دانش بنیان، و تحول در حوزه اشتغال

● تعامل با دستگاه های اجرایی برای اخذ اعتبارات پژوهشی

● ورود حوزه پژوهش به ارتباط با کارفرمایان در راستای رفع معضل بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی

● پذیرش عناوین و اولویت های پژوهشی دستگاه های اجرایی و فراخوان پژوهشگران به همکاری

● حل معضل بیکاری دانش آموختگان کشاورزی و همچنین علوم انسانی و علوم اجتماعی

نوروز نیمروزی

(عضو هیات علمی دانشگاه
گلستان)

احمد علیجانپور

تمهید زمینه رشد، بالندگی و تولید ثروت مبتنی بر دانش

(عضو هیات علمی دانشگاه
ارومیه)

محسن دادار

ارتباط بیشتر با دانشجویان با فرهنگ سازی و شناخت جوانان

(رئیس مرکز تحقیقات کشاورزی
و منابع طبیعی اصفهان)

محسن دادار

ارتباط بیشتر با دانشجویان با فرهنگ سازی و شناخت جوانان

(رئیس مرکز تحقیقات کشاورزی
و منابع طبیعی اصفهان)

پیشنهادهات	مسئولان
هم افزایی با نهادهایی که ماهیتا دارای فعالیت دانش بنیان هستند.	محمدرضا قربانی (رئیس پارک علم و فناوری خراسان شمالی)
<ul style="list-style-type: none"> ● کمک به بخش صنعت، معدن و تجارت با شناسایی چالش و نیاز ● همراهی بخش تولید در دانش بنیان شدن 	درویشعلی حسن زاده (رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت گلستان)
نقش آفرینی در توسعه خدمات اورژانس	پیرحسین کولیوند (رئیس سازمان اورژانس کشور)
<ul style="list-style-type: none"> ● پل میان نیازهای دانش بنیان و افراد فاقد توان استقلال ● پذیرش نخبگان کمتر دارای توان ریسک پذیری ● توانمندسازی افراد 	محمدرضا یافتیان (مدیرکل حفاظت محیط زیست زنجان)
استفاده از ظرفیت های سمن ها به عنوان بازوهای شبکه ای برای ارتباط گیری با مخاطب و برگزار پرویداد های مختلف	حیدر صفرپور (مدیرکل ورزش و جوانان فارس)
تعامل، همدلی و همفکری با دستگاه تعلیم و تربیت در پرورش نسلی پویا، پژوهنده و خلاق	علی موحدی (مدیرکل آموزش و پرورش بوشهر)
توجه به ظرفیت جوانان متعهد	مهدی طالبی (دبیر شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر گلستان)
تقویت ارتباط با دانشگاهیان و اعضای هیات علمی	مسعود صفایی مقدم (دبیر شبکه ملی جامعه و دانش دانشگاه شهید چمران اهواز)

مخلصی از اظهارات جمعی از جهادگران به مناسبت چهل و دومین سالگرد تشکیل جهاد دانشگاهی

جهادگران

پیشنهادات

- برای رسیدن به استقلال، باید دو موضوع "عده" و "عده" در کانون توجه قرار گیرد.
- ضروری است که به کار جهادی و رضای خدا توجه کنیم.
- جهاد دانشگاهی با آن قابلیت‌هایی که دارد می‌تواند عهده‌دار چند مأموریت ملی برای حل مسائل بزرگ کشور شود.
- جهاد دانشگاهی باید بتواند سیال و روان و فارغ از قالب‌های استخدامی محدود دولتی از ظرفیت جوانان کشور استفاده کند
- امروز کشور نیاز دارد نهادی عمومی مانند جهاد دانشگاهی، متولی حوزه نوآوری به معنای خاص کلمه؛ پذیرش کارهای بزرگ و تقسیم‌کار ملی بین ظرفیت‌های دانش بنیان ایجاد شده باشد.
- جهاد دانشگاهی با داشتن تجربه اجرا و عملیات در عرصه کار واقعی صنعت و خدمات از یک طرف و تجربه تولید فناوری متعادل با شرکت‌ها و مجموعه‌های فناوری از سوی دیگر می‌تواند آن حلقه میانی اصلی باشد تا زنجیره‌ی تولید ارزش را کامل کند. آنچه می‌تواند به جهاد دانشگاهی تفویض شود؛
- ایجاد مرکز نوآوری و تولید محصولات پیشرفته پزشکی در سه حوزه سلول درمانی، ژن درمانی و مهندسی بافت به‌عنوان زیرساخت تولید برای همه شرکت‌های دانش بنیان کشور در این حوزه‌ها؛
- ایجاد شبکه و برنامه ملی پیشگیری و کنترل سرطان با استفاده از همه ظرفیت‌های کشور و بهره‌مندی جهاد از منابع صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌های درمان شهروندان
- ایجاد شبکه ملی ساخت، تجهیز و تولید آب شیرین‌کن‌ها و تجهیزات انتقال آب برای استفاده شرب، کشاورزی و صنعتی و تفویض مأموریت احیای چاه‌های مرده و ازدیاد برداشت به‌روش‌های پیشرفته با مدل سهیم شدن جهاد در بخشی از درآمدهای حاصل از فروش
- مأموریت ملی برای توسعه توانمندسازی و رشد مشاغل خرد و خانگی به‌عنوان یک ظرفیت عظیم ملی
- مسئولیت انتقال تکنولوژی در خریدهای خارجی بزرگ حداقل در بعضی حوزه‌های تخصصی به جهاد دانشگاهی الزام شود.
- مسئولیت تربیت نیروی انسانی در فرصت‌های مطالعاتی دانشجویان، اساتید و همچنین دوره‌های خدمت سربازی نخبگان
- این نهاد آمادگی دارد هر مأموریت ملی دیگری که دولت محترم با توجه به سند توانمندی‌های ملی جهاد که در اولین فرصت آرایه خواهد شد عهده‌دار شود.

روح الله دهقانی فیروزآبادی
(رئیس جهاد دانشگاهی)

- حساس سازى محيط دانشگاهى به شاخص‌ها و ارزش‌هاى فرهنگ عمومى
- باز كردن آغوش درگام دوم براى حضور جوانان صاحب فكر و اندیشه
- توجه به قالب‌هاى جديد فعاليت منطبق با نسل جديد
- شرح و بسط جهاد تبیین از طريق ظرفيت رسانه‌اى
- جلب مشاركت و مشاورت علمى نخبگان و توليد محتواى علمى با در اختيار داشتن ظرفيت نشر

جمال رحيميان

(معاون فرهنگى جهاد دانشگاهى)

- براى استمرار توليد و محصول با كيفيت و منطبق با دانش روز مى‌بايست نسبت به انجام تحقيقات بنيادى اهتمام ورزید.

ابوالفضل شيرازى

- براى حفظ پويايى و استمرار حركت علمى و كاربردى پژوهشگران مى‌بايست نسبت به دريافتى و همترازى حقوق با اساتيد دانشگاهى اقدام موثرى صورت داد.

(مدیر گروه جنين شناسى
پژوهشگاه ابن‌سینا)

- با ساختار منحصر به فرد، مى‌توان در جذب متخصصان و نخبگان کشور موفق بود.

- حمايت معنوى از پژوهشگران و نخبگان و ايجاد اطمینان و رفع نگرانى از افشا شدن طرح و ايده

- حمايت مادى از پروژه‌هاى كاربردى و بهبود سهم توسعه‌دهندگان يك فن‌آورى يا نوآورى

رضوان اسماعيلى

(عضو هيئت علمى پژوهشكده
معمتمد)

- تعيين سرفصل‌هاى مورد نياز کشور به منظور ارائه به نخبگان مخصوصا جوانان به منظور جلوگیری از هدر رفتن استعدادها در پروژه‌هاى با نياز کمتر

- تعيين ماموريت مشخص براى هر واحد به منظور جلوگیری از موازى‌كارى و هدر رفتن منابع

- تقويت زيرساخت‌هاى توسعه و تجارى‌سازى به ويژه در محصولات پزشكى

جواد براتى

- بازويى همكارى بدنه علمى و اجرائى در حل مسائل و چالش‌هاى استان

(مدیر گروه پژوهشى اقتصاد
پژوهشكده گردشگرى)

- نظر به اهميت موضوع جوانى جمعيت با فراهم كردن بستر و سازوكار سهل و آسان، خدمات درمان ناباورى را در اختيار مردم قرار دهيم.

على صادقى‌تبار

- به جاى درگيرى در بوروکراسى پيچيده بيمه‌ها يك طرح بديع، انقلابى و جهادى براى درمان ناباورى ارائه شود که هر زوج فارغ از پوشش بيمه‌اى، يك بسته حمايتى در حدود ۷ ميليون تومان به صورت مستقيم دريافت کند.

(مدیر مرکز فوق تخصصى درمان
ناباورى ابن‌سینا)

جهادگران

پیشنهادهات

محمدرضا صادقی

- کمک در ایجاد زمینه اشتغال برای دانش آموختگان

(رییس پژوهشگاه ابن سینا)

- با توجه به ظرفیت‌های خاص و ویژه در حوزه‌های مختلف -فنی مهندسی، علوم انسانی و پزشکی به‌عنوان یک زیست‌بوم جامع نوآوری عمل کند.

حسن محمدی مجد

- می‌توان در حوزه‌های مختلف، در سه مرحله «ارزیابی واقع‌بینانه از وضعیت فعلی»، «شناسایی نیازهای بالقوه و بالفعل و تعیین اولویت‌ها به کمک مراکز ذی‌ربط» و «ایجاد یک مرکز جامع هماهنگی جهت استفاده از تمام ظرفیت‌ها و ترکیب خلاقانه فناوری‌ها و توانمندی‌های موجود» نقش افرینی کرد و در گام بعدی به‌عنوان مشاوره امین در کنار دستگاه‌های تصمیم‌گیر برای تغییرات برنامه‌ریزی کرده و پیاده‌سازی و اجرا کرد.

(مدیر پروژه تدوین دانش و تولید مت‌های حفاری)

- بایردر بخش مدیریت پسماند دخیل شد.

علی اصغر غفاری زاده

- اگر بودجه ای برای مطالعه آلاینده‌ی بخش‌ها و صنایع و ... مختلف تخصیص داده شود ما می‌توانیم نسبت به انجام چنین مطالعه ای اقدام کنیم و راهکار عملی برای کاهش آلاینده‌ی ارائه داد.

(رییس واحد استان مرکزی)

حسین راغ‌آرا

- ورود در حوزه در برندسازی و بسته بندی

(مدیر مرکز خدمات تخصصی گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی)

- در صورت حمایت مسئولان استان این نهاد می‌تواند فعالیت‌های فناورانه را در سطح استان اجرا کند.

اکبر اسدی

- ظرفیت‌های علمی و فناورانه جهاد دانشگاهی در حوزه پزشکی، اصلاح نژاد دام سبک و سنگین، گیاهان دارویی و سایر حوزه‌ها می‌تواند فعال شود و به مردم خدمات تخصصی ارائه دهد.

(رئیس جهاد دانشگاهی کردستان)

- حل مشکلات موجود با توان شرکت‌های دانش‌بنیان

سیدغلامرضا حسینی

- توسعه گیاهان دارویی به عنوان یک پروسه اقتصادی نوین در استان

(رئیس جهاد دانشگاهی ایلام)

باید موجودی خود را به میدان آورد.

نظام و رهبری

«زندگی حسین بن علی (علیه السلام) در طول تاریخ زندگی پنجاه و چند ساله آن بزرگوار، همه درس است. دوران کودکی او درس است، دوران جوانی او درس است، در دوران امامت امام حسن (علیه السلام) رفتار او درس است، بعد از شهادت امام حسن (علیه السلام) رفتار او همه درس است. اینجور نبود که کار امام حسین فقط در آن روز آخر باشد، لکن حادثه کربلا اینقدر عظمت دارد، اینقدر درخشنده است که مثل خورشیدی همه نورهای دیگر را تحت الشعاع قرار می دهد.

والا خطابه امام حسین (علیه السلام) خطاب به علما و بزرگان و صحابه و تابعین در منی - که در کتب حدیث ذکر شده است - یک سند تاریخی است؛ نامه آن بزرگوار خطاب به علما و بزرگان و پایه ها و ارکان دینی در زمان خودش - «ثُمَّ أَنْتُمْ أَيُّهَا الْعِصَابَةُ، عِصَابَةُ بِالْعِلْمِ مُشَهَوْرَةٌ» که در کتب معتبر حدیث نقل شده است - یک سند تاریخی مهم است؛ رفتارهای آن بزرگوار؛ برخوردش با معاویه، نامه اش به معاویه؛ حضورش در کنار پدر در دوران کوتاه خلافت امیرالمؤمنین (علیه الصلاة والسلام)؛ همه اینها قدم به قدم درس است؛ منتها حادثه عاشورا چیز دیگری است.

درس حسین بن علی (علیه الصلاة والسلام) به امت اسلامی این است که برای حق، برای عدل، برای اقامه عدل، برای مقابله با ظلم، باید همیشه آماده بود و باید موجودی خود را به میدان آورد؛ در آن سطح و آن مقیاس، کار من و شما نیست؛ اما در سطوحی که با وضعیت ما، با خلقتات ما، با عادات ما متناسب باشد چرا؛ باید یاد بگیریم». (۱۳۹۲/۳/۲۲)

«امام حسین (علیه الصلاة والسلام) برای بیان حقیقت، روشنگری در طول تاریخ، عزیزترین عزیزان خود را برمی دارد می آورد وسط میدان. امام حسین (علیه السلام) که می دانست حادثه چه جور تمام خواهد شد؛ زینب را آورد، همسران خود را آورد، فرزندان خود را آورد، برادران عزیز خود را آورد. اینجا مسأله، مسأله تبلیغ دین است؛ تبلیغ به معنای حقیقی کلمه؛ رساندن پیام، روشن کردن فضا؛ ابعاد مسأله تبلیغ را این جوری می شود فهمید که چقدر مهم است. در آن خطبه «من رأی سلطانا جائرا مستحلا لحرم الله ناکثا لعهد الله... و لم یغیر علیه بفعل و لا قول کان حقا علی الله ان یدخله مدخله»؛ یعنی وقتی او دارد فضا را به این شکل آلوده می کند، خراب می کند، باید یا با فعل یا با قول آمد روشنگری کرد. و امام حسین (علیه السلام) این کار را انجام می دهد، آن هم با این هزینه سنگین؛ عیالات خود، همسران خود، عزیزان

خود، فرزندان امیرالمؤمنین، زینب کبری، اینها را برمی‌دارد می‌آید وسط میدان». (۱۳۸۸/۹/۲۲)

«عزت و افتخار حسینی»، چگونه عزتی است؟ این افتخار، افتخار به چیست؟ آن کسی که حرکت حسین بن علی (علیه السلام) را بشناسد، می‌داند که این عزت، چگونه عزتی است. از سه بُعد و با سه دیدگاه، این نهضت عظیم حسینی را که در تاریخ این‌طور ماندگار شده است، می‌شود نگاه کرد. در هر سه بُعد، آنچه که بیش از همه چشم را خیره می‌کند، احساس عزت و سربلندی و افتخار است.

یک بُعد، مبارزه حق در مقابل باطل مقتدر است که امام حسین (علیه السلام) و حرکت انقلابی و اصلاحی او چنین کرد. یک بُعد دیگر، تجسم معنویت و اخلاق در نهضت حسین بن علی است، بُعد سوم که بیشتر در بین مردم رایج است، فجایع، مصیبت‌ها، غصه‌ها، غم‌ها و خون‌دل‌های عاشوراست؛ لیکن در همین صحنه سوم، باز هم عزت و افتخار هست. کسانی که اهل نظر و فکر و تأملند، باید هر سه بُعد را دنبال کنند» (۱۳۸۱/۱/۹)

فارس

منبع- خبرگزاری فارس (۱۴۰۱/۵/۸)

قیام حسینی در پی مقابله با سنت جاهلی و اشرافی‌گری

نظام و رهبری

یکی از موضوعات بسیار مهمی که در رابطه با قیام امام حسین (ع) و حادثه عاشورا مطرح می‌شود این است که در گستره تحولات اجتماعی چه زمینه‌هایی باعث شد که فقط پنجاه سال پس از ارتحال پیامبر(ص)، حادثه‌ای با این ابعاد به وقوع بپیوندد؟

همچنین، چه عواملی باعث شد که جامعه آن روز در مقابل این حادثه بزرگ واکنشی سرد، بی‌روح و کم‌اثری را از خود بروز دهد؟ واقعه‌ای که شاید بتوان ادعا کرد نظیری در تاریخ بشریت ندارد و حادثه‌ای است که وجدان هر انسانی را متأثر می‌کند. از این رو باید این حادثه با اهمیت از ابعاد مختلف بررسی شود و یکی از آنها بررسی تحولات ساختاری جامعه پس از بعثت پیامبر اکرم(ص) است.

برای بررسی ریشه‌ای قیام امام حسین (ع) از لحاظ اجتماعی باید جامعه عصر جاهلی و سپس تحولاتی را که در دوره اسلامی یعنی در زمان پیامبر(ص) و همچنین، تا سال ۶۰ هجری رخ داد را تحلیل کنیم

وگرنه نمی‌توانیم به نتیجه روشنی دست پیدا کنیم. البته ریشه‌های بسیاری از وقایع پس از اسلام مرتبط با عصر جاهلیت است و نباید انتظار داشت که جامعه عصر جاهلی، که پس از قرن‌ها شاهد تحولات فکری عظیمی بود، به صورت ریشه‌ای و عمیق دگرگون شود و ارزش‌ها و سنت‌های آن در مدت کوتاه ۲۰ تا ۲۵ ساله در زمان پیامبر(ص) از بین برود و محو شود یا انسان‌های آن عصر به تغییر فکری، فرهنگی و اجتماعی دست یابند.

اگرچه پیامبر(ص) تلاش می‌کنند تا با این سنت‌ها مبارزه کنند و بتوانند اصلاحات ریشه‌ای انجام دهند، اما تمام این اصلاحات قائم به یک فرد یعنی شخص پیامبر(ص) بود. بنابراین، با از دنیا رفتن پیامبر(ص) چنانچه تداوم حاکمیت در خط انبیای الهی و نبی مکرم اسلام(ص) نباشد و حاکمیت از راه و سنت پیامبر(ص) فاصله بگیرد، ممکن است ارزش‌های جاهلی دوباره در جامعه احیا شود. یکی از مهمترین آنها، سنت قبیله‌ای بود، زیرا جامعه عصر جاهلی مبتنی بر ارزش‌های قبیله‌ای شکل گرفته بود

و اولویت‌های قبیله‌ای بر اولویت‌های دینی ترجیح داشت. پیامبر(ص) تلاش کرد که نظام شیخوخیت و قبیله‌ای را از بین ببرد و یک نظام مبتنی بر دین را که قائم به محور شخص رسول اسلام(ص) است، ایجاد کند، اما این مسئله فقط در دوران کوتاه حیات و رسالت ایشان محقق شد و پس از آن جامعه اسلامی بنا به پیش‌بینی پیامبر(ص)، دچار انحراف و نیز سنت‌های عصر جاهلی احیا شد.

با رحلت پیامبر(ص) جریان سقیفه شکل گرفت و سپس حاکمیت خاندان اهل بیت(ع) ادامه نیافت. نظام قبیله‌ای در سقیفه بنی‌ساعده سکان‌دار جامعه اسلامی شد. در دوران خلفای اول و دوم فاصله چندان زیادی با ارزش‌های زمان پیامبر(ص) ایجاد نشد، اما تبلور و رشد ارزش‌های نظام قبیله‌ای به ویژه در دوره خلافت عثمان یعنی خلیفه سوم جامعه اسلامی کاملاً متحول شد و به سمت ارزش‌های جاهلی بازگشت. در دوره عثمان تمامی ولایات در دست حکام اموی قرار گرفت و نظام شایسته‌سالاری به نظام قوم‌سالارانه تبدیل شد. همچنین، فتوحات مسلمین باعث شد تا جامعه دچار تحولات اقتصادی شود و به سمت رفاه‌گرایی و آسایش و ثروت حرکت کند و غنایم فراوانی که در فتوحات به دست مسلمانان افتاد سبب شد تا جامعه به سرعت به سمت طبقاتی شدن حرکت کند. در نتیجه، بسیاری از ثروتمندان از ارزش‌های اسلامی دور شدند و روحیه تجمل‌گرایی و تصرف در بیت‌المال در میان حکام و والیان خلفا به ویژه خلیفه سوم ایجاد شود.

تمامی این مسائل سبب ایجاد شکاف طبقاتی شد و کار به جایی رسید که طبقه محروم جامعه برای اجرای عدالت دست به قیام زد و عاقبت خلیفه سوم را از میان برداشت. این طبقه تبلور عدالت اجتماعی را در امام علی(ع) مشاهده کردند و با آغاز خلافت امام علی(ع) طبقه اشراف اجازه ندادند که امام(ع) به منظور اصلاحات اقتصادی در جامعه اقدام کند و هر روز بحران‌های مختلفی را برای حکومت امام علی(ع) ایجاد می‌کردند که منجر به شهادت امام(ع) شد. اشراف اجازه ندادند که حکومتی براساس عدالت اقتصادی شکل گیرد. حاکمیت امویان از زمان خلیفه اول اندک اندک در منطقه شام ایجاد شد و در زمان خلیفه دوم، معاویه زمینه‌هایی را برای دور کردن جامعه از ارزش‌های عصر پیامبر(ص) و ایجاد بدعت در جامعه فراهم کرد. یکی از تلاش‌های او دور کردن مردم از اهل بیت(ع) بود. معاویه موفق شد تا به خلافت و حاکمیت مسلمین در دوره امام حسن(ع) برسد. در دوره معاویه احکام و مسائل اسلامی در جامعه رعایت و اجرا شد، اما در باطن، فاصله با ارزش‌های نبوی افزایش پیدا کرد.

عدم همراهی مردم با امام حسین(ع) نیز همان آلودگی‌هایی بود که جامعه مسلمین را طی ۵۰ سال پس از رحلت پیامبر(ص) از لحاظ اخلاقی، اقتصادی، اجتماعی و اعتقادی دچار رکود کرده بود.

بنابراین، مردمی که آلوده این انحرافات شده بودند، به هیچ وجه حاضر به فداکاری در راه دیگر و نیز از دست دادن منافع خود نبودند. به همین دلیل تا سال ۶۳ یعنی سه سال پس از شهادت امام حسین (ع) هیچ حرکتی از سوی مردم برای خون خواهی امام حسین (ع) و قیام برای مبارزه با دشمنان ایشان صورت نگرفت. اولین کنش این جامعه با عنوان قیام توابع در سال ۶۳ روی داد که شکست خورد. پس از آن، جامعه اسلامی شاهد قیام‌هایی متأثر از نهضت حسینی شد و قیام مختار، قیام زید بن علی (ع) و... پس از توابع رخ داد و برخاسته از الهاماتی از قیام امام حسین (ع) بود.

منبع- خبرگزاری ایکننا (۱۴۰۱/۵/۱۱)

ضعف روش‌شناسی مطالعات تاریخی؛ مهمترین عامل تعدد قرائت‌ها از عاشورا است.

نظام و رهبری

از واقعه عاشورا و قیام عاشورا در طول تاریخ اسلام قرائت‌های مختلفی عرضه شده است. برخی از این قرائت‌ها صدها سال در جامعه شیعی حاکم بودند. برخی قرائت‌ها نوپدید و جدید هستند. برخی دقیق و درست هستند، برخی ناقص و نادرست هستند. در آینده نیز با قرائت‌ها و تحلیل‌های متنوع دیگری درباره عاشورا مواجه می‌شویم. بحث ما درباره چرایی تنوع قرائت‌ها از واقعه عاشورا است.

یکی از دلایل تنوع قرائت‌ها و خوانش‌ها ضعف روش‌شناسی مطالعات تاریخی است. روش‌های مختلفی برای فهم پدیده‌ها وجود دارد. معرفت‌شناسان چهار روش عمده را در این رابطه مطرح می‌کنند که عبارتند از روش عقلی، روش تجربی، روش نقلی و روش شهودی. در این میان اعتبار روش عقلی و برهانی و روش شهودی مورد اتفاق همگان است. در مورد روش تجربی بحث‌های مختلفی وجود دارد. ضعیف‌ترین و کم‌اعتبارترین روش، روش تاریخی و نقلی است که با مشکلات خاص مواجه است.

روش تاریخی کم‌اعتبار تلقی می‌شود در این روش ما با اصل پدیده مواجه نیستیم و با واسطه‌هایی مواجهیم که معلوم نیست چقدر دقیق واقعه را دیدند.

این باعث شده روش تاریخی کم‌اعتبار تلقی شود. لذا مورخین به زحمت می‌افتدند که شواهد علم‌پسندی درباره واقعه بیان کنند. در مسائل تاریخی مثل واقعه عاشورا تنها منبع معتبر، منابع تاریخی است. روش تاریخی بر منابع تاریخی که صدها سال از تاریخ تدوینش می‌گذرند استوار است. همچنین می‌دانیم بسیاری از مورخان این واقعه بنا بر نقل‌گزینشی حوادث داشتند. لذا اطلاعات تاریخی که از عاشورا در اختیار ماست اطلاعات کامل و جامعی نیست. همین باعث می‌شود با متنی مواجه شویم که اطلاعاتمان از آن کامل نیست و خوانش‌های مختلفی به تبع آن شکل پیدا می‌کند.

پس یکی از دلایل تعدد قرائت‌ها ضعف مطالعات روش‌شناسی تاریخی است که چاره‌ای هم ندارد.

در عین حال دلایل دیگری وجود دارد که قابل جبران هستند.

عامل دیگر در تعدد خوانش‌ها، ناتوانی محققان یا تحلیل‌گران عاشورا در فهم اسناد و مدارک تاریخی و ارتباط دست دوم و دست چندم با منابع است.

یک واقعیت این است متأسفانه بخشی از مدعیان روشنفکری و برخی مدعیان قرائت‌های جدید از دین توانایی ارتباط‌گیری با متون دست اول را ندارند و همین باعث خوانش‌های عجیب از واقعه عاشورا می‌شود. یکی از همین مدعیان می‌گفت بنی امیه و بنی هاشم هر کدام یک ادعایی داشتند و با هم سازگار نبودند، چون امام حسین (ع) گفت: «أَلَا وَإِنَّ الدَّعِيَّ ابْنَ الدَّعِيِّ قَدْ رَكَّزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ». این شخص فکر کرده «دعی» به معنای ادعا است. این را به عنوان یک نمونه عرض کردم. پس یکی از دلایل تعدد خوانش‌ها همین است.

دلیل دیگر تعدد خوانش‌ها پیش‌فرض‌های نادرست یا ناقص نسبت به عاشورا است.

عده‌ای با پیش‌فرض سراغ اسلام و عاشورا و اهل بیت آمدند و بر اساس پیش‌فرض خودشان حادثه را تحلیل می‌کنند. این گروه بنای اتکا به داده‌ها ندارند و بر اساس پیش‌فرض‌های خودشان وارد تحلیل حادثه عاشورا می‌شوند. مثلاً صاحب کتاب اسرارالشهادة معتقد است عزاداری بر ابا عبد الله (ع) هدف است و هدف وسیله را توجیه می‌کند. مهم این است که عزاداری کنیم ولی اینکه چگونه عزاداری کنیم مهم نیست. ایشان در کتابش می‌نویسد فلسفه خلقت طبیعت و آفرینش دنیا این است که برای امام حسین (ع) عزاداری کنیم. وقتی طرف با این نگاه سراغ تحلیل واقعه عاشورا می‌رود مشخص است چه فاجعه‌ای رخ می‌دهد. ما روایات متعددی درباره مقام شفاعت اهل بیت (ع) داریم. روایات فراوانی ناظر به ارزش‌گریه بر ابا عبد الله (ع) داریم اما برخی از افراد به دلیل ضعف بنیه‌های فکری و به دلیل تأثیرپذیری از الهیات مسیحی این روایات را طوری قرائت کردند که کاملاً خلاف واقعیت‌ها و داده‌های تاریخی است.

مقام شفاعت برای همه ائمه ثابت است حتی برای اولیای الهی و حتی برای شهدا. نیازی به شهادت نبود تا ایشان به مقام شفاعت برسند. ثانیاً بر اساس اصول مسلم تفکر اسلامی و شیعی هر گناهی کفاره خاص خودش را دارد. شیعه‌ای که تعدماً گناه کند مشمول شفاعت واقع نمی‌شود. مگر نفرمودند شفاعت ما به کسی که نماز را سبک بشمارد نمی‌رسد. پس شفاعت ضوابطی دارد و صرف اینکه بر حسین (ع) گریه کنیم و مشمول شفاعت شویم صحیح نیست. پس یک پیش‌فرض نادرست باعث یک

تحلیل نادرست از واقعه عاشورا می‌شود.

عامل دیگر در تعدد خوانش‌ها، انگیزه‌ها و اغراض مختلف است.

یکی از دلایل عمده قرائت‌های مختلف از واقعه عاشورا همین انگیزه‌های مقدس و نامقدس گوناگون است. اگر در یک مطالعه و تحقیق علمی حب و بغض وسط بیاید امکان دستیابی به حقیقت بسیار سخت و نزدیک به صفر است. اگر مطالعه بی‌طرفانه نداشته باشیم و با هدف فهم حقیقت مطالعه نکنیم نمی‌توانیم مطالعه درستی از واقعه داشته باشیم و به خوانش نادرست کشیده می‌شویم.

منبع- خبرگزاری ایکن (۱۴۰۱/۵/۱۱)

اجرای حکم الهی، پیروزی مسلمانان بر تروریسم فرهنگی است.

نظام و رهبری

این اتفاق را از دو منظر باید نگاه کرد؛ یک منظر آن عنصر حمله‌کننده است و منظر دوم فردی است که مورد حمله قرار گرفته است.

با توجه به اینکه این فرد در کارنامه خودش، اهانت به مقدسات اسلامی و یک شریعت و یک دین بزرگ را دارد، به‌عنوان یک فرد مجرم، جرم عظیمی مرتکب شده است. این جرم در حدی است که در واقع خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید اِنَّ الشَّرْكَ كَظْلَمِ الْعَظِيمِ، شرک ظلم عظیمی حساب می‌شود. این فرد مشرکانه و منافقانه در حالی که ادعای مسلمانی می‌کرده، اقدام به هتک حرمت اسلام، یک دین الهی، یعنی دین یک و نیم میلیارد انسان کرده است، این یک تروریسم فرهنگی است و وی دست به ترور پیامبر و یک دین الهی و در واقع اعظم ادیان الهی زده است.

حضرت امام (ره) به محض مطلع شدن از محتوای کتاب آیات شیطانی، در سال ۱۳۶۷، آن بیانیه تاریخی و فتوای تاریخی را صادر کردند و سلمان رشدی را مهدورالدم خوانده این حکم را برگشت‌ناپذیر دانستند و فرمودند که "اگر سلمان رشدی زاهد زمان هم شود، توبه هم بکند باید به سزای عملش برسد."، در واقع حکم الهی که درباره مرتد صادر شده است، باید درباره وی اجرا بشود.

اما از منظر اینکه سلمان رشدی توسط چه‌کسی، چه‌کسانی یا چه‌سازمانی مورد هجوم قرار گرفته است، بسیار زود است در حالی که ما اطلاعاتمان تکمیل نشده است، درباره آن اظهار نظر کنیم.

در واقع معدوم شدن سلمان رشدی یک پیروزی برای اسلام و مسلمانان محسوب می‌شد، به همین جهت

نباید گمان کنیم که حمله به سلمان رشدی توسط خود غربی‌ها صورت گرفته است.

واقعیت این است که همان‌طور که انتقال سریع سلمان رشدی به بیمارستان با استفاده از هلیکوپتر صورت گرفت و این امر به‌ندرت درباره دیگران اتفاق می‌افتد، نشان می‌دهد غرب چقدر روی حفظ سلمان رشدی حساس است.

بنابراین معلوم است که این کار نمی‌تواند کار آمریکا یا سرویس‌های آمریکایی باشد،

مسئلاً افراد متدین در سطح دنیا که در آمریکا هم کم نیستند، مترصد فرصت بودند در طول حدود ۳۴ سال، تا این مرتد را به سزای عملش برسانند،

بعد علی‌القاعده اگرچه اطلاعاتمان تکمیل نیست اما ظواهر و شواهد نشان‌دهنده این است که فرد مهاجم یک مسلمان معتقد انقلابی بوده که در پی اجرای حکم شرعی علیه سلمان رشدی بوده است.

سلمان رشدی از یک طرف به دلیل اینکه یک اهانت فرهنگی بسیار بزرگی را به جهان اسلام و به مقدس‌ترین مقدسات جهان اسلام که قرآن کریم و حضرت رسول (ص) است، انجام داده است در ذهن و نظر مسلمانان به عنوان فردی نگریسته می‌شد که باید به سزای عملش برسد، اما در عین حال وقتی که سلمان رشدی تحت حمایت آشکار، پرچم و توطئه‌آمیز غربی‌ها قرار گرفت، به یک نماد تبدیل شد، از یک طرف مسلمانان می‌خواستند رشدی را به سزای عملش برسانند و حکم الهی را درباره‌اش جاری بکنند و از یک طرف هم غربی‌ها می‌خواستند این اتفاق نیفتد و لذا با تمام توان برای حفظ سلمان رشدی به صحنه آمدند، مخصوصاً انگلیسی‌ها در اینجا خیلی نقش داشتند.

در اینجا در واقع یک جبهه‌ای شکل گرفت که یک طرف آن غرب و طرف دیگر آن جهان اسلام بود، طبیعتاً عناصر فداکار و مجاهد در جهان اسلام کم نیستند که غیرت دینی آنها را وا داشته باشد برای اجرای حکم الهی وارد میدان بشوند.

اجرای حکم الهی درباره سلمان رشدی نماد شکست غرب در برابر جهان اسلام است.

در اینجا ما یک مسئله داریم به نام اجرای حکم حضرت امام (ره) و اجرای حکم اسلام، در واقع اجرای حکم الهی درباره این فرد مرتد، منفعتش روشن است و در واقع این نماد، فرو ریختن جبهه‌ای در مقابل جبهه‌ای دیگر است، نماد شکست رویکرد اهانت‌آمیز و تروریستی غرب در برابر جهان اسلام است.

این‌که جهان اسلام بالاخره بتواند نظرش را به کرسی بنشاند، برای جهان اسلام و از جمله جمهوری اسلامی بسیار اهمیت دارد و اصلاً هم وزن موضوعات دیگر نیست، اینجا بحث جبهه و بحث شکست نظام سلطه در برابر مسلمانان در میان است.

امروز ما در عرصه اجتماعی و سیاسی غیبت دین را نمی‌بینیم.

نظام و رهبری

وقتی از وضعیت دین‌داری در یک فرآیند صحبت می‌کنیم، به صورت مقایسه‌ای و نسبی می‌خواهیم اوج‌گیری یا افول آن را نشان بدهیم. برای نقطه مبدأ باید یک عدد و آماری داشته باشیم و برای نقطه انتها هم ارقام و آمار نیاز است تا بتوان آنها را مقایسه کرد. دوم اینکه خود دین‌داری سطوح، ابعاد و لایه‌های مختلفی است؛ وقتی که حتی با گونه‌ها و انواع دین‌داری مواجه هستیم یا وقتی که می‌خواهیم وضعیت دین‌داری را مقایسه کنیم باید به این سطوح، ابعاد، گونه‌ها و هویت آنها توجه داشته باشیم.

بعضی‌ها دین را فقط به‌گونه‌ای تعریف می‌کنند که یک امر شخصی و فردی است و آن را ناظر به سطوح اجتماعی نمی‌دانند اما برخی دیگر سطوح اجتماعی، جمعی، تاریخی، فرهنگی و تمدنی دین را به رسمیت می‌شناسند.

ما در سنجش دین‌داری مدل‌هایی که نوعاً به کار می‌بریم مدل‌هایی هستند که جامعه‌شناسان در حوزه علوم اجتماعی در قلمرو جامعه‌شناسی دین به کار برده‌اند و رویکردهای نظری این جامعه‌شناسان رویکردهای مدرن است.

آنان وقتی به سنجش دین‌داری می‌پردازند با معنا و نوعی از دین و دین‌داری مواجه هستند که در جهان غرب مطرح بوده که بیشتر نگاه فردی به دین دارد. در ایران هم اغلب از همین سنجه‌ها در سطح و لایه گرایش‌ها و عقاید و گاه هم در سطح مناسک با مقداری تعدیل استفاده می‌شود. ما پیمایش‌هایی را از دهه ۵۰ نسبت به وضعیت دین‌داری ایرانیان داشته و داریم.

این پیمایش‌ها به‌خوبی نشان می‌دهد که در هیچ زمانی در همان سطوح عقیدتی و مناسکی، وضعیت دین و دین‌داری در ایران روبه‌افول نبوده و در سال‌های قبل از انقلاب و بعد از انقلاب، دائماً حالت فزاینده‌ای داشته است.

یعنی اگر کسی بخواهد ادعا کند که دین وضعیت روبه افولی داشته، هیچ تحلیل و پژوهش میدانی آن را حتی در سطح فردی تأیید نمی‌کند.

مسئله این است که ما در سنجش دین و دین‌داری ایرانیان باید ناظر به معنایی از دین که در ایران وجود دارد یعنی اسلام، تشیع و مانند آن پژوهش کرده و از این زاویه، ابعاد اجتماعی، فرهنگی و تاریخی دین را هم بررسی کنیم.

رویکرد دینی به‌عنوان یک پدیده شخصی و فردی در جهان، سکولار لحاظ می‌شد و در آنجا رو به افول بود اما در پایان قرن بیستم، نقطه عطفی به نام انقلاب اسلامی ابتدا در جهان اسلام و در ایران مشاهده شد و مقاومتی سیاسی و اجتماعی در سطح ملی ایجاد کرد.

طی قرن بیستم، حرکت‌های سیاسی‌ای که در کشورهای غیرغربی انجام می‌شد، مدل خود را در مفاهیم سیاسی مدرن سکولار و غیردینی، مثل ناسیونالیسم، سوسیالیسم و مانند این‌ها جست‌وجو می‌کردند اما انقلاب اسلامی پدیده جدیدی بود که رخ داد و بعد هم به‌سرعت امواج خود را در کشورهای مختلف و از جمله در آمریکای لاتین منتشر کرد که به تبع آن بحث الهیات رهایی‌بخش مطرح شد. براین اساس گروه‌های سلفی تندرو و بعد داعش به وجود آمد. این‌ها پدیده‌های جدیدی بودند که در تقابل با دین در عرصه سیاسی و با مفاهیم دینی شکل گرفتند. امام رحمة‌الله‌علیه با احساس اینکه این‌طور تقابل‌ها و حضور سیاسی دین در سطح کلان مطرح می‌شود، مفاهیم اسلام ناب محمدی و اسلام آمریکایی را به‌کاربرد که به دو نوع دین‌داری حاضر در منطقه اشاره داشت: یعنی اسلام آمریکایی ابتدائاً اسلام حاکمان سیاسی منطقه بود، بعداً در سطح جنبش‌های به‌ظاهر مردمی ظاهر شد.

ما در حوزه مناسکی شاخص‌ها یا نمادهایی را نمی‌بینیم و نداریم که نشان دهد قلمرو مناسک دینی تضعیف شده، شاهدش مثلاً پدیده اربعین، عزاداری امام حسین علیه‌السلام یا جشن‌های مهدویت و مانند اینهاست.

امروز ما در عرصه اجتماعی و سیاسی غیبت دین را نمی‌بینیم، بلکه رقابت‌هایی را می‌بینیم که مفاهیم مربوط به خودش را می‌طلبد.

اسلام بر مسائلی مانند زکات، خمس، نماز و ... بنا شده که ممکن است جنبه فردی برخی از آنها غالب

باشد اما روایات ما این تعبیر وجود دارد که هیچ چیزی به اندازه مسئله حکومت و ولایت در دین اهمیت ندارد. از آسیب‌های تاریخی مخصوصاً در زمان معاصر غفلت، فراموشی و بلکه انکار این بخش از دین بوده است. وقتی که این بخش زنده می‌شود می‌بینید که بُعد اجتماعی دیگر بخش‌ها یعنی نماز و عبادات و... هم یکباره ظاهر می‌شود.

حذف دین از عرصه زندگی عمومی و سیاسی و اجتماعی در تاریخ بعد از رنسانس در مقاطعی یکی بعد از دیگری رخ داد. دین در آن‌جا نقش و شأنی ندارد، بلکه ناگزیر است که مطابق نیازهای اقتصادی و محدوده‌هایی که برایش تعیین شده، رفتار کند. از این سو نیز حضور دین به تدریج در عرصه‌های مختلف با خیزش مجدد در جهان اسلام تثبیت شد؛ البته ابتدا در فرهنگ عمومی و در زندگی خصوصی بود. از همان اول پاسخگوی نیازهای افراد در روابط خردشان بود و به مسائل قلمرو عمومی و سیاسی حتی فرصت ورود پیدا نمی‌کرد.

اما انقلاب اسلامی ایران در نخستین گام، کوشید به قدرت سیاسی هویت دینی ببخشد و ساختار قدرت را عوض کند که این امر خودش را در قانون اساسی نشان داد. اما سیاست یک منظر است، هنر، ادبیات و ساختارهای دیگری هم وجود دارد؛ مهم‌تر از همه علم است.

وقتی که نخبگان می‌خواهند نگاه معرفتی و خودآگاهانه‌ای نسبت به دین داشته باشند در واقع نهاد علم باید هویت دینی خودش را بازیافته باشد. اگر نهادهای علمی‌تان در حاشیه مرجعیت علم مدرن باشد توقع اینکه برنامه‌ریزی نخبگانی مناسبی از این ناحیه در جامعه اسلامی داشته باشید، نایب‌جاست. در آن جهات بقیه نهادهای اجتماعی و فعالیت‌های دینی هنوز وضعیت مناسبی نسبت به بخش‌های دیگر را شاید پیدا نکرده باشد.

همچنین القای اینکه دین‌داری قوت و قدرتی را پیدا نکرده یا گرفتار آسیب شده از سوی کسانی که مباحث نظری می‌کنند، نتیجه نبود تحلیل همه‌جانبه نسبت به مسئله است

و این افراد در چارچوب نظریاتی به مباحث می‌پردازند که ساختار معرفتی و علمی آن متناظر با این فرهنگ نیست و از منبع دیگری تغذیه می‌شود.

جدا شدن حتی یک نخبه از کشور تحمل ناپذیر است.

فرهنگ و دانشگاه

بنده در دیدارهای خود در سطح کلان پیگیر حمایت نخبگان و استعداد‌های برتر بوده و هستم و این امر مهم همواره از حساسیت‌های بنده می‌باشد. علی‌رغم آن که در تعریف نخبه و شاخص‌ها و سنجه‌های آن کارهای علمی زیادی شده، اما بر حسب تجربه، این امور را کافی نمی‌دانم؛ چرا که سنجش نخبگانی گاهی دچار خطا می‌شود، به طور مثال گاهی افرادی که ظرفیت رشد و اثرگذاری دارند شناسایی نمی‌شدند، لذا باید دائماً سنجه‌های خود را اصلاح و در توسعه کمی نخبگان و سواس خرج ندهیم و این که منابع ما کم است، نباید مانع توسعه این امر مهم شود.

نکته دیگر که نتایج خوبی در یک دهه گذشته داشته، بحث راهبردی قلمروهای دانشی است، لذا تخصیص منابع و برنامه‌ریزی بنیاد نخبگان باید به سمت حوزه‌های دانشی همچون هوش مصنوعی هدایت شود.

راهبردی حوزه‌های دانشی کار مهمی است که ابزار آن شرکت‌های دانش‌بنیان هستند. بحث تعامل با نخبگان در راستای تکریم معرفتی، ذهنی و علمی، مهمتر از مباحث معیشتی و رفاهی است که این امر در پایبندی به مباحث دینی ملی و کشور موثرتر خواهد بود، لذا این تعامل انسانی امر مهمی است که نیاز است کار بیشتری صورت پذیرد.

در مقوله نخبگان و تربیت نخبگانی، اخلاق و مطالعات تاریخی و تمدنی مورد توجه باشد و این امر نیازمند الگوها و مدل‌ها و نقشه راه است که توجه بنیاد نخبگان را می‌طلبد.

جدا شدن حتی یک نخبه از کشور یک تحمل ناپذیر است که ضروری است موانع و چالش‌های موجود در جلوگیری از این امر مورد بررسی قرار بگیرد و سعی شود در مسائل رشد و تربیت جامعه، نخبه و استاد، مرجع‌ها و الگو باشند، همان‌طور که این امر مهم در همه عرصه‌ها در حوزه علمیه حاکم بوده است. بنیاد

نخبگان باید خطوط عملیاتی و برنامه مشترکی با حوزه‌های علمیه معین ترسیم و مشخص نماید.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

منبع- خبرگزاری مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (۱۴۰۱/۵/۲۹)

بازارسازی و حضور در زنجیره تامین برای دانش‌بنیان‌ها مهمترین دستاورد قانون جهش تولید است.

فرهنگ و دانشگاه

بازارسازی و فرصت حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در زنجیره تامین دستگاه‌های اجرایی را از مهمترین دستاوردهای قانون جهش تولید است.

از سوی دیگر در قانون جهش تولید، به صادرات به شکل جدی پرداخته نشده و سیاست‌گذاری مشخصی برای صادرات محصولات و تولیدات دانش‌بنیان دیده نمی‌شود

که امیدواریم در تدوین آیین‌نامه‌های آن به این موارد توجه شود.

بخش خصوصی از همان ابتدا تا حدودی در تدوین آن مشارکت داشت، بخش خصوصی درست زمانی که طرح جهش تولید دانش‌بنیان در کمیسیون‌های اصلی و فرعی مجلس مطرح شد، بسیار مؤثر عمل کرده و تاثیرگذار بود.

مهمترین بخش این قانون، ماده ۱۱ است، حمایت‌های مالی و اعتبار مالیاتی موضوع مهمی است که می‌توانیم امیدوار باشیم صنایع بزرگ به اکوسیستم دانش‌بنیان جذب، و تشویق به سرمایه‌گذاری شوند.

بازارسازی و فرصت حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در زنجیره تامین دستگاه‌های اجرایی از مهمترین دستاوردهای این قانون به شمار می‌رود. این رویکرد در کنار معافیت‌های مالیاتی، مقوله ورود دانش‌بنیان‌ها به بورس، فرابورس و مشکلات جذب سرمایه در اکوسیستم دانش‌بنیان و نوآوری را تا حد زیادی مرتفع خواهد کرد.

قانون جهش تولید دانش‌بنیان، فعالان صنعتی و کسب و کارهایی که از تحریم‌ها لطمه خوردند را هم مورد توجه قرار داده است، در بخش دیگری از این قانون مقرر شده است ضمانت‌نامه‌ها، صندوق‌ها و به‌ویژه صندوق نوآوری و شکوفایی، هم ردیف بانک‌ها قرار گیرند و مطالبات کسب و کارها از نهادها و

مجموعه‌های دولتی را می‌توان به تضمین معتبر برای پروژه‌های دیگر تبدیل کرد.

مقوله سند مالکیت همواره برای شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری به‌عنوان چالش اصلی مطرح است، در قانون جهش تولید بر استفاده از سند مالکیت برای دریافت تسهیلات و موارد حقوقی که مشکل عدیده دانش‌بنیان‌ها است، تاکید شده است.

در ماده ۶ این قانون در خصوص امکان استقرار شرکت‌های دانش‌بنیان در مناطق غیرتجاری اشاره شده است. علاوه بر این، دستگاه‌های اجرایی می‌توانند املاک خود را به شرکت‌های دانش‌بنیان واگذار کنند تا از این طریق مشکل فضای استقرار که معضل شرکت‌های دانش‌بنیان است، مرتفع شود؛ البته برای این موارد آیین‌نامه‌هایی از سوی اتاق بازرگانی تدوین شده است که باید در اجرای ماده‌ها به این آیین‌نامه‌ها و روش اجرا دقت شود که شاهد بروز مشکلات متعدد دیگری برای فعالیت دانش‌بنیان‌ها نباشیم.

کمک به عقد قراردادها، استفاده از بودجه‌های تحقیقاتی، یکپارچه‌سازی قوانین در اکوسیستم نوآوری، ایجاد شعب تخصصی در دادگاه‌ها برای حل مسائل دانش‌بنیان‌ها، موضوعات پیرامون ترک تشریفات، صندوق‌های پژوهش و فناوری، موارد مربوط به تحقیق و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان را از دیگر مواردی است که در این قانون دیده شده و اگر همه اینها به درستی اجرا شود، می‌توان به تحقق اهداف در این حوزه امیدوار بود.

سرمایه‌گذاری مشترک بانک‌ها و صندوق نوآوری و شکوفایی در طرح‌های مصوب در ماده ۱۸ این قانون دیده شده و دست بانک‌ها را برای سرمایه‌گذاری در حوزه دانش‌بنیان‌ها باز گذاشته شده است.

حضور بخش خصوصی در هیچ جای این قانون دیده نشده و امیدواریم در تدوین آیین‌نامه‌ها حتما جایگاه این بخش دیده شود.

۳۳

ضمن اینکه، در برخی ماده‌ها از جمله ماده ۳، ممکن است برای شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در حوزه ماشین‌آلات مؤثر باشد، اما دیگر فعالان بخش‌های صنعت و معدن احتمالا دچار چالش خواهند شد.

همانطور که این قانون با دید تسهیلگری نوشته شده است، اگر آیین‌نامه‌های مربوط به ماده‌های آن به درستی تبیین و اجرا نشود، ممکن است باعث ایجاد رانت در اکوسیستم شود.

بنابراین، طبق مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار نیاز به مشورت از بخش خصوصی در این مورد بسیار مشهود است.

منبع- خبرگزاری ایسنا (۱۴۰۱/۵/۸)

راهبرد چرخش نخبگان و تاسیس، توسعه و تقویت شبکه‌های نخبگانی کارآمد است.

فرهنگ و دانشگاه

موضوع مهاجرت در سال‌های اخیر تبدیل به یکی از آبروندهای جهانی شده و بر اساس آخرین آمار سازمان بین‌المللی مهاجرت (IMO) ۲۸۱ میلیون نفر در سراسر جهان در سال ۲۰۲۱ جزء مهاجران بوده‌اند که ۳.۶ درصد از کل جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند. در حالی که در ابتدای قرن بیستم و سال ۲۰۰۰ میلادی مجموع مهاجران در جهان ۱۷۳ میلیون نفر بودند.

تعریف نخبه بر اساس سند ملی و فرابخشی «تمهید شرایط حفظ و استفاده بهینه از نخبگان» این است:

نخبه فردی است که با اتکا به استعدادها، خلاقیت‌ها و یادگیری شخصی به مرتبه بالایی از دانش، هنر، تخصص پدیدآورندگی، نوآوری و کارآفرینی دست می‌یابد و قادر است در تغییر و توسعه جامعه ایرانی نقش موثری ایفا کند.

ما با بررسی تجارب برخی کشورها که در آنها سیاست بازگشت نخبگان دنبال می‌شده است؛ مثل چین، هندوستان، تایوان، امارات متحده عربی، چند کشور آفریقایی، برخی کشورهای شرق آسیا و در کنار آن مرور فراتحلیلی و نظام‌مند از پژوهش‌های قبل این طرح را انجام داده‌ایم.

مساله اصلی پژوهش این بود که از درون پیشینه، ادبیات و تجارب کشورها راهکارهای بهینه‌ای برای تسریع و تقویت مهاجرت معکوس و پیشگیری از مهاجرت نخبگان علمی کشف و دسته‌بندی شود. پس از احصای ۱۰ نظریه مربوط به مهاجرت نخبگان و ذکر علل و عوامل خروج نخبگان، سنخ‌شناسی مهاجران معرفی و دیدگاه‌های پژوهشگران ایرانی مرور و رویکردهای معاصر به پدیده مهاجرت نخبگان بررسی، سپس رویکرد جذب مغزها که مهاجرت معکوس از دورن آن روییده، مطرح و تشریح شده است.

ایجاد یک زیست‌بوم و محیط مناسب و توسعه ظرفیت‌های تخصصی و تمهید زیرساخت‌های فرهنگی، اقتصادی، رفاهی، سیاسی، مدیریتی، حقوقی، فنی و اخلاقی سیاست بنیادینی است که باید توسط نهادهای مسئول پیگیری شود.

برآیند راهکارهای ارائه شده در مطالعات نشان می‌دهد برای تحقق این منظور،

حفظ و ارتقای منزلت نخبگان، ترمیم و بازسازی فضای اعتماد بین نخبگان، جامعه و دولت، ایجاد تقاضای موثر و بازار خدمات نخبگان، توسعه مصرف و کاربری علم، استقلال نهادهای علمی و مصادیق عمدتاً ناظر به وجه غیرمادی جذب نخبگان شایان توجه بیشتر است.

راه حل ریشه‌ای‌تر علاج توسعه نایافتگی‌ها و شکل‌گیری توسعه متوازن با خصلت پایداری است.

تعمیق ارزش‌های ملی و هویت‌ساز در میان نخبگان علمی و عموم جامعه، اصلاحات مدیریتی به منظور تقویت جاذبه‌های اجتماعی و شغلی در کشور و کاهش دافعه‌های موجود و ایجاد زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری، توجه ویژه به رفاه و معیشت نخبگان بازگشت‌کننده به وطن، تلاش برای نیل به جایگاه مناسب علمی، پژوهشی و فناورانه تقویت روند چرخش مغزها از طریق توسعه ارتباطات علمی و تحرک بین المللی دانشمندان، تاسیس و توسعه شبکه‌های علمی مهاجران، اصلاح سیاست‌ها و قوانین و مقررات و تدوین قوانین حمایتی برای تقویت سرمایه اجتماعی نخبگان مهاجر و طرد نگاه صرفاً امنیتی لازم است.

ترکیبی از راهبرد چرخش نخبگان (راهبرد درگیرسازی) و شبکه‌سازی و بازگشت مبتنی بر انگیزش، راهبرد اصلی ناشی از این طرح پژوهشی سیاستی است.

جنس این پدیده از نوع مسائل بین المللی است؛ لذا گاه انعقاد موافقت‌نامه با کشورهای مقصد و تشکیل کنسرسیوم و سایر اشکال همکاری علمی و بین المللی راهگشا است. در این صورت بازگشت نخبه به کشور در قالب یک طرح و برنامه بین المللی دیده می‌شود.

گاهی نیز در سطح منطقه باید یک بورسیه آراسموس (برنامه‌ای با هدف انتقال دانشجویان به کشورهای اتحادیه اروپا برای تبادل دانش و فرهنگ) آسیایی برپا کرد و همکاری‌های آسیایی- آسیایی را تحرک بخشید.

با سیاست انکار مهاجرت نخبگان که بنیاد ملی نخبگان پیش گرفته، مساله همچنان لاینحل باقی می‌ماند. با تامل در علل شکل‌گیری مساله مهاجرت نخبگان در پیشینه و ادبیات و تجارب کشورها در پیگیری مهاجرت معکوس و اسناد ملی، جهت‌گیری اصلی پیشنهادی، ترکیبی از مدل جاذبه-دافعه و حفظ آمادگی در روند جهانی شدن است. راهبرد مهاجرت معکوس نخبگان راهبردی قدیمی است که از ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۰ در بعضی کشورهای شرق آسیا دنبال می‌شد و دستاوردهای جزئی و مقطعی داشته است. این راهبرد برای امروز کارآمدی لازم را ندارد. استفاده از راهبرد چرخش نخبگان و تاسیس، توسعه و تقویت شبکه‌های تخصصی نخبگانی و شبکه‌های محلی مهاجران راهبرد کارآمدتری است. در کنار آن به صورت طبیعی باید تحرک بین‌المللی دانشمندان و تحرک دانشگاهی تقویت شود و گسترش یابد. همچنین موضوع همکاری (collaboration) بین متخصصان ایرانی داخل و خارج در دستور کار قرار گیرد. برای اینکه نخبگان مهاجر ایرانی در پروژه‌های مربوط به طرح‌های توسعه ملی بیشتر مشارکت کنند.

موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آراسموس

منبع- موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی (۱۴۰۱/۵/۱)

زیست‌بوم علم و فناوری شرکت‌های دانش‌بنیان، در خدمت شرکت‌های بزرگ قرار گیرند.

فرهنگ و دانشگاه

ما باید فهم دقیق و درستی از بیانات حضرت آقا در ابتدای سال داشته باشیم؛ اقتصاد ما عیوب و نواقصی دارد که باید برطرف شود و ما نباید به اقتصادی راضی باشیم که با ۵ درصد یا ۱۰ درصد سود بخواهد مشکلات ما را حل کند. اگر ما بخواهیم واقعاً یک اتفاق صحیح در تحقق شعار سال انجام شود باید زیست‌بوم علم و فناوری که در شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد کردیم در خدمت شرکت‌های بزرگ ما قرار گیرد، شرکت‌هایی که گول‌های اقتصادی کشور هستند؛ این شرکت‌ها باید هزینه کنند و از محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان برای کاهش هزینه‌های تولید خود و افزایش بهره‌وری و کارایی محصولات‌شان استفاده کنند تا در دنیا محصولاتشان رقابت‌پذیر شود.

مجتمع‌های بزرگ پتروشیمی، مجتمع‌های بزرگ نفت و گاز، شرکت‌های بزرگ خودروسازی، شرکت‌های بزرگ فولادسازی در بحث صنعتی خود بسیار مشکل دارند و دارای ارزش افزوده و بهره‌وری بسیار پایینی هستند

که شرکت‌های دانش‌بنیان باید این بهره‌وری را بهینه کنند، شرکت‌های دانش‌بنیانی که در حوزه‌های انرژی، معدن و ... فعالیت می‌کنند دقیقاً همانجایی هستند که ما به شدت به آنها نیازمندیم. این موضوع باعث تقویت و رشد شرکت‌های دانش‌بنیان خواهد شد و هم این شرکت‌ها بهره‌وری بسیار بالاتری پیدا می‌کنند و هم هزینه‌های تولید آنها کاهش می‌یابد و با این دو پارامتر می‌توانند در دنیا رقابت‌پذیر شوند.

تعریفی که دنیا از ما کرده با عنوان کشور خام‌فروش و ارزان‌فروش است و ما باید از این فضا خارج شویم.

نسخه درمان این کار این است که کشور حالت تولیدکننده به خود بگیرد و به همین خاطر مقام معظم رهبری بسیار بر روی این موضوع تأکید دارند که کشور یک کشور تولیدکننده بزرگ شود. متأسفانه بعضی از فرآیندهای کاری ما در کشور در یک وزارتخانه جمع نشده است و

برای انجام یک کار، یک وزارتخانه وقتی شروع به انجام کاری می‌کند سازمان‌ها و نهادهای دیگری هستند که براساس قانون می‌توانند جلوی کار را بگیرند؛

بعضا مشاهده می‌کنیم بسیاری از کارها قبل از اینکه شروع شود، متوقف شده و دچار مشکل می‌شود و همین مشکلات باعث می‌شود بعضی از جوانان نخبه ما از کشور خارج می‌شوند تا در محیطی قرار بگیرند که شرایط کسب و کار در آنجا فراهم است؛

دولت مردمی، اهتمام جدی دارد تا شرایط کسب و کار را در کشور روان‌سازی کند و شاهد فصل جهش در تولید باشیم.

منبع- خبرگزاری تسنیم (۱۴۰۱/۵/۴)

خروجی علم و دانش باید فناوری و نوآوری و خلق ثروت از آن باشد.

فرهنگ و دانشگاه

در وزارت علوم سامانه نان را برای اینکه پژوهش‌های دانشگاهی در جهت رفع مشکلات کشور باشند، راه اندازی کردیم و تمام دستگاه‌های دولتی که از بودجه دولت استفاده می‌کنند موظف به ثبت نیازهای خود در این سامانه هستند.

خروجی علم و دانش باید فناوری و نوآوری و خلق ثروت از دانش باشد که در این راستا توانستیم مجوز ایجاد معاونت فناوری و نوآوری را اخذ کنیم تا توجه ویژه‌ای به پارک‌های علم و فناوری شود و در این زمینه ارتقای چشمگیری داشته ایم.

نظام انگیزشی جدید در وزارت علوم راه اندازی می‌شود تا متناسب با توانایی استادان، یاوران و دانشجویان بتوان از ظرفیت آن‌ها استفاده کنیم، همچنین ۶۰ پایه تشویقی برای اعضای هیئت علمی در نظر گرفته ایم تا انگیزه برای افراد موثر همیشه وجود داشته باشد.

طبق انعقاد تفاهم نامه وزارت علوم با بنیاد ملی نخبگان برای استعداد درخشان‌ها و رتبه‌های برتر کنکور سالیانه تسهیلاتی را در نظر گرفته ایم و بخشی از فعالیت‌های پژوهشی ۱۸ مجله وارد نمایه اسکوپوس شده اند. در طی ۴۰ سال گذشته ۱۰۹ مجله وابسته به وزارت علوم تحت نمایه‌های معتبر بین المللی بوده اند که طی یک سال ۱۸ نمایه به آن اضافه شده است.

۲ میلیون و ۷۰۰ هزار متر مربع ساختمان نیمه کار در موسسات وابسته به آموزش عالی داریم و عقل حکم می‌کند که پروژه جدیدی را با وجود این پروژه‌ها ایجاد نکنیم. ۵ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان برای تکمیل پروژه‌هایی که بیش از ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته اند، اختصاص داده شده که ساختمان‌های نیمه کاره را با این بودجه تکمیل می‌کنیم.

مدال آوران دانش آموزی در رشته‌ای که کسب می‌کنند ادامه تحصیل نمی‌دهند؛ در صورتی که اگر این فرد در رشته‌ای که مدال کسب کرده ادامه تحصیل دهد در آینده در میان دانشمندان برتر جهان خواهد شد.

تدریس در دانشگاه و مدارس یک تخصص است و فعالان این حوزه باید مهارت کافی را داشته باشند و تنها مدرک کافی نیست، بلکه طرح سوال، شیوه ارتباط با استادان و دانش آموزان و ... مهم است تا تاثیر گذاری زیادی را شاهد باشیم و لازم است که برای آن‌ها کلاس‌های تخصصی را برگزار کنیم و در این زمینه تمهیدات لازم را اندیشیده ایم که تا پایان سال اجرایی خواهد شد.

تعداد مجلات علمی بین‌المللی در اسکوپوس ۱۲۲ و در تامستون رویترز ۶۸ عدد شده که رو به رشد هستند و

در وزارت علوم توجه ویژه‌ای به بحث زایش پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش بنیان داریم و وظیفه ما این است که تا سطح ۶ فناوری را آموزش دهیم و از آن به بعد که بحث تجاری‌سازی است به معاونت علم و فناوری انتقال می‌دهیم.

مجوز تاسیس شرکت‌های نوع ۳ دانش بنیان به وزارت علوم داده شده و کمک می‌کند تا ۱۰ هزار و ۷۰۰ واحد فناور شرکت‌های دانش بنیان را توسعه دهیم که رونق تولید کشور به دست این شرکت‌هاست و برای افراد تحصیل کرده شغل ایجاد خواهد کرد؛ بنابراین نوع نگاه ما به شرکت‌های دانش بنیان بسیار مهم است.

پاگاه خبرنگاران جوان

منبع- باشگاه خبرنگاران جوان (۱۴۰۱/۵/۲۳)

دانش بنیان‌های ما فناوری‌هایی تولید می‌کنند که در کشورمان مشتری ندارد.

فرهنگ و دانشگاه

به تحلیل و برداشت دکتر روح الله دهقانی فیروزآبادی؛ رییس جهاد دانشگاهی کشورمان از شرکت‌های دانش بنیان اسمی و غیراسمی پر شده است البته زیاد به کلمه اسمی اعتقاد ندارم، چرا که تعداد زیادی شرکت دانش بنیان در حال تولید فناوری هستند و شاید عنوان دانش بنیانی هم نداشته باشند.

زنجیره تولید ارزش و ثروت در جامعه شامل اندیشه، دانش، فناوری، نوآوری، تجاری‌سازی و تولید و بازار است. حالا اینجا اگر به زنجیره مابین تبدیل فناوری به نوآوری طراحی و فکری نداشته باشیم با مشکل مواجه می‌شویم چرا که در این مرحله دانشمندانی (فارغ التحصیلان دانشگاهی) تربیت کرده‌ایم که در شرکت‌های دانش بنیان و فناور در حال تولید فناوری هستند اما در همین جا، درجا می‌زنند. چرا که فناوری‌های تولیدی آنها باید برای استفاده، تبدیل به نوآوری شود و به دلیل همین مشکل، اتفاقی مانند آنچه که در حال رخ دادن است، خواهد افتاد؛ به طوری که حالا نه مهاجرت نخبگان بلکه با معضل مهاجرت شرکت‌های دانش بنیان روبرو شده‌ایم!

در حال حاضر کشوری مانند امارات ۱۰۰ هزار ویزای طلایی به فناوران می‌دهد و ترکیه و کشورهای دورتر، جوانان ما را جذب می‌کنند؛ سال‌های پیش هنگامی که یک جوان نخبه، تحصیلات خود را به پایان می‌رساند، به یکی از کشورهای پیشرفته مهاجرت می‌کرد و ممکن بود در این بین چند دوست خود را نیز برای مهاجرت تشویق کند اما هم اکنون یک شرکت دانش بنیان به ترکیه یا امارات مهاجرت می‌کند و این مسأله بسیار جای تامل دارد چرا که ممکن است شرکت‌های دانش بنیان دیگر را تشویق به مهاجرت کند.

علت بروز مسأله خروج شرکت دانش بنیان مشخص است چرا که دانش بنیان‌های ما فناوری‌هایی تولید می‌کنند که در کشورمان مشتری ندارد.

در حال حاضر اگر حواسمان به این خانه خالی که همان اتصال فناوری به نوآوری است، نباشد و

پیش از این که این خانه خالی را پرکنیم (عدم اتصال فناوری و نوآوری) با افزایش و توسعه شرکت‌های دانش بنیان در واقع آب در آسیاب دشمن ریخته‌ایم.

به تحلیل و برداشت دکتر علیرضا کلاهی؛ عضو کمیته سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر سرو و فعال استارت‌آپی موضوع مهاجرت استارت‌آپ‌ها در امتداد پدیده مهاجرت یا خروج مغزها است که یک بخش آن اجتماعی و یک بخش آن اقتصادی است؛

اینکه از مهاجرت مغزها به مهاجرت شرکت‌ها و استارت‌آپ‌ها رسیده‌ایم، بسیار پدیده خطرناکی است ضمن آنکه این یک مسئله چندوجهی است.

ما حتی اگر فاکتورهایی مثل ناهنجاری‌های اجتماعی را در نظر بگیریم خود آن انگیزه‌ای برای مهاجرت است.

اکوسیستم استارت‌آپی ایران با تشکیل یکسری VC‌های (سرمایه‌گذاری خطرپذیر) موفق، آغاز به کار کرده و یک هیجانی را ایجاد کرد که نه تنها جلوی خروج افراد کارآفرین و نخبه را گرفت بلکه بسیاری از نخبگان ایرانی به ایران بازگشتند و در همین سازمان‌ها مشغول به کار و فعالیت شدند چرا که هم یک فرصت رشد فردی خیلی خوب و هم یک فرصت رشد اقتصادی را مشاهده می‌کردند.

بسیاری از استارت‌آپ‌ها در آغاز، فقط به دلایل اقتصادی کار خود را شروع می‌کنند و از یکجایی به بعد با خلق یکسری سازمان‌های ارزشمند، بزرگ و معروف به دنبال موفقیت و ارضا شدن فردی و شخصیتی هستند.

۴۳

یکی از موضوعات مهمی که این روند را متوقف کرد، ایجاد برخی مزاحمت‌ها برای استارت‌آپ‌ها به ویژه متوقف کردن ورود استارت‌آپ‌های بزرگ به بورس است.

در هر صورت، رشد و انگیزه جوانان نخبه ایرانی برای ایجاد شرکت‌های دانش بنیان نیاز به سرمایه دارد و سرمایه‌گذار برای ورود به این حوزه‌ها نیاز به انگیزه دارد.

اگر به پرچم‌داران استارت‌آپی خودمان با ارزش‌گذاری‌های منطقی توجه کنیم، یکی از شرکت‌های معروف تاکسیرانی اینترنتی یا یکی از شرکت‌های معروف فروش محصولات، باید به ارزش ۲ تا ۳ میلیارد دلار عرضه شوند؛ اگر این شرکت‌ها به بورس آمده و به این اعداد برسند جامعه سرمایه‌گذاری ایران نشان می‌دهد که موفقیت صرفاً در فولاد، پتروشیمی و معدن نیست بلکه در حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان نیز می‌توان به اعداد قابل توجه رسید.

به احتمال زیاد در این صورت روند ورود سرمایه‌گذاری داخلی به حوزه استارت‌آپی شروع می‌شود. بحثی که مبنی بر اقتصاد "ملک‌بنیان" می‌کنیم، یک واقعیت است؛

نسبت کل ارزش املاک و مستغلات به تولید ناخالص ملی ۶ به یک است و در آمریکا در محدوده ۲ به یک است و این به ما نشان می‌دهد که سرمایه در کشورمان وجود دارد اما بخش خصوصی و افراد سرمایه‌دار ایران خیلی جای امن و مولدی برای سرمایه‌خود نمی‌بینند

و برای همین سرمایه خود را به یک بخش سنتی و غیرمولد به نام "ملک" بردند و تمام سرمایه‌های مملکت، در آنجا قفل شده است.

به تحلیل و برداشت دکتر پرویز کرمی؛ مشاور معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری مهاجرت شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ همه‌گیر نیست و اصلاً واقعیت ندارد! البته ممکن است چند شرکت مهاجرت کرده باشند و ما منکر آن نیستیم.

اگر همه ما یعنی کشور، دولت، نهادهای حاکمیتی و حتی مردم در این موضوع کمک نکنیم، چیزی به اسم همه‌گیری یا اپیدمی مهاجرت نداریم البته ممکن است اتفاق بیفتد. ما حتی در موضوع مهاجرت مغزها نیز دچار غلو هستیم؛

در موضوع مهاجرت مغزها به استناد آمار رصدخانه ملی مهاجرت ایران، رتبه ما در بحث مهاجرت ۲۰ بوده است که خیلی از کشورهای دیگر جلوتر از ما بوده‌اند.

مهاجرت یک بحث عمومی و بین‌المللی است؛ علت فضاسازی‌های رسانه‌ای در موضوع مهاجرت این

است که می‌خواهند ایران را در موضوعات مختلف زمین بزنند و به همین خاطر آمار غیرواقعی ارائه می‌کنند؛ شما اگر در گوگل جست‌وجو کنید مشاهده می‌کنید که ایران جزو ۱۰ کشور مهاجرفرست است. اما در کشور رصدخانه مهاجرت ایران را داریم و طبق آمار آن، رتبه ایران در بحث مهاجرت هیچ‌گاه زیر ۲۰ نبوده است اما در آمارهای غیرواقعی به دروغ مشاهده می‌کنیم که ایران را در موضوع مهاجرت، کشور اول یا دوم معرفی می‌کنند.

واقعیت یک آینده روشن و امیدوارکننده است اما تبلوری که رسانه‌های غربی انجام می‌دهند، تبلورهای منفی است و ما و شما باید با این موضوع مقابله کنیم.

منبع- خبرگزاری تسنیم (۲ و ۱۴۰۱/۵/۵)

با شرایط موجود، تقاضا برای حمایت‌های گلخانه‌ای پایان ندارد.

فرهنگ و دانشگاه

پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در بند «۲» بر «پیشسازی اقتصاد دانش بنیان» تأکید شده، حمایت از شرکت‌های دانش بنیان همواره یکی از موضوعات جاری در فضای اجرا و تقنین کشور بوده است. امسال نیز با تدبیر رهبر انقلاب، سال «تولید، دانش بنیان و اشتغال آفرین» نام‌گذاری شده تا توان و ظرفیت کشور به شکل همسو و هم‌جهت برای تحقق اهداف این موضوع مهم بسیج شود چند نکته در ارتباط با شرکت‌های دانش بنیان قابل طرح است.

۱. توجه به تفکیک شرکت‌های اخذکننده تأییدیه از شرکت‌های جدید تأسیس شده:

معمولا در گزارش‌های بخش دانش بنیان کشور اشاره می‌شود که در نتیجه حمایت‌های انجام شده طی سال‌های اخیر، چند هزار شرکت دانش بنیان «شکل گرفته است» یا چند ده هزار شغل «ایجاد شده است». باید توجه داشت که

بسیاری از شرکت‌هایی که در سال‌های اخیر تأییدیه دانش بنیانی اخذ کرده‌اند، به واسطه حمایت‌های موجود یا در نتیجه اجرای قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان تأسیس نشده‌اند.

بلکه شرکت‌هایی بوده‌اند که سال‌ها قبل تأسیس شده و در حال فعالیت بوده‌اند و اکنون صرفا مجوز دانش بنیانی اخذ کرده و در دامنه شمول حمایت‌ها قرار گرفته‌اند. به عبارت دیگر، باید توجه داشت که نمی‌توان بخشی از آمارهای ارائه شده برای مثال از جنس اشتغال آفرینی، تولید، صادرات و ... را نتیجه عملکرد دستگاه‌های متولی امر، منابع تخصیص یافته به این حوزه و به طور کلی اجرای سیاست‌های حمایت از شرکت‌های دانش بنیان دانست. بسیار مهم است که

مجریان سیاست‌ها نیز همواره در تحلیل‌ها و گزارش‌های آمارهای این حوزه، به سال تأسیس شرکت‌ها اشاره و برای پرهیز از بازخورد نادرست به قانونگذاران و سیاستگذاران، گزارش‌های عملکردی و دستاوردهای حاصله را به تفکیک سال تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه کنند.

۲. ضرورت تعیین حوزه‌ها یا رشته فعالیت‌های اولویت‌دار:

طبق جدیدترین گزارش‌ها، بیش از ۱۴۰ برنامه حمایتی بعضاً با برداشت از منابع صندوق توسعه ملی و از طریق مکانیزم‌های مختلف صندوق نوآوری و شکوفایی برای شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان پیش‌بینی شده و در حال اجراست. بدیهی است، هر روز هم بر تعداد شرکت‌های متقاضی حمایت و در نتیجه، بر دامنه حمایت‌ها اضافه می‌شود. با توجه به اینکه در وضعیت فعلی کشور، محدودیت منابع بودجه‌ای و برداشت از صندوق توسعه ملی به شدت مشهود است و منابع کافی برای تأمین مالی و انجام این حمایت‌ها برای تمام شرکت‌های متقاضی وجود ندارد،

ضرورت دارد در هدفمند نمودن تخصیص این منابع و اولویت‌گذاری فناوری‌ها و رشته فعالیت‌های برخوردار از معافیت‌های مالیاتی، مشوق‌های صادراتی، معافیت‌های بیمه‌ای و دیگر حمایت‌هایی که بار مالی قابل توجهی به دولت تحمیل می‌کنند، اهتمام ورزید.

۳. نگاه دقیق‌تر به توان فنی - دانشی و توان تولیدی شرکت‌های دانش‌بنیان:

توان فنی یا دانشی، تضمین‌کننده توان تولیدی نیست. باید توجه داشت که مهم‌ترین عامل سرپا ماندن هر کسب و کاری، وجود تقاضا و بازار برای محصولات یا خدمات تولیدی آن است. اغلب شرکت‌های دانش‌بنیان خصوصاً در سال‌های اولیه فعالیت، به واسطه حمایت دولت و یارانه‌هایی که به خریداران داده می‌شود ممکن است بتوانند بازاری برای محصولات خود داشته باشند. در صنایعی مانند صنعت دفاعی یا صنعت دارو نیز به دلایل مختلف از جمله تحریم‌ها، امکان شکل‌گیری بازار و تقاضا برای این شرکت‌ها تا حدودی وجود دارد. هرچند در بخش دارو تجربه اخیر کووید نشان داد که در شرایطی که امکان انتخاب نمونه خارجی (حتی چینی) وجود دارد، استقبال از واکسن تولید داخلی چندان بالا نیست. وقتی به سطح کاربرد در صنایع اصلی کشور هم می‌رسیم، توان تولیدی این شرکت‌ها، مورد تردید است. برای مثال در حوزه فناوری نانو سال‌هاست که کشور ما در انتشار مقالات جزو کشورهای سرآمد قرار گرفته اما در مورد رسوخ این فناوری در صنایع کشور (مانند صنعت نفت، پتروشیمی و ...) چه می‌توان

گفت؟ به عنوان یک مثال دیگر، نتایج مطالعه‌ها در مورد فناوری تولید کاتالیست در صنعت پتروشیمی نشان می‌دهد علی‌رغم وجود توانمندی نسبی تولید این محصول در شرکت‌های دانش‌بنیان، صنعت پتروشیمی کشور اعتماد و اقبالی به استفاده از محصول داخلی به دلیل عدم انطباق کامل کاتالیست تولید داخل با فناوری خارجی مورد استفاده در فرآیند ندارد. به نظر می‌رسد نگاه به شرکت‌های دانش‌بنیان به مثابه واحدهای تحقیق و توسعه یا هسته‌های پژوهشی منتشرکننده مقاله یا در حالی بهتر، ثبت‌کننده اختراع که از کمک بلاعوض دولت ارتزاق می‌کنند، اصلاح شود و لازم است این شرکت‌ها بر اساس نیاز صنعت و در جای مشخصی از زنجیره تولید کشور که تقاضا برای فناوری مشخصی وجود دارد، تاسیس شده و فعالیت کنند. مادامی که نگاه عرضه‌محور توسعه دانش و فناوری به تعداد محدودی شرکت خرد، کوچک و متوسط تسری داده شود، مسأله برقراری ارتباط این شرکت‌ها با بدنه تولید و اقتصاد کشور حل نخواهد شد.

۴. دقت در تفسیر رتبه کشور در شاخص‌های جهانی:

خوشبختانه در سال‌های اخیر و به موازات افزایش حمایت‌ها، نظام ثبت آمار و داده‌های بخش فناوری و نوآوری کشور تقویت شده و این بهبود در همکاری با مراجع آمارهای بین‌المللی موجب ارتقای رتبه‌های بین‌المللی ایران (برای مثال در شاخص جهانی نوآوری (GII) شده است. بنابراین در تحلیل روند بهبود رتبه ایران باید همواره به بهبودهای ناشی از تقویت نظام ثبت و گزارش‌دهی آمارها نیز توجه داشت و ارتقای رتبه کشور را به طور کامل نتیجه حمایت‌های انجام شده تلقی نکرد. مضاف بر اینکه معمولاً تجلی نتایج و آثار سیاست‌ها در ارتقای بسیاری از ابعاد شاخص‌هایی نظیر (GII) که در اینجا مجال پرداختن به آنها نیست) نیازمند گذشت چندین سال است و بلافاصله یا با تأخیری یکی دو ساله نمی‌توان انتظار تحقق آنها را داشت).

با توجه به نکاتی که برشمرده شد، نگاهی دقیق‌تر به بیش از ۱۰ سال حمایت مستمر که بخش زیادی از آن با برداشت از صندوق توسعه ملی انجام شده، برای تعیین اثربخشی و کارایی سیاست‌ها لازم است؛ در غیر این صورت، بدیهی است تقاضا برای حمایت‌های گلخانه‌ای (که مستعد بروز رانت و فساد نیز هست) پایان نداشته و هر روز با عنوانی جدید (شرکت دانش‌بنیان، شرکت خلاق، استارت‌آپ و ...) بر دامنه گروه‌های مشمول حمایت افزوده شود. در نتیجه، ظاهراً چاره‌ای جز برداشت از صندوق توسعه ملی و خرج کردن دارایی آیندگان وجود نخواهد داشت، بدون اینکه تصویری روشن و مطمئن از آنچه برای ایشان به میراث می‌گذاریم، داشته باشیم.

توانمندسازی دانشجویان، تکلیف مهم نظام آموزش عالی است.

فرهنگ و دانشگاه

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به عنوان یکی از اجزای مهم نظام آموزشی محل اصلی تربیت نیروی انسانی با توانایی‌های علمی و عملی و اعتماد به نفس در یافتن راه‌حل‌های جدید و مبتکرانه به شمار می‌آید. طرحی که دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری با همکاری تشکل‌های دانشجویی و نخبگان جوان مراکز فرهنگی، تحت عنوان حلقه‌های میانی حامیم ارائه کرده است در توانمندسازی دانشجویان به صورت کارگاه‌های مهارتی می‌تواند برکات بسیاری برای جامعه داشته باشد.

رویدادهای ایده‌پردازی، کرسی آزاداندیشی، اکران فیلم مستند، گفتگو با مسئولان استانی و نشست با نخبگان علمی و برنامه‌های تفریحی بسیار مفید است و دانشجویان را به مشارکت بیشتر در جامعه تشویق می‌کند نتیجه این طرح باید مطابق با تعریف دانشجوی تراز انقلاب از نگاه مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های اسلامی باشد چرا که جنگ نرم امروز جنگ عقاید است.

بصیرت، داشتن مطالبه‌گری و امید به آینده بسیار مهم است، حفظ تشکیلات با اصول اسلامی و دفاع مستدل و قلبی از نظام از منویات مهم رهبر معظم انقلاب است.

امروز که دشمن در قالب جنگ فرهنگی سیاسی در این سرزمین درصدد ایجاد چالش و اختلال در کشورمان است پیشگامی در عرصه تلاش مجاهدانه و حرکت برای تحقق چشم‌اندازهای علمی سیاسی و اجتماعی و کسب افق‌های بالا می‌تواند موجب پیشرفت بیشتر جامعه شود.

مسائل فرهنگی و اجتماعی برای دانشگاه‌ها مهم است برای این منظور تشکل‌های مختلف دانشجویی طرحی با عنوان حامیم برای توانمند ساختن دانشجویان فعال طراحی کرده‌اند

که یکی از طرح‌های تابستانی است و دانشجویان می‌توانند با این طرح پر قدرت تشکل‌ها و برنامه‌های سیاسی فرهنگی و اجتماعی را پیش ببرند.

اصل و لازمه فعالیت فرهنگی و تشکل‌های دانشجویی؛ ارتباط است.

فرهنگ و دانشگاه

جنبش‌های دانشجویی طی چهار دهه اخیر همواره فراز و نشیب‌های زیادی را به خود دیده‌اند؛ گاهی نقش آفرینی دانشجویان در عرصه‌های مختلف تصمیم‌گیری دولت مؤثر بوده و گاهی با شکست مواجه بوده و در هر حالت این حضور و فعالیت دانشجویان است که می‌تواند کورسوی امید را همواره برای بهبود شرایط، زنده نگه دارد.

اما طی سال‌های گذشته و خصوصاً با ظهور و بیروس منحوس کرونا، عرصه بر تشکل‌های دانشجویی تنگ و تنگ‌تر شد به طوری که عموم تشکل‌های تازه تأسیس که هنوز نتوانسته بودند آن طور که باید روی پای خود بایستند به کلی منحل شدند.

عدم حضور دانشجویان در دانشگاه‌ها باعث شد تشکل‌ها نخستین گام ادامه فعالیت خود یعنی جذب نیرو را از دست بدهند و به این ترتیب می‌توان روزهای سختی را برای آینده جنبش دانشجویی متصور شد. جدای از کرونا که نقش مستقیم در کاهش فعالیت تشکل‌ها داشته است،

طی سالیان اخیر حضور دانشجویان در جامعه کم‌رنگ‌تر شده است به طوری که تأثیرگذاری این قشر را می‌توان در پایین‌ترین حد ممکن تصور کرد.

اصل و لازمه فعالیت فرهنگی و تشکل‌های دانشجویی؛ ارتباط است. یعنی ارتباط دانشجویان با یکدیگر که به تبع آن فرایند جذب، آموزش و تقویت بدنه تشکیلاتی تشکل‌ها صورت می‌گیرد. اگر فکر اساسی برای حل این ضعف اندیشیده نشود، می‌تواند ضربه‌های جبران‌ناپذیری به تشکل‌های دانشجویی وارد کند.

از این نگاه می‌توان گفت کرونا آسیب جدی به تشکل‌های دانشجویی وارد کرد و آن این بود که

با غیر حضوری شدن فرایند آموزش در دانشگاه ها، فرصت ارتباط حضوری دانشجویان با یکدیگر گرفته شد و در طول چند ترم نسلی از دانشجویان وارد دانشگاه ها شدند که نتوانستند تشکل ها و گروه های فعال فرهنگی را بشناسند.

از این منظر تشکل ها دچار ضعف شدند. در این دوره، دانشجویان شرایطی فراهم کردند که بتوانند یک زیست حداقلی دانشجویی را در شرایط کرونا فراهم کنند و از ابزارهای نوین بستر فضای مجازی، امکانی برای رساندن صدای خود به گوش مخاطب و دانشجویان فراهم کنند. از این زاویه کرونا تبدیل به یک فرصت شد چرا که نسبت به گذشته اهتمام دانشجویان برای استفاده از بسترهای نوین برای ارتباط با مخاطب و بدنه تشکیلاتی جدی تر شد و از این ابزار بیشتر از گذشته استفاده کردند.

فضای مجازی که تا قبل از کرونا صرفاً آن را به عنوان یک ابزار فوق برنامه می دیدیم در دوره کرونا تبدیل به یک ضرورت شد

تا جایی که در این دوره شاهد بودیم که حتی انتخابات تشکل ها نیز در بستر فضای مجازی برگزار شد. هرچند این بستر فضای مجازی و ارتباطات غیر حضوری جذابیت های فضای حضوری را نداشت اما در بسیاری جاها توانست به تشکل ها کمک کند از جمله در کاهش هزینه ها، افزایش سرعت برگزاری برنامه ها و... پس از این زاویه می توان کرونا را نوعی فرصت برای تشکل های دانشجویی دانست.

چیزی که باعث تقویت و رونق یک تشکل می شود، ارتباط مستقیم و دوسویه و تداوم آن میان اعضای تشکل با یکدیگر و همچنین خود تشکل با بدنه دانشجویی است.

قطعاً اگر در فعالیت برگزاری برنامه بصورت مجازی بتوانیم مخاطبی را پای برنامه بیاوریم اینها صرفاً در لایه یک مخاطب می مانند اما اگر قرار باشد این مخاطب به یک فعال تشکلی تبدیل شود و بعداً بیاید و در این تشکل رشد پیدا کند، باید یک مسیری را طی کند که نیازمند ارتباطات حضوری است.

اما یکی دیگر از نقاط قوت دوران کرونا، این بود که جریان های دانشجویی بیش از پیش به ظرفیت رسانه برای ارتباط با مخاطب ایمان آوردند و مهارت های استفاده از رسانه را بیشتر مورد توجه قرار دادند.

از این جنس خروجی رسانه ای تشکل های دانشجویی نسبت به گذشته در این دوره بسیار بهتر بود و دانشجویان، هم رسانه را بهتر درک کردند و هم الزامات استفاده از آن را بهتر متوجه شدند. ما با نسلی روبرو هستیم که مدت مدیدی را در مدرسه گذرانده اند. و از این رو بسیاری از الزامات و حداقل های فعالیت درون دانشگاه را نیاموخته اند. بر همین اساس،

پرداختن به مهارت های زندگی فردی و اجتماعی و همچنین نیازهای اولیه یک دانشجو را باید در دستور کار قرار داد.

ما باید دو قدم عقب تر برویم و یکسری پیش فرض ها را در مخاطب خود اصلاح کنیم و پس از آموزش و اصلاح حداقل ها، سنگ بنای تقویت و آموزش و انتقال مفاهیم تشکیلاتی و مباحث بعدی را به مخاطب منتقل کنیم. این دو محور، لازم و ملزوم یکدیگرند هم از منظر مخاطب و هم از منظر تشکل ها. این غیر از آموزش و برگزاری دوره ها و ارتباطات موثر و حضور فعال در جشن ورودی های جدید و معرفی تشکل و گروه و مجموعه فرهنگی امکانپذیر نیست.

راه دوم نیز به نوعی میدان داری فعالان تشکل ها در فضای دانشگاه و حضور در صحنه است.

اگر حضور میدانی داشته باشند و بتوانند حرف و استدلال خود را به گوش مخاطب برسانند طبعاً مخاطب تحت تاثیر حرف های آنان قرار می گیرد. به عبارتی فعالان دانشجویی باید در جریان اولویت ها و نیازهای امروز جامعه دانشگاهی کشور باشند، در جریان اولویت های امروز جامعه ایران و همچنین سیاست ها و اولویت های انقلاب اسلامی باشد.

جریان دانشجویی اگر بتواند این سه را در کنار هم ببیند و برای آن برنامه ریزی کند طبعاً می تواند به بخشی از آن نیازها و اولویت هایی که دانشجویان به دنبال آن هستند برسد.

نوآوری در ترویج کتاب؛ "کتاب گردشگر"

وقتی کتابی را که از آن خوشش آمده بود، تمام کرد، نفس عمیقی کشید، با حسی خوشایند، کتاب را گذاشت روی نیمکت. بلند شد و راه افتاد. چند قدمی که دور شد برگشت و با لبخند نگاهی به کتاب انداخت. کتاب روی نیمکت، انتظار مخاطب جدیدی را می‌کشید...

کتابی روی نیمکت پارک، روی صندلی انتظار بانک، روی صندلی‌های یک مرکز رخت‌شویی، روی صندلی‌های مترو یا اتوبوس درون شهری، کنار باجه‌ی تلفن همگانی، حتا بین چپس و بیسکوئیت‌های یک سوپرمارکت! کتابی که قبلا کسی آن را خوانده و تصمیم گرفته به خواننده‌ی ناشناس دیگری هدیه دهد. رمان، شعر، داستان‌های کوتاه، مجموعه‌ی یادداشت یا هر کتاب دیگری...

جا گذاشتن کتاب در مکان‌های عمومی رفتاری است که اکنون در ایتالیا و فرانسه رو به فزونی گذاشته. کسی که کتابش را در مکانی عمومی رها می‌کند، هویت خود را آشکار نمی‌کند و ادعایی هم بابت قیمت کتاب ندارد، اما یک درخواست از خواننده یا خوانندگان احتمالی بعدی دارد: «شما نیز بعد از خواندن کتاب، آن را در محلی مشابه قرار دهید تا دیگران هم بتوانند از این اثر استفاده کنند.»

«رول هورنباکر» نخستین کسی بود که این حرکت را انجام داد. او یک فروشنده‌ی رایانه در ایالت میسوری بود و نام این رفتار را Book Crossing گذاشت یعنی «کتاب در گردش». در فرانسه کتاب‌های در حال گردش از ده‌هزار جلد فراتر رفته است. این رفتار جدید را می‌شود به نوعی «کمپین کتاب‌خوانی» یا «کمپین به اشتراک گذاشتن کتاب» در نظر گرفت؛ کمپینی که می‌تواند به مثابه‌ی یک پروژه‌ی فرهنگی قابل تامل باشد.

در «ترک بوکو». یکی از شهرهای ساحلی ترکیه. کنار دریا قدم می‌زدم که کتابی روی شن‌ها توجه‌ام را جلب کرد. فکر کردم حتما صاحب کتاب فراموش کرده آن را با خود ببرد. برداشتم و همین‌که چشمم به صفحه‌ی اولش افتاد از خوشحالی در پوست خودم نگنجیدم. در صفحه‌ی اول کتاب یک نفر متن زیر را

«من این کتاب را با علاقه خواندم و آن را در همان مکانی که به آخر رسانده بودم رها کردم. امیدوارم شما هم از این کتاب خوش‌تان بیاید. اگر از آن خوش‌تان آمد بخوانید وگرنه در همان نقطه‌ای که پیدایش کرده‌اید بگذارید بماند. اگر کتاب را خواندید شماره‌ای به تعداد خوانندگان اضافه کنید و با ذکر محل پایان مطالعه، در جایی ره‌ایش کنید.»

در همان صفحه دست‌خط سومین خواننده توجه‌ام را جلب کرد: «خواننده‌ی شماره‌ی سه در ترک‌بوکو». پس تا به حال سه نفر که همدیگر را نمی‌شناسند این کتاب را خوانده‌اند. طبق اطلاعات موجود در همان صفحه، خواننده‌ی اول کتاب را در استانبول و خواننده‌ی دوم در شهر بُدروم مطالعه‌ی آن را به پایان رسانده و ره‌ایش کرده بود.

از این به بعد اگر در کافه، در لابی هتل یا سالن انتظار سینما کتابی را پیدا کردید، تعجب نکنید؛ چون ممکن است با یک جلد «کتاب در گردش» روبرو شده باشید.

منبع- پایگاه اطلاع‌رسانی کتاب (۱۴۰۱/۵/۲۶)

زنگ خطر برای رشته‌های علوم پایه به صدا درآمده است.

فرهنگ و دانشگاه

به تحلیل و برداشت دکتر محمدعلی زلفی گل؛ وزیر علوم تحقیقات و فناوری، در حال حاضر همه رشته‌های علمی در دانشگاه تهران دایر است اگرچه در سال‌های گذشته به دلیل شرایط کشور با اقبال کمتری در برخی رشته‌ها مواجه شدیم و داوطلبان در رشته‌های علوم پایه و علوم انسانی کمتر رغبت حضور دارند.

امروز سیاست نهایی حاکمیت، توزیع متوازن استعدادها در رشته‌های مختلف است، اما پیشرفت چندانی برای توجه به رشته‌های علوم پایه و انسانی نداشتیم و توزیع متوازن استعدادها در این رشته‌ها اتفاق نیفتاده است.

لازم است هدایت تحصیلی درستی در مراکز آموزشی ماصورت بگیرد تا جایگاه علمی کشور آسیب نبیند، چراکه

در حال حاضر داوطلبان براساس عشق ژنتیکی و علاقه، رشته مورد نظر خود را در ورود به دانشگاه‌ها انتخاب نمی‌کنند، بلکه انتخاب رشته براساس شغل آینده صورت می‌گیرد که این نوع نگاه، نوعی ظلم به علم است.

توسعه با توصیه اتفاق نمی‌افتد، در کشورهای توسعه یافته، نخبه‌ترین افراد در رشته‌های علوم انسانی تحصیل می‌کنند تا مدیریت کلان جامعه را به دست بگیرند و در رشته‌های دیگر اقدام به پذیرش مهاجر و نخبگان از کشورهای دیگر می‌نمایند، اما این اقدام در کشور ما دقیقاً برعکس است و

ما هر سال شاهد توجه کمتر به رشته‌های علوم انسانی و ریاضی هستیم و اگر هم علوم پایه تضعیف شود، کل علم کشور تضعیف خواهد شد.

به تحلیل و برداشت دکتر محمد مهدی کاظمی؛ معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش، اکنون ۱۴.۸۷ درصد دانش‌آموزان در رشته ریاضی تحصیل می‌کنند؛ در حالی که علوم پایه، زیرساخت‌های علمی و فنی کشور را فراهم می‌کند

و اگر برنامه‌ریزی لازم برای افزایش توجه به این رشته را نداشته باشیم، در آینده با مشکلاتی مواجه خواهیم شد. افزایش سهم دانش‌آموزان رشته ریاضی در هدایت تحصیلی مدنظر است. با افزایش تعداد دانش‌آموزان در رشته تجربی در سال‌های گذشته مواجه بوده‌ایم و باید طراحی مناسبی برای افزایش سهم دانش‌آموزان در رشته ریاضی و فیزیک داشته باشیم. رشته ریاضی برخی دبیرستان‌ها به علت عدم تقاضا تعطیل شده است که باید برای آن چاره‌اندیشی کنیم.

به تحلیل و برداشت دکتر زهرا گویا؛ عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی، فارغ‌التحصیل دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد ریاضی در حال حاضر سردرگم است که کجا دنبال شغل بگردد. عده‌ای از دانش‌آموختگان ریاضی یا در بانک‌ها استخدام می‌شوند یا وارد تدریس خصوصی ریاضی می‌شوند یا در مدارس ویژه، در واقع به بیگاری گرفته می‌شوند! وقتی شما اختیار کار خود را نداری و هر چه که مدرسه می‌گوید را باید اجرا کنی، از نظر من بیگاری محسوب می‌شود.

یکی از پرکاربردترین مشاغل برای کسانی که لیسانس ریاضی داشتند، دبیری ریاضی بود که ما در این مورد، در اواخر دهه هفتاد شمسی به نقطه‌ای رسیدیم که در دنیا مثال زدنی بودیم و تقریباً رقیبی در جهان نداشتیم. من همیشه به این می‌بالیدم که در ایران، به تعداد مورد نیاز، معلم ریاضی زن در مدارس مان داریم و این امتیازی برای ما بود که افرادی که ریاضی را خوب خوانده‌اند، برای معلمی تربیت کنیم. اما فرصت دبیری ریاضی از فارغ‌التحصیلان ریاضی گرفته شده و متقاضیان، فقط باید از مسیر دانشگاه فرهنگیان وارد حرفه دبیری شوند.

دانشگاه فرهنگیان یک دانشگاه نوپا است که با طرح و برنامه‌اش، نمی‌تواند جایگزین یک دانشگاه جاافتاده در تربیت پایه‌ای یک دانشجوی ریاضی باشد.

این دانشگاه می‌توانست به خوبی با کمک دانشگاه‌های دیگر، ریاضیات دانشگاهی افراد را قوی کند و با کمک دانشگاه‌ها، معلم تربیت کند و دوره‌های تربیت معلمی دو ساله و انواع کاوروزی‌ها را تدارک ببیند. هیچ دانشگاهی به تنهایی نمی‌تواند چند درس علوم تربیتی و روش تدریسی ارائه دهد و بگوید معلم تربیت کرده است. تربیت معلم ریاضی با تربیت معلم علوم یا زبان فرق دارد. تحقیقات بسیاری هم پشتیبان این ادعا هستند که این آموزش‌ها متفاوت است و نمی‌شود آموزش معلمان هر حوزه یا موضوع درسی را از خود آن حوزه، جدا کنید. یعنی نمی‌شود ریاضی، جدا از آموزش ریاضی باشد. همین مسائل باعث می‌شود که بخش قابل توجهی از این دانشجویان که هر سال بدون علاقه و شناخت لازم، رشته ریاضی را انتخاب می‌کنند، برای کارشناسی ارشد به رشته‌های دیگری روی بیاورند.

منبع - خبرگزاری ایسنا (۱۴۰۱/۴/۲۸)

دانش‌بنیاد نبودن اغلب رشته‌ها و نامتوازن بودن دانشگاه و صنعت از علل دل‌سرد شدن دانش‌آموز و دانشجو در داخل است.

فرهنگ و دانشگاه

مجموعه رصدخانه مهاجرت ایران، اولین نهاد پژوهشی در کشور است که در زمینه تحلیل داده‌های مهاجرتی به بررسی آماری و اطلاع‌رسانی اقدام کرده است. این نهاد در یکی از آخرین و تازه‌ترین گزارش‌های منتشرشده در سالنامه مهاجرتی ایران در سال ۱۴۰۰ آورده است که

تحلیل آمار دریافتی از اداره کل گذرنامه در بازه زمانی سال ۱۳۸۰ تا مرداد ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که ۵۶٫۶ درصد از «دارندگان مدال در المپیادهای دانش‌آموزی»، ۶۹٫۱ درصد از «مشمولان بنیاد ملی نخبگان» و ۷۸٫۳ درصد از افراد «حائز رتبه‌های یک تا هزار» آزمون سراسری در داخل کشور هستند.

در میان گروه‌های مورد بررسی، به ترتیب المپیادی‌ها با ۳۷٫۲ درصد، مشمولان بنیاد با ۲۵٫۵ درصد و رتبه‌های یک تا هزار آزمون سراسری با ۱۵٫۴ درصد بیشترین درصد افراد مقیم خارج را به خود اختصاص داده‌اند. براساس سالنامه مهاجرتی ایران، ۴/۴ درصد از المپیادی‌ها، ۳٫۷ درصد از مشمولان تحت پوشش بنیاد و ۲/۶ درصد از رتبه‌های برتر کنکور که بیشتر از کشور خارج شده بودند، به ایران بازگشته‌اند. این درصد آماری نشان می‌دهد

دانش‌آموزان نخبه المپیادهای دانش‌آموزی بیشترین میزان مهاجرت علمی را دستکم طی یک دهه گذشته داشته‌اند

که در اکثریت آنها، این مهاجرت تحصیلی به سکونت و زندگی در خارج از کشور منجر شده است. باید سبب‌شناسی و آسیب‌شناسی و در کنارش راهکارهایی برای کاهش این روندها ارائه شود. ساختار مقطع سیستم آموزشی مقصر اصلی دلزده شدن دانش‌آموزان در دوران تحصیل است. محتوای درسی ما به شدت اطلاعات محور است. محتوای درسی مقطع و انبوهی از اطلاعات تئوریک در سال‌های تحصیلی

به دانش‌آموز ارائه می‌شود که صرفاً دانش عمومی دانش‌آموز را بالا می‌برد و البته رنگ‌وبوی مذهبی هم در آن بیشتر است. این در حالی است که

محتوای آموزشی نوین باید مهارت‌پرور می‌بود. به همین دلیل هم سیستم فعلی منجر به پرورش استعدادها نمی‌شود، به علاوه رفته‌رفته اعتبار خود را در میان جامعه نخبگان از دست می‌دهد.

مافیاهای آموزشی و سودهای سیستم‌های غیرانتفاعی آموزش عالی و موسسات آمادگی کنکور به عنوان آفت‌های نظام آموزشی کشور است. مسلم است که مسیر غلط به مقصد غلط می‌رسد. به علاوه دانش‌بنیاد نبودن اغلب رشته‌های تحصیلی ما و نامتوازن بودن دانشگاه و صنعت از دیگر علت‌های دلسردشدن دانش‌آموز و دانشجو در داخل کشور است.

وقتی سیستم نتواند نخبه‌پرور و استادپرور باشد، کاهش اعتبار دانشگاه‌ها و رنکینگ‌های داخلی و دستاوردهای علمی را شاهد خواهیم بود و همه اینها در افکار عمومی نمود پیدا می‌کند

و از آن طرف تبلیغات گسترده برای جذب دانش‌آموز و دانشجو این بستر را هموارتر می‌کند.

متأسفانه خانواده‌هایی که فرزندان‌شان را با صرف هزینه‌های میلیاردی روانه روسیه و مالزی و ترکیه می‌کنند تا پزشکی و دندان‌پزشکی شوند و به ایران برگردند، نگاه غالب آنها انتفاع مالی از مدرک تحصیلی است، مثلاً می‌گویند ۲ میلیارد خرجش کردم دو ساله باید این پول را با کار کردن در ایران در بیاورد. این نگاه انتفاعی مثل عفونت تمام جامعه را دربرمی‌گیرد و انسانیت و شرافت و ارزش‌های والای انسانی را کمرنگ می‌کند.

سرعت گرفتن سیر مهاجرت جوانان و نوجوانان به نوعی نماد سست‌شدن و تزلزل هویت یک کشور است.

دانشجو یا دانش‌آموز عرقی به وطن ندارد؛ متعهد به اخلاقیات و ارزش‌های ملی نیست که به راحتی مهاجرت را به ماندن ترجیح می‌دهد.

مهم‌ترین اصل این است که مدیریت سیاسی با مدیریت علمی فرهنگی جایگزین شود. تجربه نشان داده مدیریت سیاسی قادر نیست این روال را تغییر دهد. وقتی مدیریت سیاسی می‌شود، تمام راهکارها و پیشرفت‌ها هم سیاسی است. یکپارچه کردن و از بین بردن موانع سند علمی آموزشی کشور باید جدی گرفته شود و به صورت همگانی و یکپارچه این سیستم مرحله به مرحله اجرا شود و مثل حالا از این ارگان به آن دستگاه پاسکاری نشود.

تصویب قانون منع انتفاع از موسسات شبه آموزشی و بازارهای گردن کلفت کنکور از دیگر موارد مهمی است که می‌تواند دانش‌آموزان را دلگرم به سیستم آموزشی کشور کند. در حال حاضر بیش از چند صد میلیارد تومان صرف کتاب‌های کنکوری می‌شود که ذره‌ای در نتایج کنکور و آینده جوانان این مملکت تاثیر ندارد و در نهایت

تا وقتی که جایگاه معلم و استاد دانشگاه و منزلت دانشجویان در وجوه اجتماعی و اقتصادی کشور بالا نبریم، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم جوانان فرش قرمزهایی که پیش رویشان برای مهاجرت پهن می‌شود، نادیده بگیرند.

منبع- خبرگزاری شهروند (۱۴۰۱/۵/۴)

برای مطلوبیت زیست بوم و ارتقاء حس نوع دوستی در جامعه سیاست گذاری شود.

فرهنگ و اجتماع

به تحلیل و برداشت دکتر فریده حق بین؛ رئیس دانشگاه الزهراء(س) در این دانشگاه یازده هزار دختر دانشجوی تحصیل می کنند که در سن مناسب ازدواج هستند با توجه به شمار بانوان شاغل در دانشگاه تک جنسیتی الزهراء که اکثریت بالایی از کارکنان را تشکیل می دهند و غالباً هم در سن فرزند آوری هستند، می طلبد در ذیل قانون حمایت از جوانی جمعیت، از نهاد ها و مؤسساتی که کارکنان آنها را بانوان تشکیل می دهد نیز حمایت خاص صورت گیرد، در غیر این صورت یا قانون مذکور در آنجا به خوبی اجرا نمی شود و یا مدیریت موسسه و حتی کیان آن با مخاطرات جدی روبرو خواهد شد.

آئین نامه هایی به منظور حمایت از مادران باردار در دانشگاه تصویب شده است. این حمایت ها در رازمدت باعث لطمه به سازمان می شود و قانونگذار در زمان تصویب قوانین باید به گونه ای عمل کند که علیرغم حمایت های فردی، از لطمه به سازمان نیز خودداری کند.

موضوع تجدید و اصلاح جمعیت مسئله ای است که از منظر جمعیت شناسان محرز و قطعی است. قانون می بایست حمایت از سازمان هایی را که بیشتر پرسنل آنها را بانوان تشکیل می دهند نیز مدنظر قرار دهد.

به تحلیل و برداشت دکتر یعقوب انتظاری؛ مدیر گروه اقتصاد آموزش عالی و بررسی های نیروی انسانی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، تشویق های مادی نقش برجسته ای در افزایش باروری ندارد رشد جمعیت که لازمه حفاظت از منابع انسانی است؛ و حفاظت از کیفیت محیط زیست که لازمه کیفیت زندگی است؛ رابطه معکوس دارند.

افزایش نرخ باروری موجب کاهش کیفیت محیط زیست می شود. در مقابل، کاهش کیفیت محیط زیست به کاهش باروری کمک می کند. از این رو، سازمان های جهانی و کشورهای توسعه یافته تلاش

می کنند تا ترکیب بهینه ای از آنها را داشته باشند(تا هم از محیط زیست خود حفاظت کنند و هم منابع انسانی خود را از دست ندهند). جمهوری اسلامی ایران از نادر کشورهایی است که بدون توجه مسائل زیست محیطی، تلاش می کند نرخ باروری جمعیت را افزایش دهد. برای این منظور قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» را تصویب و به اجرا گذاشته است. در این قانون، برای افزایش باروری عمدتاً بر حمایت های مادی از خانواده ها تاکید شده است. افزایش باروری تحت تاثیر عوامل مختلفی است که در سیاستگذاری باید به همه آن عوامل توجه کرد.

مطالعات نشان می دهد که تشویق های مادی نقش برجسته ای در افزایش باروری ندارد عوامل روان شناختی، زیست شناختی و بوم شناختی نقش مهمتری در تغییرات نرخ باروری بازی می کنند.

به عنوان مثال، در الگوی های «مطلوبیت نوع دوستی دودمانی»، نوع دوستی نسبت به فرزندان نقش اساسی تری در تغییرات باروری دارد.

در این الگوها، بسته به سطح دانش والدین و وضعیت زیست بوم (محیط زیست، وضعیت اقتصادی، وضعیت فرهنگی، وضعیت اجتماعی و وضعیت سیاسی) نوع دوستی اثرات مثبت یا منفی بر باروری بر جای می گذارد. در زیست بوم های نامطلوب، والدین دانا و نوع دوست نسبت به فرزندان خود، ممکن است نگران رفاه فرزندان خود باشند و تصمیم بگیرند که تعداد فرزند کمتری داشته باشند تا زندگی فرزندان شان بدتر نشود. در مقابل، در زیست بوم های مطلوب، والدین دانا و نوع دوست نسبت به فرزندان خود، بدون نگرانی در رابطه با رفاه فرزندان، ممکن است تصمیم بگیرند تعداد فرزند بیشتر داشته باشند. علاوه بر آن، نوع دوستی می تواند نقش مهمی در ترکیب بهینه سطح باروری و کیفیت زیست بوم داشته باشد.

درجه نوع دوستی نیز از جامعه ای به جامعه دیگر متفاوت است در جوامع مختلف نوع دوستی و زیست بوم در تعامل هستند و یکدیگر را تعدیل می کنند. به نظر می رسد در ایران، به دلیل سیاست گذاری های نامناسب، هم مطلوبیت زیست بوم و هم درجه نوع دوستی پایین است. این دو متغیر، در طول زمان، در تعامل با یکدیگر سیر نزولی گرفته اند و این سیر نزولی همچنان ادامه دارد. از این رو، نرخ باروری در ایران دارای روند کاهشی است. بنابراین، از سیاست گذاران راهبردی در ایران انتظار می رود به منظور دستیابی به ترکیب بهینه ای از نرخ باروری جمعیت و حفاظت از محیط زیست،

علاوه بر تشویق‌های مادی خانواده‌ها، برای بهبود دانایی جمعیت، مطلوبیت زیست بوم و ارتقاء حس نوع‌دوستی در جامعه سیاست‌گذاری شود.

به تحلیل و برداشت دکتر علی باقر طاهری نیا؛ رئیس موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، در موضوع حمایت از خانواده قانون مشابهی داریم که در اسفند سال ۱۳۹۱ به تصویب رسید، ویژگی آن قانون اتخاذ رویکرد حقوقی و آسیب شناسانه به موضوع خانواده بود قانونگذار در آن قانون ضمن احصاء خلاء های قانونی به دنبال حمایت قانونی از خانواده بوده است. اما قانون مصوب آبان ماه ۱۴۰۰ قانون راهبردی و انگیزشی است. این قانون، قانون ناظر به سیاست‌گذاری، راهبردی و انگیزشی است که تفاوت دو قانون نیز در همین موضوع است. در وضع موجود جمعیتی جهان شاهد یک متناقض نمایی هستیم از یک سو برخی مجموع جمعیت جهان را بیش از ظرفیت کره زمین می دانند و که برای کنترل جمعیت جهان و کاهش آن برنامه ریزی و اقدام می کنند؛ اما وضع برخی کشورها اینگونه نیست و کشورها به دنبال جوان کردن جمعیت هستند و این یک تضاد منافع را ایجاد می کند و این موضوع از زوایای مختلف حقوقی، اجتماعی و سیاستی قابل مطالعه است.

در کشور ما تقریباً ۱۲/۵ درصد جمعیت، جوانان مجرد در سن ازدواج هستند که حدود ۲۲ درصد از آن را جمعیت دانشجویی تشکیل می دهد. این یعنی اینکه سهم وزارت علوم در تحقق اهداف قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده چشمگیر و مهم است.

سهم قابل توجه دیگر مربوط به سربازان غایب است که در سن ازدواج هستند و بعضاً زمان ازدواجشان نیز به تاخیر افتاده است و باید در چارچوب قانون جوانی جمعیت برای آنها نیز راه برون رفت طراحی کرد. به تحلیل و برداشت دکتر مقصود فراستخواه؛ مدیر گروه مدیریت آموزش عالی، بهترین قوانین در دنیا قوانینی است که توانمند ساز جامعه و امکان ساز باشند و برای کنشگران، میدان خلاقیت و مشارکت فراهم بکنند. ماده ۷ قانون تکلیف کرده است که دانشگاهها و مراکز آموزش عالی نیازهای دانشجویان را برآورده کنند. در برخی از تبصره های این قانون نیز به انتشار اوراق، جلب مشارکت خیرین، سیاست هایی برای تشویق دانشگاهها غیردولتی به ساخت خوابگاه متاهلین و... اشاره شده است و با این موارد و تبصره ها این قانون بیشتر جنبه حمایتی پیدا کرده است. مدل سیاست های حمایتی بخش آموزش عالی را می شود به چهار دسته بسیار کلان، کلان، میانی و خرد تقسیم بندی کرد و برای هر کدام از این چهار بخش مثال هایی برشمرد.

موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

منبع- سایت موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی (۱۴۰۱/۵/۵)

نرخ NEET در ایران نزدیک به ۳۰ درصد اعلام می شود!

فرهنگ و اجتماع

امروزه هر کشوری برای رسیدن به رفاه و توسعه همه جانبه ناگزیر به پیش بینی نیازها و امکانات خود در بازه های زمانی کوتاه مدت، میان مدت و درازمدت و سپس طراحی و اجرای برنامه های اقتصادی و اجتماعی در جهت تامین آن نیازهاست. با ورود ایران به دهه ۷۰ شمسی، برنامه ریزی جمعیتی کشور بدون توجه به ساختارهای سنی، تغییرات و پیامدهای آن از طریق سیاست های کنترلی، تا حدودی جلوی پویایی حجم جمعیت را گرفت. در بستر این تغییرات، فازی از تحولات جمعیتی در ایران آغاز شده که «پنجره جمعیتی» نامیده می شود. پنجره جمعیتی، وضعیتی موقت در ساختار جمعیتی ایران است که در سال ۱۳۸۵ باز شده و برای حدود چهار دهه طول می کشد. در این دوران نسبت جمعیت در سنین فعالیت (کار) به حداکثر خود می رسد و نسبت های وابستگی سنی کاهش می یابد، در نتیجه فرصت طلایی و منحصر به فردی فراروی توسعه اقتصادی فراهم می شود. یکی از شاخص های اصلی که عدم توانایی در بهره گیری موثر از پنجره جمعیتی را نشان می دهد، شاخصی به نام NEET است.

واژه NEET که اولین بار در سال ۱۹۹۹ به طور رسمی در انگلیس مطرح شد، در کمتر از ۱۰ سال در بیشتر کشورهای توسعه یافته و برخی کشورهای در حال توسعه به کار گرفته شد.

شاخص NEET که مختصر واژگان «Not in Employment, Education or Training» بوده، روایتگر وضعیت جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله ای است که نه در حال تحصیل (ترک تحصیل کرده اند) نه مشغول مهارت آموزی و نه در جایی مشغول به کار هستند.

براساس مطالعات مختلف در کشورهای جهان، این جوانان بیشتر در معرض بزه کاری، اعتیاد به مواد مخدر و ارتکاب اعمال مجرمانه بوده و بر همین اساس سیاستگذاران و برنامه ریزان در سطح دنیا بیشترین توجه را برای فراهم کردن امکان اشتغال و مهارت آموزی برای این دسته از جمعیت معطوف می دارند. نرخ NEET در حالی در کشورهای توسعه یافته حدود ۲ تا ۱۰ درصد بوده که این میزان طی سال ۹۷ در ایران نزدیک به ۳۰ درصد (جمعیتی برابر ۳٫۱ میلیون نفر جوان ۱۵ تا ۲۴ ساله) اعلام می شود.

اینکه ۳۰ درصد از جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله مشغول هیچ فعالیتی، هیچ مهارت‌آموزی و هیچ شغلی نیستند، خود علاوه بر اینکه از طریق نرخ سرباری و نرخ وابستگی می‌تواند فشار سنگینی را بر خانوارها تحمیل کرده، زمینه بزهکاری و آسیب‌های اجتماعی را نیز فراهم سازد، در مرتبه بعدی در سطح ملی نیز می‌تواند به‌عنوان یک تهدید امنیتی محسوب شود.

برای مثال اگر نگاهی به سن افراد شرکت‌کننده در تجمعات دی‌ماه ۹۶ و همچنین آبان ۹۸ داشته باشیم، ترکیب سنی به نفع جوانانی است که در موقعیت NEET ها (سن ۱۵ تا ۲۴ سال) قرار دارند.

از نتایج دیگر این گزارش، مطابقت نرخ بالای NEET ها با الگوی جغرافیایی پراکنش اعتراضات معیشتی در دو دوره دی‌ماه ۹۶ و آبان‌ماه ۹۸ است،

استان‌های گلستان، هرمزگان، کرمانشاه، لرستان، آذربایجان غربی، خوزستان، کردستان، همدان، بوشهر و خراسان رضوی از جمله استان‌های دارای بالاترین نرخ NEET ها هستند

که در دو مقطع تاریخی دی‌ماه ۹۶ و آبان‌ماه سال ۹۸ شاهد اعتراضات و تجمعات خیابانی بوده‌اند و مهم تر از آن، این اعتراضات با شیطنت عوامل خارجی با رفتارهای هیجانی معترضان، تبدیل به یک تهدید امنیتی برای کشور شد. بر این اساس در کنار همه مولفه‌ها، ضروری است عوامل زمینه‌ساز اقتصادی-اجتماعی NEET شدن در تحلیل‌های مربوط به اعتراضات معیشتی به عنوان مولفه محوری مورد توجه، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری قرار بگیرد.

بررسی داده‌های آماری سازمان بین‌المللی کار (ILO) در این زمینه نشان می‌دهد بالاترین نرخ شاخص NEET جوانان در سطح جهان مربوط به کشور ترینیداد و توباگو در آمریکای جنوبی است، به طوری که نرخ NEET جوانان این کشور در سال ۲۰۱۸ حدود ۵۲ درصد بوده است. پس از این کشور، زیمبابوه با نرخ ۴۸ درصدی در رتبه دوم، یمن با نرخ ۴۵ درصدی رتبه سوم، زامبیا با نرخ ۴۴ درصدی در رتبه چهارم و تاجیکستان با نرخ ۴۲ درصدی در رتبه پنجم قرار دارند. رتبه ششم مربوط به کشور افغانستان، رتبه هفتم مربوط به عراقی‌ها، رتبه هشتم مربوط به کشور موریتانی، رتبه نهم مربوط به ارمنستان و رتبه دهم مربوط به کشور سنگال است. در رتبه دهم به بعد نیز برتری عددی عمدتاً با کشورهای آفریقایی است، اما در رتبه ۲۷ جهان، کشورمان ایران قرار دارد که طبق داده‌های آماری وزارت کار و همچنین داده‌های

سازمان بین‌المللی کار (ILO)، ۲۹/۷ درصد از جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله ایران طی سال ۹۷ در ردیف NEET‌ها یا جوانانی که نه مشغول کار، نه مشغول مهارت‌آموزی و نه مشغول تحصیلند، قرار دارند. در کنار رتبه نسبتاً بالای شاخص NEET ایران در سطح جهان، در داخل کشور نیز، برخی استان‌ها در این شاخص در وضعیت بسیار نامطلوبی قرار دارند.

به طوری که طبق داده‌های آماری سرشماری سال ۱۳۹۵ استان سیستان و بلوچستان با نرخ NEET حدود ۴۸/۲ درصدی در رتبه اول کشور، گلستان با نرخ ۴۴ درصدی، هرمزگان با نرخ ۴۳/۸ درصدی، کرمانشاه با نرخ ۴۲/۸ درصدی، لرستان با نرخ ۴۲/۱ درصدی، آذربایجان غربی با نرخ ۴۱/۷ درصدی، خوزستان با نرخ ۴۱/۲ درصدی، کردستان با نرخ ۴۱ درصدی، همدان با نرخ ۴۰/۱ درصدی و اردبیل با نرخ ۳۹/۶ درصدی ب ترتیب در رتبه های بعدی قرار دارند.

فهرست

منبع- خبرگزاری فرهیختگان (۱۴۰۱/۵/۳)

لباس رسمی و شیک برای یک میهمانی را از دست فروش نمی‌توانید تهیه کنید!

فرهنگ و اجتماع

دنیا همواره در حال تغییر و رشد بوده و یکی از مهم‌ترین مسائلی که این روزها مطرح می‌شود، این است که لازم است با پیشرفت‌های دنیا همسو و همگام شویم؛ درحالی‌که متأسفانه فرهنگ استفاده از ابزارهای جدید ایجاد نشده است. در سال‌های اخیر نیز به خصوص با شیوع بیماری کرونا، استفاده از اینترنت برایمان بسیار حیاتی شده و تمام امورات زندگی‌مان با کمک اینترنت انجام می‌شود. ثبت‌نام، خرید و... از جمله اقداماتی است که بدون داشتن نت امکان‌پذیر نیست. درعین حال گسترش استفاده از نت و فضای مجازی، در رونق کار گروه‌های تلگرامی نیز بی‌تأثیر نبوده جوانان زیادی در این گروه‌ها حضور داشته و به آنها اعتماد دارند. حال می‌خواهیم بدانیم که این فضاها تا چه میزان کاربردی و قابل استفاده بوده و آیا ضرورت دارد که فرهنگ استفاده از این فضاها به جوانان آموزش داده شود یا خیر؟ اگر بخواهیم به مسائل حاشیه‌ای استفاده از فضاهای مجازی، همچون انتخاب همسر توجه کنیم باید بدانیم که

این سایت‌ها خود واقعی افراد را پنهان می‌کنند و افراد بسیار سخت و دیرتر خود حقیقی‌شان را نشان می‌دهند.

حتی ممکن است ویژگی‌های واقعی افراد هرگز شناسایی نشده و طرف مقابل را بسیار دیر به هدف مدنظر برای شناخت برساند. بسیاری از اعضای کانال‌های همسریابی در این زمینه تأیید و تأکید کردند که بسیار دیرتر از فضای حقیقی، در فضای مجازی به شناخت طرف مقابل‌شان رسیده‌اند. پس وقتی فردی می‌تواند بدون نشان دادن هویت واقعی خودش و شاخ و برگ دادن به اصل خودش، به اهداف مدنظرش برسد، از این فضاها برای دوست‌یابی و همسریابی نمادین بهره‌مند می‌شود و بسیاری از کاربران ناآگاه هم با وارد شدن به این کانال‌ها، طعمه خوبی برای دیگران می‌شوند.

همه ما تمایل داریم تا بهترین و زیباترین ویژگی خودمان را به رخ دیگران کشیده و برای مورد قبول واقع شدن نزد دیگران، خودمان را برجسته کنیم. تا این بخش از گفتار، ممکن است آسیب و خطر

آن‌چنانی در کمین نباشد؛ اما باید توجه کرد که وقتی افراد یا کاربرانی تمام آنچه را که نیست، در گروه‌های همسریابی نشان می‌دهند تا مورد قبول گروهی از افراد باشند، بدون ارائه کمترین بیوگرافی و معرفی از ماهیت و هویت خودشان، با ساخت اکانت‌های غیرواقعی و ساختگی، عضو کانال‌های این‌چنینی شده و ویتزینی کاذب از خودشان به نمایش می‌گذارند. فردی که از خود واقعی و قابل قبولی برخوردار است، عزت نفس و اعتماد به نفس خوبی دارد و حتی ضرورتی برای عضویت در این کانال‌ها نمی‌بیند.

یکی از ضعف‌های عمده‌ای که در کانال‌های همسریابی و در میان کاربران به چشم می‌خورد، این است که اعضای آن از عزت نفس و حتی اعتماد به نفس بسیار پایینی برخوردار هستند.

این افراد اگرچه برای معرفی خودشان بزرگ‌نمایی می‌کنند، اما از نظر خودشان به اندازه کافی مورد قبول نیستند و با استناد به چندین رابطه ناموفق و شکست خورده، خود را دوست داشتنی و مورد قبول قلمداد نمی‌کنند. کانال‌های همسریابی در فضای مجازی به این افراد کمک می‌کنند تا بدون آنکه تلاشی برای رشد فردی و اجتماعی داشته باشند، تنها از طریق چت در این کانال‌ها به صورت مخفی و چراغ خاموش حرکت کنند و با دیگران به صورت موقت ارتباط برقرار کنند؛ ارتباطاتی که دیر یا زود به شکست می‌رسد.

در راه‌اندازی و بهره‌برداری از بسیاری سایت‌های معتبر، استانداردهایی برای ورود و خروج کاربران مشخص شده و عملکرد آنها مورد سنجش قرار می‌گیرد. ضوابط و چارچوب‌هایی دارند و خارج از قوانین نمی‌توانند مانور دهند. این در حالی است که کانال‌های تلگرامی موجود که مثل قارچ رشد می‌کنند، از چنین قابلیت‌هایی برخوردار نبوده و عملکردشان مورد بررسی، نظارت و نقادی قرار نمی‌گیرد.

جوانان، عضو این گروه‌های متعدد برای دوست‌یابی و همسریابی می‌شوند و توقع دارند که نتیجه مطلوب و خوشایندی بگیرند و همسر دلخواه‌شان را پیدا کنند. وقتی ماهیت این کانال‌ها از ساختار استاندارد برخوردار نیست یا هویت مؤسسان و گردانندگان آنها نامشخص است، چطور می‌توان چنین انتظاری از کارکرد این کانال‌ها داشت؟

انسان‌های رشد یافته می‌دانند که از رابطه با دیگران چه توقع و انتظاراتی دارند، به خودشناسی رسیده‌اند و می‌دانند که برای پیدا کردن فرد مناسب باید از چه راهکاری بهره‌مند شوند. با مثال واضح‌تر باید بگوییم که شما

لباس رسمی و شیک برای یک میهمانی را از دست فروش نمی‌توانید تهیه کنید.

پس فرد مناسب برای ازدواج هم در سایت‌ها و گروه‌های متفرقه و بی‌نام‌نشان پیدا نخواهد شد.

خلاصه و مفید اینکه بررسی شود دلیل گرایش به کانال‌های موجود برای همسریابی در چه مسائل یا ضعف‌هایی نهفته است و همان علت، مهم‌ترین و ضروری‌ترین مسئله‌ای است که باید از سوی روان‌شناس و مشاور بررسی و آسیب‌شناسی شود.

منبع- روزنامه شرق (۱۴۰۱/۵/۵)

بافرض سکونتگاه‌های غیررسمی، بیش از ۴۰۰ هزار نفر در حاشیه شهر تهران زندگی می‌کنند.

فرهنگ و اجتماع

براساس تعاریف مختلف می‌توان گفت که در کل کشور از ۸ تا ۱۲ میلیون نفر در حاشیه زندگی می‌کنند. در مورد شهر تهران نیز همین است؛ اگر طبق تعریفی عام، مناطق پایینی شهر را حاشیه بدانید، جمعیت زیادی حاشیه‌نشین هستند اما اگر منظورمان سکونتگاه‌های غیررسمی است باید بگوییم بیش از ۴۰۰-۵۰۰ هزار نفر در حاشیه شهر زندگی می‌کنند.

حاشیه‌نشینی یک آسیب اجتماعی است که دارای یکسری علل است و یکی از این دلایل این است که در نیم قرن اخیر به دلیل شکل‌گیری شهرهای خیلی بزرگ و صنعتی شدن آنها، روستاها خالی از سکنه شده است.

البته این عارضه جهانی است و در عمده کشورهای درحال توسعه دیده می‌شود؛ به‌گونه‌ای که ۴۲ درصد از جمعیت آسیا در سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کنند. از سویی دیگر، می‌توان گفت

یکی از دلایل حاشیه‌نشینی، کثرت شهرنشینی بدون توجه به اصول و مؤلفه‌های شهرسازی است. علت دیگر نیز عدم توجه به مسائل ساختاری اقتصادی مثل عدالت اجتماعی است

که باعث شده است تعدادی از شهرنشین‌ها نیز به حاشیه رانده شوند افرادی که فقیر شده و به همین دلیل به نقاط ارزان‌تر می‌روند. در حقیقت می‌توان گفت که مسائل اقتصادی عامل اثرگذاری در ایجاد و تداوم حاشیه‌نشینی است.

بنابر نظر یکی مسئولین پیشین شهری مبنی بر اینکه "تهران باید این قدر گران شود تا هر کسی نتواند در آن زندگی کند"، این رویکرد برآمده از رویکرد نظام سرمایه‌داری لیبرال است که در سراسر جهان نیز به چشم می‌خورد. متأسفانه عده‌ای از مسئولین ما براساس همین نگاه می‌گفتند شهر تهران باید به‌گونه‌ای باشد که هر کسی قدرت زندگی در آن را نداشته باشد. این راهکار لیبرالی است که با روح انقلاب اسلامی در تضاد است.

باید دقت داشت که موضوع حاشیه‌نشینی مختص دهه‌های اخیر نیست و این موضوع پیش از انقلاب نیز وجود داشته است. نظام جمهوری اسلامی برای حل این معضل سازمانی به نام «بازآفرینی شهری» ایجاد کرد که زیرمجموعه وزارت راه و شهرسازی است؛ سازمان امور اجتماعی کشور نیز در این زمینه فعالیت‌هایی دارد.

در برخورد با این پدیده رویکرد درست این است که فرصت‌های لازم برای زندگی ارزان را در برخی نقاط فراهم کنیم.

همچنین باید جلوی شکل گرفتن برخی مناطق حاشیه‌ای گرفته شود؛ چراکه ممکن است زمین ارزش نداشته باشد، اما عده‌ای بیایند و با تصرف آنجا کاری نکنند.

موضوع دیگر توجه به آمایش سرزمینی در روستاهاست تا جمعیت مهاجر به شهر را کاهش بدهیم؛ ضمن اینکه برخی نقاط از نظر کالبدی باید تغییر کند و این موضوع باعث می‌شود که نقاط جرم خیز از بین بروند.

برخورد قهرآمیز در امر به معرو و نهی از منکر، مشروط به تأثیر مثبت و اصلاح است.

فرهنگ و اجتماع

برخورد شدید و قهرآمیز در برابر یک منکر دو گونه است؛ یکی جنبه عقوبت، مجازات و کیفر دارد که باید در محکمه به اثبات برسد و بر اساس حکم قاضی شخص مجازات شود؛ نوع دوم برخوردی است که به عنوان نهی از منکر انجام می شود. ماهیت این دو با یکدیگر متفاوت است.

هرچند در برخی از منابع، حتی در قرآن کریم و در روایات مسأله ضرب و کتک زدن در برابر برخی از منکرات مطرح شده،

ولی ضرب و برخورد قهرآمیز در باب امر به معروف و نهی از منکر کاملاً مقید و مشروط به تأثیر مثبت این برخورد و اصلاح فرد است. اگر برخورد خشن، به اصلاح فرد کمک نکرده و او را به لجاجت و عناد مبتلا کند، وجهی ندارد.

اگر پدری می بیند فرزندش گرفتار برخی از رفتارهای غلط است و این رفتارها او را فاسد می کند، وظیفه دارد به او کمک کند تا از این انحراف نجات یابد. اگر به این نتیجه برسد که تنبیه بدنی موجب اصلاح او می شود ممکن است از این روش نیز استفاده کند. تشخیص در این موارد بر عهده افرادی است که به ظرافت های تربیت فرزند آگاه باشند؛ اما اگر پدر احساس کرد برخورد تند کمکی به اصلاح فرزند نمی کند، مجاز به این کار نیست و حتی اگر روایت صحیح و معتبری بر جواز ضرب پدر داشته باشیم، اینجا جای استناد به آن روایت نیست. چون فرض بر این است که از این روش، به عنوان روشی برای اصلاح استفاده می کنیم و باید دید این روش چه تأثیری بر فرزند دارد.

در جامع الاحکام آیت الله العظمی صافی آمده است که کتک زدن و تادیب مناسب و نه شدید، در بعض موارد و در صورتی که از همه امکانات ملاطفت آمیز استفاده شده و تأثیری نداشته، به حکم «آخر الدواء الکی» جایز می شود. این یک ضرب المثل عربی است که می گوید آخرین مرحله مداوا، داغ کردن یا همان جراحی است.

آیت الله صافی می‌گوید اگر ضرب به لجاجت منتهی شود، نباید به آن متوسل شد. خط قرمز این است که عمل و تندی و خشم ما نباید در طرف مقابل اثر سوء داشته باشد و او را به لجاجت بکشاند.

گاهی یک تنبیه بی‌جا در خانواده، به ضد تربیت تبدیل می‌شود و همین موضوع در سطح جامعه هم مطرح است. نهی از منکر اگر سبب لجاجت شود، جایز نیست. در این صورت، شخصی را که مرتکب رفتار ناروا بوده، به فرد دارای عناد تبدیل می‌کنیم و این عناد و تنفر کار اصلاح او را سخت‌تر و دشوارتر می‌کند و این نقص غرض است.

باور کردن این مسائل گویا برای برخی از متدینان سنگین است. علامه شهید مطهری شصت سال قبل در تهران درباره امر به معروف بحثی را داشتند که در کتاب ده گفتار به چاپ رسیده است. آنجا به اختلاف نظری که با مرحوم دکتر آیتی دارند اشاره می‌کنند. آقای آیتی قبل از شهید مطهری گفته بود که امر به معروف یک اصل فراموش شده است. شهید مطهری می‌گویند امر به معروف فراموش است. اما چرا فراموش شده است؟ این خود ما بودیم که این اصل را به صورتی درآوردیم که مردم را بیزار کردیم و این اصل را فراموش‌اندیم. چه جرم‌ها و جنایات‌ها که به این نام نشد، و چه منکرات شنیع که به نام امر به معروف انجام نشد.

شهید مطهری می‌گویند خیلی از امر به معروف و نهی از منکرها طبق قانون نیست، بلکه خود منکری است که باید جلو آن را گرفت.

مرجع بزرگوار آقای جوادی آملی فرمودند: که به ما مراجعه می‌شود و می‌گویند چرا سخن نمی‌گویید. باید در برابر منکرات ساکت نبود، اما وقتی کلام یک عالم و مجتهد وسیله و ابزار می‌شود تا تحت این عنوان به جنایت اقدام کنند، نباید بهانه به دست افراد داد.

برخی دنبال جنایت هستند و چه بسا منتظر به دست آوردن فتوا از فقیهی هستند تا آن را بهانه کنند و باید این هشیاری در عالمان متعهد وجود داشته باشد که بهانه به دست افراد ندهند.

از نگاه غیر منظومه‌ای در این کشور به شدت رنج می‌بریم.

فرهنگ و اجتماع

با توجه به تأملاتی که در خصوص «فرهنگ شناسی» داشته‌ام و لایه مندی‌هایی که برای فرهنگ قائل هستم، فرهنگ چهار لایه دارد که لایه زیرین آن «هستی شناسی و جهان بینی»، لایه بعدی «ارزش‌ها و باورها»، لایه سوم «الگوهای رفتاری و هنجارها» و لایه چهارم «نمادها» هستند. خود من شخصا یک تقدم و تأخر فلسفی برای این چهار لایه قائل هستم و معتقدم لایه «هستی شناسی و جهان بینی» زیرین‌ترین و اساسی‌ترین لایه یک فرهنگ محسوب می‌شود؛ که هویت یک جامعه را هم باید در آن لایه جست و جو کرد. یعنی درست است که در نفس الامر باید یک نظم منطقی بین لایه زیرین و لایه‌های رویین وجود داشته باشد، اما به لحاظ عینی و انضمامی ممکن است ما این ترتیب و نظم منطقی را شاهد نباشیم و شکاف‌هایی دیده شود.

مثلا اگر کسی لباس نامناسب داشت بلافاصله بگوییم در هستی شناسی هم مشکل دارد
یا اگر کسی حجاب ظاهر نداشت بگوییم که انسان نامسلمانی است و دیندار نیست. خیلی
باید در باور مردم، محتاط بود و قضاوت‌های عجولانه نکرد.

عده‌ای، که مسئولیتی هم دارند، عبارت بسیار شرم‌آوری به کار برده‌اند که اگر امروز می‌بینیم عده‌ای روسری را بالای نیزه کرده‌اند، فردا هم ممکن است یک کلمه چهار حرفی را، که من خجالت میکشم اسمش را ببرم، بالای نیزه کنند. این حرف توهین به انسان و شرافت یک مسلمان است. یعنی تمام کسانی که مثلا حجاب کاملی را رعایت نمی‌کنند و محجبه به معنای مطلوب بعضی نیستند، از ترس روسری را بر نمی‌دارند. این توهین است. یعنی تمام کسانی که در عالم مثلا قانون حجاب را ندارند، همه بی‌عفت هستند؟! این چه حرفی است که زده می‌شود؟ این حرف مایه تأسف و شرم آور است. بنابراین خیلی باید مراقب حرف‌ها و قضاوت‌هایمان باشیم.

نکته بعدی که باید عرض کنم این است که بنده معتقدم

حجاب یک اصل ضروری دین اسلام است و در ضرورت، جایگاه، اهمیت و گذشته فرهنگی، تاریخی و هویتی و قانون بودن آن شک و تردیدی نیست. اما بحث مهم نحوه اشاعه و نشر حجاب است.

بحث من این است که اگر می‌گوییم قانون هست و می‌خواهیم نشر دهنده آن از طریق روش‌های صرفاً سلبی باشیم، ما قانون‌های دیگر هم داریم؛ چرا به آن قانون‌ها توجه نمی‌کنیم؟ ما قانون «تسهیل ازدواج جوانان» هم داریم. چرا به بندهای دقیق و ظریف این قانون، که می‌تواند روی حجاب هم اثر بگذارد، توجه نمی‌کنیم؟

من موضعی را از آیت‌الله جوادی آملی شنیدم که آنچه جلوی فساد را می‌گیرد این نیست که روسری کمی جلوتر بیاید؛ «النکاح سنتی» است. ما قانونی به نام «تسهیل ازدواج جوانان» داریم؛ هیچ‌به‌این قانون توجه نشده است. فقط در این قانون آمده بود روز ازدواج حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س) روز ازدواج شود. همین را گرفتند و به هفته هم تبدیل کردند که خرجی نداشت. من می‌خواهم بگویم اگر این قانون است که باید بانوان ما حجاب داشته باشند، قانون «ساماندهی مد و لباس» هم قانون است؛ چرا به آن قانون توجه نمی‌شود و به لوازم اقتصادی آن بی‌توجهی می‌شود و هزینه‌هایی که می‌تواند برای دولت داشته باشد و دولت هم باید به این هزینه‌ها به عنوان حق اجتماعی مردم توجه داشته باشد؟

کارهای اخلاقی و تربیتی که باید در این خصوص صورت بگیرد و غفلت‌هایی که صورت گرفته، یک نکته بسیار اساسی است. نمی‌توان صرفاً با روش‌های تنبیه و بازدارنده در مواجهه با عامه مردم، نشردهنده حجاب بود؛ به روش‌های ایجابی هم نیاز داریم.

روش‌های ایجابی ما روش‌های تربیتی، اخلاقی و آموزشی مناسب ما و همین قانون مد و لباس و تسهیل ازدواج جوانان است؛ ما تا چه اندازه به این روش‌های ایجابی توجه کرده‌ایم که حالا صرفاً با روش سلبی بگوییم قانون داریم که بانوان ما باید حجاب داشته باشند و اگر نداشته باشند باید با آنها برخورد شود ما کجا به لوازم اقتصادی طرح‌های فرهنگی و اخلاقی داشته‌ایم؟!

به نظر من این نگاه غیر منظومه‌ای است و ما از نگاه غیر منظومه‌ای در این کشور به شدت رنج می‌بریم. یعنی قدرت رسمی ما هماهنگ نیستند و در یک ارتباط منظومه‌ای با هم قرار نگرفته‌اند. نتیجه این می‌شود که الآن شاهد هستیم یک عده طرفدار حجاب اجباری و یک عده مخالف حجاب اجباری می‌شوند. به نظر من این غلط است.

حجاب یک ضرورت دینی، شرعی، فرهنگی، هویتی و تاریخی است. یعنی ما در تاریخ کشورمان هم شاهد حجاب بوده ایم و ربطی به اسلام ندارد. قبل از اسلام، زرتشتیان هم حجاب را پاس می داشتند. حتی در تخت جمشید هم می بینید که بعضی از نمادها که مربوط به خانم ها است، محجبه هستند. اما بحث نشر حجاب است که

ما چگونه می توانیم این حجاب را میان نوجوانان و جوانان نهادینه کنیم؟ این روش اخلاقی و تربیتی و توجه به بسیاری از ابعاد قانونی دیگر می خواهد که به نظر من برخورد غیر منظومه ای و یک سوپه نگر نمی تواند حل کننده مشکل باشد.

مسئله حجاب اجباری یا عدم حجاب اجباری نیست؛ مسئله این است که حجاب یک ضرورت است اما نشر آن نمی تواند با روش های سلبی صرف رخ بدهد.

روش سلبی در کنار روش ایجابی جواب می دهد. البته این در صورتی است که عده ای نخواهند کار سازمانی کنند. اگر بخواهد کار سازمانی در ارتباط با بی حجابی صورت بگیرد، برخورد سلبی می خواهد اما نوعا نمی توان مردم را متهم کرد به اینکه دارند با حجاب برخورد سازمانی می کنند و می خواهند بی حجابی را نشر بدهند.

مأموران گشت ارشاد و متصدیان امور فرهنگی باید آموزش ببینند و اصلا شکی نیست. باید بگوییم

نیروی انتظامی، شما که داری وظیفه خودت را انجام می دهی، مراتب امر به معروف و نهی از منکر را لحاظ کن و سعی کن از نیروهایی استفاده کنی که آموزش دیده باشند. اصلا این مسئله اخلاقی و تربیتی است.

یعنی تاجایی که امکان پذیر هست باید از رفتارهای پرخاشگرایانه پرهیز شود. نمونه های بسیار ارزنده ای از امر به معروف و نهی از منکر خانم ها وجود دارد که آدم لذت می برد چه طوری طرف مقابل را تحت تأثیر قرار می دهد. پیش از اینکه به مرتبه آخر فکر کند که باید از قدرت قهریه خودش استفاده کند، به مراحل قبل نگاه کند؛ بالسان خوب، ادبیات خوب، نصیحت و ارشاد افرادی را به کار بگیرد که بتوانند نفوذ کلام داشته باشند.

برخورد قهریه نیروی انتظامی بیشتر متوجه جرائم سازمانی شود. جرائم سازمان یافته یعنی یک عده‌ای سازمان یافته می‌خواهند بی‌حجابی را نشر بدهند و فقط یک امر شخصی نیست.

این یک واقعیت انسانی و اجتماعی قضیه است. ضمن اینکه شرع هم به درستی بحث امر به معروف و نهی از منکر را گفته که مواجعات مردم با هم ذیل امر به معروف و نهی از منکر چگونه باشد.

در کنار وظایف نیروی انتظامی، سایر نهادها وظیفه دارند و باید این وظیفه را انجام بدهند.

به هر حال، شما اگر منظومه‌ای حرکت نکنید و فقط به وظایف خودتان بچسبید و سایر نهادها به وظایف خودشان عمل نکنند، مسلم بدانید که به نتیجه نخواهید رسید.

دقت کنید اصول دینی را صرفاً نباید انتزاعی دید و باید وجوه انضمامی و عینی و زمینه‌ها و بسترهای آن را هم ببینیم.

یعنی الآن چون شرایط خاص است شاید آدم به این نتیجه برسد که نتیجه نمی‌دهد.

ابرجالش کم تحرکی در جامعه ایرانی طی ۱۰ سال آینده

فرهنگ و اجتماع

تا سال ۱۴۰۵ بیش از ۸۵ درصد زنان ایرانی دچار کم تحرکی می شوند. در صورتی که نگاه دولت به ورزش همگانی تغییر نیابد با مشکلات عدیده در آینده سلامت کشور روبرو خواهیم بود. با ابرچالش کم تحرکی برای جامعه ایرانی طی ۱۰ سال آینده روبرو هستیم.

مسئله بسیار نگران کننده اینکه سن رشد کودکان ایرانی دو سال نسبت به سن استاندارد کودکان دنیا، کاهش یافته است و این مساله تبعات بسیاری برای آینده کشور به دنبال خواهد داشت. نیازمند تغییر در نگاه و سیاست کلان کشور نسبت به توسعه ورزش همگانی هستیم.

از سال ۸۶ تا ۹۵ بر اساس آمار رسمی مرکز آمار، ۲۵ درصد جامعه ایرانی با کم تحرکی روبرو شدند

و این اتفاق، چالش ها و مشکلات بسیار زیادی را برای سلامت مردم ایران به دنبال خواهد داشت. ورزش و جامعه فعال دارای چهار ویژگی هستند که آزاد بودن ورزش برای همگان، یکی از مهمترین آن ها است، تا سال ۲۰۵۰ حدود ۷۰ درصد مردم دنیا در شهرها زندگی می کنند و در بسیاری از کشورهای دنیا نظیر آمریکا، روسای جمهور پا به میدان گذاشته اند تا در راستای توسعه ورزش همگانی در راستای بهبود وضعیت سلامت مردم گام بردارند.

نیازمند حمایت و نگاه ویژه کمیته ملی المپیک در راستای توسعه ورزش همگانی هستیم، کمیته بین المللی المپیک حامی ورزش همگانی است

و ردیف بودجه خاصی را نیز برای حدود ۲۵ کشور بر اساس گزارش ارائه شده در نظر گرفته است. طرح شهر فعال در کشور رونمایی شده و تا امروز ۹ شهر مورد ارزیابی قرار گرفته اند و از سوی شهرداران

۳۰ شهر نیز به فدراسیون همگانی درخواست ارائه شده است اما متاسفانه به دلیل شیوع ویروس کرونا و عدم حمایت لازم و کافی از سوی وزارت ورزش و جوانان در دولت جدید، سرعت فعالیت ها کاهش یافته و نیازمند حمایت و نگاه ویژه کمیته ملی المپیک هستیم.

هدف فدراسیون ورزشی همگانی این است که اگر یک نفر قرار است هزار بار وزنه بزند بهتر است هزار نفر یک بار وزنه بزنند.

تبدیل رویکرد فردی به رویکرد اجتماعی و عمومی در دستور کار فدراسیون ورزش های همگانی قرار دارد اما متاسفانه با کمترین حمایت و پشتیبانی طی یک ساله گذشته روبرو بوده ایم.

۷۳ انجمن و کمیته در فدراسیون ورزش های همگانی ایجاد شده است، هرچند علت ایجاد این تعداد انجمن و کمیته تبیین نشده اما خوشبختانه توانستیم برگزاری لیگ از سوی ۱۷ انجمن را در دستور کار قرار دهیم تا اینگونه شاهد جذب افراد و برگزاری رویدادهای ورزشی در محلات باشیم.

منبع- روز نامه شرق (۱۴۰۱/۵/۵)

دکتر فتاح احمدی؛ معاون بین الملل وزیر دادگستری و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

تا موقعی که سیاست‌گذاری جبر شرایط اجتماعی و اقتصادی راز بین نبرد، کار کودک به قوت خود باقی است.

فرهنگ و اجتماع

جمهوری اسلامی ایران در سال ۷۲ و با مصوبه مجلس به کنوانسیون حقوق کودک پیوست؛ از سال ۷۲ تا ۸۸ وزارت امور خارجه به نمایندگی از دولت، امور مربوط به اجرای مفاد کنوانسیون را نظارت و گزارش‌های ادواری را تنظیم و ارسال کرد. از دی ماه سال ۸۸ با مصوبه دولت، وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک تعیین شد و اقدامات خود را آغاز کرد. با توجه به اهمیت موضوع، ریاست آن را وزیر دادگستری به عهده دارد و دبیر آن نیز معاون حقوق بشر و امور بین‌الملل وزیر دادگستری است. از آنجایی که هدف اصلی، ترویج و ارتقای حقوق کودکان در ایران است، از سال ۱۳۹۴ طی تفاهمی که با وزارت کشور صورت گرفت، مراجع متناظر استانی نیز در استانداری‌ها فعال شدند و امروز شاهدیم که مسئله حقوق کودک، دغدغه و مطالبه‌ای ملی است.

چارچوب اقدامات مرجع ملی در راستای حقوق کودک، مبتنی بر ارزش‌ها و قواعد بنیادینی نظیر تضمین برابری و عدم تبعیض، رعایت منافع عالی‌ه کودکان و نوجوانان، مشارکت جویی، نقدپذیری و پاسخگویی و خانواده‌محوری است.

درباره چرایی و علل شکل‌گیری پدیده کودکان کار یا کار کودک با تأکید بر اینکه این پدیده منحصر به ایران نیست،

موضوع کودکان کار و خیابانی به عنوان پنج آسیب اولویت‌دار در کشور، ناشی از شرایط نامناسب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی - از جمله فقر، بیکاری، مهاجرت از روستاها و شهرهای کوچک، بروز حوادث طبیعی و انسان‌ساخت، شکل‌گیری سکونت‌گاه‌های غیررسمی، ورود اتباع خارجی به‌ویژه به شکل غیرمجاز و همچنین دسترسی ضعیف به خدمات اجتماعی مانند آموزش و بهداشت - است.

همچنین شیوع و ویروس کووید ۱۹ اقتصاد خانواده‌های کم‌برخوردار را تحت تأثیر قرار داده و این خانواده‌ها به دلیل مشکل در تأمین معاش خود، کودکان را به کار وامی‌دارند اما لازم است به تمام مشکلات عنوان شده، نبود بودجه کافی و این نکته مهم را نیز اضافه کرد که

کودکی که در خیابان کار می‌کند نه به اختیار خود که به جبر شرایط اقتصادی و اجتماعی است و تا موقعی که سیاست‌گذاری‌ها این جبرها را از بین نبرند، کار کودک به قوت خود باقی خواهد ماند.

مشکل دیگر این است که در کلانشهرهایی مانند تهران، مناطق حاشیه‌نشین هم وجود دارد که محل تجمع انسان‌هایی است که نمی‌توانند در خود شهر زندگی کنند؛ در طول روز باندهای بهره‌کش، کودکان مناطق حاشیه‌ای را به تهران می‌آورند یا اینکه این افراد به صورت خانوادگی به تهران می‌آیند و گروه‌های کودکان کار خیابانی را شکل می‌دهند.

آخرین گزارش یونیسف در مورد تخمین جهانی کار کودکان، نشان‌دهنده افزایش هشدار دهنده این واقعیت در سراسر جهان است.

در طول ۲۰ سال گذشته، نه تنها این بلا کاهش نیافته است، بلکه در سال ۲۰۲۰ - و بدون احتساب اثرات همه‌گیری - در مقایسه با سال ۲۰۱۶، ۸ میلیون کودک و نوجوان بیشتر در این وضعیت قرار گرفته‌اند! در واقع علیرغم پیشرفت‌های زیادی که در این زمینه حاصل شده است، هنوز در سراسر جهان حدود ۱۶۰ میلیون کودک کار وجود دارد یعنی تقریباً از هر ۱۰ کودک در سراسر جهان یک کودک در حال کار است. بر همین اساس کنفرانس بین‌المللی حذف کار کودک بر اساس چهار کنفرانس جهانی قبلی که در بوئنوس آیرس (۲۰۱۷)، برزیل (۲۰۱۳)، لاهه (۲۰۱۰) و اسلو (۱۹۹۷)، در اردیبهشت ماه سال جاری در شهر دوربان آفریقای جنوبی برگزار شد که باعث افزایش آگاهی در مورد این موضوع و بسیج منابع و ایجاد یک جهت استراتژیک برای جنبش جهانی علیه کار کودکان شد.

یکی از عوامل افزایش بزهکاری و بزه‌دیدگی کودکان کار و خیابان محرومیت از تحصیل و مهارت‌های اجتماعی است.

در واقع این دسته از کودکان نه به درستی در خانواده و تحت محبت و تربیت خانواده قرار می‌گیرند و نه در مدرسه آموزش می‌بینند و همین امر موجب می‌شود در معابر و از اشخاص نامناسب، مطالبی را یاد بگیرند که خودشان و امنیت جامعه را با مشکل مواجه می‌کند و به نوعی مجدد وارد چرخه بزه‌کاری می‌شوند.

بر اساس پژوهش‌ها و گزارشات متعدد، کودکان کار به علت داشتن ویژگی‌های خاص جسمی و روحی در معرض انواع سوءاستفاده‌ها قرار گرفته‌اند؛ ب

رخی عوامل کارِ کودک در جامعه، ریشه در نبود فرصت‌ها دارد؛ مانند فرصت برابر برای تحصیل و فرصت برابر کسب ثروت که فقر در نقطه مقابل آنهاست و نتیجه آن ارتکاب جرایم مختلف است.

منبع - خبرگزاری تسنیم (۱۴۰۱/۵/۴)

میزان استفاده مردم از پیام رسان‌های داخلی و خارجی

فرهنگ و اجتماع

طبق نتایج آخرین نظرسنجی ایسپا در خرداد ۱۴۰۱ که به شیوه تلفنی اجرا شده و با ۱۵۴۱ نفر از مردم ساکن در مناطق شهری و روستایی ایران مصاحبه شده است، ۷۸٫۵ درصد مردم حداقل از یک پیام‌رسان یا شبکه اجتماعی مجازی که در سئوال پرسیده شده است استفاده می‌کنند. این میزان بین جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال (۹۶٫۹ درصد)، ساکنین مراکز استان‌ها (۸۶٫۲ درصد) و افراد با تحصیلات دانشگاهی (۹۵٫۳ درصد) بیش از سایر گروه‌ها است.

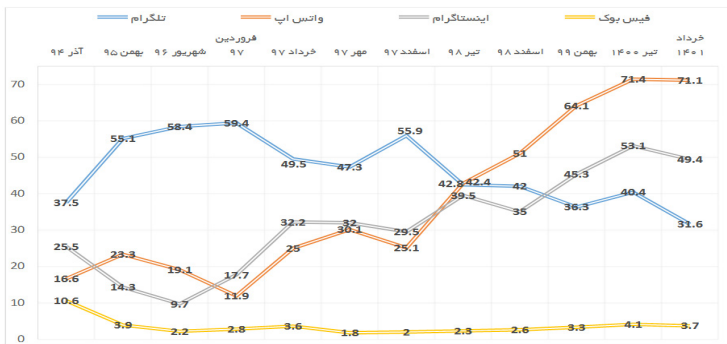
در بین پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی سنجیده شده در این سئوال، استفاده از واتس‌آپ با ۷۱٫۱ درصد بیش از سایر برنامه‌ها است که در مقایسه با تیر ۱۴۰۰ میزان استفاده از این پیام‌رسان تغییری نداشته است. میزان استفاده از واتس‌آپ بین جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال (۸۷٫۷ درصد) بیش از افراد بالای ۵۰ سال سن (۴۱ درصد) است. همچنین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی (۸۷٫۸ درصد) نیز بیش از افراد با تحصیلات کمتر از دیپلم (۴۴٫۴ درصد) از واتس‌آپ استفاده می‌کنند.

در بین ساکنین مراکز استان‌ها (۸۷٫۸ درصد) میزان استفاده از این پیام‌رسان بیش از ساکنین مناطق روستایی کشور (۵۵٫۵ درصد) است.

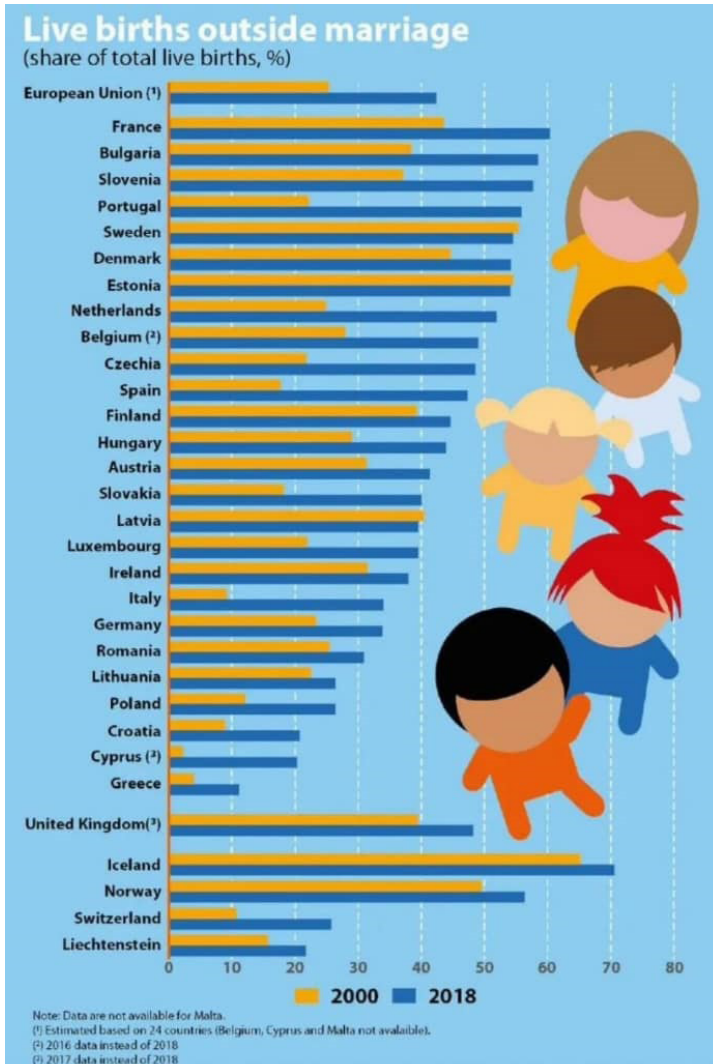

شبکه اجتماعی	خرداد ۱۴۰۱	بهمن ۹۹	تیر ۱۴۰۰	بهمن ۹۹	اسفند ۹۸	تیر ۹۸	اسفند ۹۷	مهر ۹۷	خرداد ۹۷	فروردین ۹۷	شهریور ۹۶	بهمن ۹۵	آذر ۹۴
تلگرام	۳۱.۶	۴۰.۴	۳۶.۳	۴۲.۰	۴۲.۰	۴۲.۴	۵۵.۹	۴۷.۳	۴۹.۵	۵۹.۴	۵۸.۴	۵۵.۱	۳۷.۵
واتس اپ	۷۱.۱	۷۱.۴	۶۴.۱	۵۱.۰	۵۱.۰	۴۲.۸	۲۵.۱	۳۰.۱	۲۵.۰	۱۱.۹	۱۹.۱	۲۳.۳	۱۶.۶
اینستاگرام	۴۹.۴	۵۳.۱	۴۵.۳	۳۵.۰	۳۵.۰	۳۹.۵	۲۹.۵	۳۲.۰	۳۲.۲	۱۷.۷	۹.۷	۱۴.۳	۲۵.۵
فیس بوک	۳.۷	۴.۱	۳.۳	۲.۶	۲.۶	۲.۳	۲.۰	۱.۸	۳.۶	۲.۸	۲.۲	۳.۹	۱۰.۶
رویتکا	۵.۷	۸.۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
توییتر	۳.۰	۳.۰	۲.۰	۱.۰	۱.۰	۱.۹	۰.۹	۲.۵	۲.۷	۱.۶	۱.۶	۰.۹	۲.۳
لاین	-	-	۰.۶	۰.۸	۰.۸	۰.۸	۰.۳	۰.۹	۱.۰	۱.۶	۱.۶	۲.۱	۱۶.۵
سروش	۳.۶	۵.۱	۴.۰	۲.۹	۲.۹	۲.۸	۲.۴	۴.۳	۱۳.۸	۲.۰	-	-	-
آی گپ	۱.۸	۲.۰	۰.۶	۰.۷	۰.۷	۰.۶	۰.۵	۰.۴	۲.۵	-	-	-	-
بله	۲.۲	۴.۴	۴.۰	۱.۲	۱.۲	۰.۷	۰.۳	۰.۴	۱.۸	-	-	-	-
اِتا	۴.۶	۳.۱	۴.۷	۱.۵	۱.۵	۱.۳	۰.۶	۰.۹	۲.۹	-	-	-	-
گپ	۰.۸	۰.۳	۰.۵	۰.۴	۰.۴	۰.۵	۰.۲	۰.۲	۱.۴	-	-	-	-
بیسفون	-	-	۰.۱	۰.۲	۰.۲	۰.۲	۰.۱	۰.۱	۰.۶	-	-	-	-
ساینا	-	-	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰	۰.۱	۰.۴	-	-	-	-
تیک تاک	۰.۶	۰.۸	۰.۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
لینکدین	-	-	۰.۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سیگنال	۰.۴	۰.۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
کلاب هاوس	۱.۳	۱.۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
هیچکدام	۲۱.۵	۱۷.۹	۲۶.۴	۳۲.۶	۳۲.۶	۳۰.۴	۳۳.۹	۳۶.۳	۳۳.۷	۳۴.۷	-	-	-

بعد از واتس اپ، اینستاگرام بیش از سایر موارد مطرح شده در سؤال بین مردم استفاده می شود. جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال (۷۴،۴ درصد)، افراد با تحصیلات دانشگاهی (۶۵،۱ درصد) و ساکنین مراکز استان ها (۵۶ درصد) بیش از سایر افراد از شبکه اجتماعی اینستاگرام استفاده می کنند.

تغییرات میزان تولد فرزندان خارج از چارچوب ازدواج در اروپا در مقایسه سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸

نمودار نشانگر آن است که در غرب و اروپا این پدیده تولد فرزندان خارج از چارچوب به سرعت در حال گسترش است. با توجه به موج این سبک زندگی و تأثیرات آن بر زیست جهانی باید به هوش بود که کم توجهی و غفلت فرهنگی- اجتماعی باعث تأثیرپذیری سوء جامعه خواهد شد.

نظام و رهبری

اصغر قائدان؛ دانشیار گروه تاریخ و تمدن ملل اسلامی دانشگاه تهران

- برای بررسی ریشه‌ای قیام امام حسین(ع) از لحاظ اجتماعی باید جامعه عصر جاهلی و سپس تحولاتی را که در دوره اسلامی یعنی در زمان پیامبر(ص) و همچنین تا سال ۶۰ هجری رخ داد را تحلیل کنیم.
- عدم همراهی مردم با امام حسین(ع) نیز همان آلودگی‌هایی بود که جامعه مسلمین را طی ۵۰ سال پس از رحلت پیامبر(ص) از لحاظ اخلاقی، اقتصادی، اجتماعی و اعتقادی دچار رکود کرده بود.

نظام و رهبری

حجت‌الاسلام احمد حسین شریفی؛ رئیس موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه

- ضعف روش‌شناسی مطالعات تاریخی؛ مهمترین عامل تعدد قرائت‌ها از عاشورا است.
- روش تاریخی کم‌اعتبار تلقی می‌شود در این روش ما با اصل پدیده مواجه نیستیم و با واسطه‌هایی مواجهیم که معلوم نیست چقدر دقیق واقعه را دیدند.
- یکی از دلایل تعدد قرائت‌ها ضعف مطالعات روش‌شناسی تاریخی است که چاره‌ای هم ندارد.
- عامل دیگر در تعدد خوانش‌ها، ناتوانی محققان یا تحلیلگران عاشورا در فهم اسناد و مدارک تاریخی و ارتباط دست دوم و دست چندم با منابع است.
- دلیل دیگر تعدد خوانش‌ها پیش‌فرض‌های نادرست یا ناقص نسبت به عاشورا است.
- عامل دیگر در تعدد خوانش‌ها، انگیزه‌ها و اغراض مختلف است.

نظام و رهبری

سعدالله زارعی؛ کارشناس و تحلیلگر مسائل سیاسی

- اجرای حکم الهی، پیروزی مسلمانان بر تروریسم فرهنگی است.
- نباید گمان کنیم که حمله به سلمان رشدی توسط خود غربی‌ها صورت گرفته است.
- مسلماً افراد متدین در سطح دنیا که در آمریکا هم کم نیستند، مترصد فرصت بودند در طول حدود ۳۴ سال، تا این مرتد را به سزای عملش برسانند
- اجرای حکم الهی درباره سلمان رشدی نماد شکست غرب در برابر جهان اسلام است.

نظام و رهبری

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمید پارسانیا؛ عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

- امروز ما در عرصه اجتماعی و سیاسی غیبت دین را نمی‌بینیم.
- در سنجش دین‌داری مدل‌هایی که نوعاً به کار می‌بریم مدل‌هایی هستند که جامعه‌شناسان در حوزه علوم اجتماعی در قلمرو جامعه‌شناسی دین به کار برده‌اند و رویکردهای نظری این جامعه‌شناسان رویکردهای مدرن است.
- پیمایش‌ها به خوبی نشان می‌دهد که در هیچ زمانی در همان سطوح عقیدتی و مناسکی، وضعیت دین و دین‌داری در ایران روبه افول نبوده و در سال‌های قبل از انقلاب و بعد از انقلاب، دائماً حالت فزاینده‌ای داشته است.
- مسئله این است که ما در سنجش دین و دین‌داری ایرانیان باید ناظر به معنایی از دین که در ایران وجود دارد یعنی اسلام، تشیع و مانند آن پژوهش کرده و از این زاویه، ابعاد اجتماعی، فرهنگی و تاریخی دین را هم بررسی کنیم.
- ما در حوزه مناسکی شاخص‌ها یا نمادهایی را نمی‌بینیم و نداریم که نشان دهد قلمرو مناسک دینی تضعیف شده، شاهدش مثلاً پدیده اربعین، عزاداری امام حسین علیه‌السلام یا جشن‌های مهدویت و مانند اینهاست.
- انقلاب اسلامی ایران در نخستین گام، کوشید به قدرت سیاسی هویت دینی ببخشد و ساختار قدرت را عوض کند که این امر خودش را در قانون اساسی نشان داد. اما سیاست یک منظر است، هنر، ادبیات و ساختارهای دیگری هم وجود دارد؛ مهم‌تر از همه علم است.
- القای اینکه دین‌داری قوت و قدرتی را پیدا نکرده یا گرفتار آسیب شده از سوی کسانی که مباحث نظری می‌کنند، نتیجه نبود تحلیل همه‌جانبه نسبت به مسئله است.

آیت‌الله علی‌رضا اعرافی؛ مدیر حوزه‌های علمیه

- جدا شدن حتی یک نخبه از کشور تحمل ناپذیر است.
- بحث راهبری قلمروهای دانشی؛ تخصیص منابع و برنامه‌ریزی بنیاد نخبگان باید به سمت حوزه‌های دانشی همچون هوش مصنوعی هدایت شود.
- در مقوله نخبگان و تربیت نخبگانی، اخلاق و مطالعات تاریخی و تمدنی مورد توجه باشد و این امر نیازمند الگوها و مدل‌ها و نقشه راه است.

سحر بنکدارپور؛ دبیرکل مجمع تشکل‌های دانش‌بنیان ایران

- بازسازی و حضور در زنجیره تامین برای دانش‌بنیان‌ها مهمترین دستاورد قانون جهش تولید است.
- در قانون جهش تولید، به صادرات به شکل جدی پرداخته نشده و سیاست‌گذاری مشخصی برای صادرات محصولات و تولیدات دانش‌بنیان دیده نمی‌شود.
- حمایت‌های مالی و اعتبار مالیاتی موضوع مهمی است که می‌توانیم امیدوار باشیم صنایع بزرگ به اکوسیستم دانش‌بنیان جذب، و تشویق به سرمایه‌گذاری شوند.
- حضور بخش خصوصی در هیچ‌جا این قانون دیده نشده و امیدواریم در تدوین آیین‌نامه‌ها حتما جایگاه این بخش دیده شود
- این قانون با دید تسهیلگری نوشته شده است، اگر آیین‌نامه‌های مربوط به ماده‌های آن به درستی تبیین و اجرا نشود، ممکن است باعث ایجاد رانت در اکوسیستم شود.

دکتر غلامرضا ذاکر صالحی؛ عضو هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

- نخبه فردی است که با اتکا به استعدادها، خلاقیت‌ها و یادگیری شخصی به مرتبه بالایی از دانش، هنر، تخصص پدیدآورندگی، نوآوری و کارآفرینی دست می‌یابد و قادر است در تغییر و توسعه جامعه ایرانی نقش موثری ایفا کند.
- ایجاد یک زیست‌بوم و محیط مناسب و توسعه ظرفیت‌های تخصصی و تمهید زیرساخت‌های فرهنگی، اقتصادی، رفاهی، سیاسی، مدیریتی، حقوقی، فنی و اخلاقی سیاست بنیادینی است که باید توسط نهادهای مسئول پیگیری شود.
- حفظ و ارتقای منزلت نخبگان، ترمیم و بازسازی فضای اعتماد بین نخبگان، جامعه و دولت، ایجاد تقاضای موثر و بازار خدمات نخبگان، توسعه مصرف و کاربست علم، استقلال نهادهای علمی و مصادیق عمدتاً ناظر به وجه غیرمادی جذب نخبگان شایان توجه بیشتر است.
- ترکیبی از راهبرد چرخش نخبگان (راهبرد درگیرسازی) و شبکه‌سازی و بازگشت مبتنی بر انگیزش، راهبرد اصلی ناشی از این طرح پژوهشی سیاستی است.
- در سطح منطقه باید یک بورسیه آراسموس (برنامه‌ای با هدف انتقال دانشجو به کشورهای اتحادیه اروپا برای تبادل دانش و فرهنگ) آسیایی برپا کرد و همکاری‌های آسیایی- آسیایی را تحرک بخشید.

دکتر محمدرضا حسنی آهنگر؛ رئیس دانشگاه امام حسین (ع)

- زیست‌بوم علم و فناوری شرکت‌های دانش‌بنیان، در خدمت شرکت‌های بزرگ قرار گیرند.
- مجتمع‌های بزرگ پتروشیمی، مجتمع‌های بزرگ نفت و گاز، شرکت‌های بزرگ خودروسازی، شرکت‌های بزرگ فولادسازی در بحث صنعتی خود بسیار مشکل دارند و دارای ارزش افزوده و بهره‌وری بسیار پایینی هستند.
- تعریفی که دنیا از ما کرده با عنوان کشور خام‌فروش و ارزان‌فروش است و ما باید از این فضا خارج شویم.
- برای انجام یک کار، یک وزارتخانه وقتی شروع به انجام کاری می‌کند سازمان‌ها و نهادهای دیگری هستند که براساس قانون می‌توانند جلوی کار را بگیرند.
- دولت مردمی، اهتمام جدی دارد تا شرایط کسب و کار را در کشور روان‌سازی کند و شاهد فصل جهش در تولید باشیم.

دکتر محمدعلی زلفی‌گل؛ وزیر علوم تحقیقات و فناوری

- خروجی علم و دانش باید فناوری و نوآوری و خلق ثروت از آن باشد.
- در وزارت علوم سامانه نان را برای اینکه پژوهش‌های دانشگاهی در جهت رفع مشکلات کشور باشند، راه اندازی کردیم و تمام دستگاه‌های دولتی که از بودجه دولت استفاده می‌کنند موظف به ثبت نیازهای خود در این سامانه هستند.
- مدال آوران دانش آموزی در رشته‌ای که کسب می‌کنند ادامه تحصیل نمی‌دهند؛ در صورتی که اگر این فرد در رشته‌ای که مدال کسب کرده ادامه تحصیل دهد در آینده در میان دانشمندان برتر جهان خواهد شد.
- در وزارت علوم توجه ویژه‌ای به بحث زایش پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان داریم و وظیفه ما این است که تا سطح ۶ فناوری را آموزش دهیم و از آن به بعد که بحث تجاری‌سازی است به معاونت علم و فناوری انتقال می‌دهیم.

دکتر روح الله دهقانی فیروزآبادی؛ رییس جهاد دانشگاهی

- دانش بنیان‌های ما فناوری‌هایی تولید می‌کنند که در کشورمان مشتری ندارد.
- علت بروز مساله خروج شرکت دانش بنیان مشخص است چراکه دانش بنیان‌های ما فناوری‌هایی تولید می‌کنند که در کشورمان مشتری ندارد.
- پیش از این که این خانه خالی را پر کنیم (عدم اتصال فناوری و نوآوری) با افزایش و توسعه شرکت‌های دانش بنیان در واقع آب در آسیاب دشمن ریخته‌ایم.

دکتر علیرضا کلاهی؛ عضو کمیته سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر سرو

- اینکه از مهاجرت مغزها به مهاجرت شرکت‌ها و استارت‌آپ‌ها رسیده‌ایم، بسیار پدیده خطرناکی است ضمن آنکه این یک مسئله چندوجهی است.
- بسیاری از استارت‌آپ‌ها در آغاز، فقط به دلایل اقتصادی کار خود را شروع می‌کنند و از یکجایی به بعد با خلق یکسری سازمان‌های ارزشمند، بزرگ و معروف به دنبال موفقیت و ارضا شدن فردی و شخصیتی هستند.
- انگیزه جوانان نخبه ایرانی برای ایجاد شرکت‌های دانش بنیان نیاز به سرمایه دارد و سرمایه‌گذار برای ورود به این حوزه‌ها نیاز به انگیزه دارد.
- کل ارزش املاک و مستغلات به تولید ناخالص ملی ۶ به یک است و در آمریکا در محدوده ۲ به یک است و این به ما نشان می‌دهد که سرمایه در کشورمان وجود دارد اما بخش خصوصی و افراد سرمایه‌دار ایران خیلی جای امن و مولدی برای سرمایه خود نمی‌بینند.

دکتر پرویز کرمی؛ مشاور معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری

- مهاجرت شرکت‌های دانش بنیان و استارت‌آپ همه‌گیر نیست و اصلاً واقعیت ندارد! البته ممکن است چند شرکت مهاجرت کرده باشند و ما منکر آن نیستیم.
- در موضوع مهاجرت مغزها به استناد آمار رصدخانه ملی مهاجرت ایران، رتبه ما در بحث مهاجرفرستی ۲۰ بوده است که خیلی از کشورهای دیگر جلوتر از ما بوده‌اند.

دکتر پریسا علیزاده؛ عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

- با شرایط موجود، تقاضا برای حمایت‌های گلخانه‌ای پایان ندارد.
- بسیاری از شرکت‌هایی که در سال‌های اخیر تأییدیه دانش بنیانی اخذ کرده‌اند، به واسطه حمایت‌های موجود یا در نتیجه اجرای قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان تأسیس نشده‌اند.
- مجریان سیاست‌ها نیز همواره در تحلیل‌ها و گزارش‌های آمارهای این حوزه، به سال تأسیس شرکت‌ها اشاره و برای پرهیز از بازخورد نادرست به قانونگذاران و سیاستگذاران، گزارش‌های عملکردی و دستاوردهای حاصله را به تفکیک سال تأسیس شرکت‌های دانش بنیان ارائه کنند.
- ضرورت دارد در هدفمند نمودن تخصیص این منابع و اولویت‌گذاری فناوری‌ها و رشته فعالیت‌های برخوردار از معافیت‌های مالیاتی، مشوق‌های صادراتی، معافیت‌های بیمه‌ای و دیگر حمایت‌هایی که بار مالی قابل توجهی به دولت تحمیل می‌کنند، اهتمام ورزید.
- در حوزه فناوری نانو سال‌هاست که کشور ما در انتشار مقالات جزو کشورهای سرآمد قرار گرفته اما در مورد رسوخ این فناوری در صنایع کشور (مانند صنعت نفت، پتروشیمی و ...) چه می‌توان گفت؟
- لازم است این شرکت‌ها بر اساس نیاز صنعت و در جای مشخصی از زنجیره تولید کشور که تقاضا برای فناوری مشخصی وجود دارد، تأسیس شده و فعالیت کنند.
- در تحلیل روند بهبود رتبه ایران باید همواره به بهبودهای ناشی از تقویت نظام ثبت و گزارش‌دهی آمارها نیز توجه داشت و ارتقای رتبه کشور را به طور کامل نتیجه حمایت‌های انجام شده تلقی نکرد.
- نگاهی دقیق‌تر به بیش از ۱۰ سال حمایت مستمر که بخش زیادی از آن با برداشت از صندوق توسعه ملی انجام شده، برای تعیین اثربخشی و کارایی سیاست‌ها لازم است.

حجت الاسلام آل هاشم؛ نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی

- توانمندسازی دانشجویان، تکلیف مهم نظام آموزش عالی است.
- مسائل فرهنگی و اجتماعی برای دانشگاه‌ها مهم است. برای این منظور تشکل‌های مختلف دانشجویی طرحی با عنوان حامیم برای توانمند ساختن دانشجویان فعال طراحی کرده‌اند.

حجت الاسلام مهدی عباسی مهر؛ مدیرکل سیاسی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

- اصل و لازمه فعالیت فرهنگی و تشکل‌های دانشجویی؛ ارتباط است.
- طی سالیان اخیر حضور دانشجویان در جامعه کم‌رنگ‌تر شده است به طوری که تأثیرگذاری این قشر را می‌توان در پایین‌ترین حد ممکن تصور کرد.
- با غیر حضوری شدن فرایند آموزش در دانشگاه‌ها، فرصت ارتباط حضوری دانشجویان با یکدیگر گرفته شد و در طول چند ترم نسلی از دانشجویان وارد دانشگاه‌ها شدند که نتوانستند تشکل‌ها و گروه‌های فعال فرهنگی را بشناسند.
- فضای مجازی که تا قبل از کرونا صرفاً آن را به عنوان یک ابزار فوق برنامه می‌دیدیم در دوره کرونا تبدیل به یک ضرورت شد.
- چیزی که باعث تقویت و رونق یک تشکل می‌شود، ارتباط مستقیم و دوسویه و تداوم آن میان اعضای تشکل با یکدیگر و همچنین خود تشکل با بدنه دانشجویی است.
- یکی دیگر از نقاط قوت دوران کرونا، این بود که جریان‌های دانشجویی بیش از پیش به ظرفیت رسانه برای ارتباط با مخاطب ایمان آوردند و مهارت‌های استفاده از رسانه را بیشتر مورد توجه قرار دادند.
- پرداختن به مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و همچنین نیازهای اولیه یک دانشجویار باید در دستور کار قرار داد.
- اگر حضور میدانی داشته باشند و بتوانند حرف و استدلال خود را به گوش مخاطب برسانند طبعاً مخاطب تحت تأثیر حرف‌های آنان قرار می‌گیرد.
- فعالان دانشجویی باید در جریان اولویت‌ها و نیازهای امروز جامعه دانشگاهی کشور باشند، در جریان اولویت‌های امروز جامعه ایران و همچنین سیاست‌ها و اولویت‌های انقلاب اسلامی باشد.

دکتر محمدعلی زلفی‌گل؛ وزیر علوم تحقیقات و فناوری

- امروز سیاست نهایی حاکمیت، توزیع متوازن استعدادها در رشته‌های مختلف است، اما پیشرفت چندانی برای توجه به رشته‌های علوم پایه و انسانی نداشتیم و توزیع متوازن استعدادها در این رشته‌ها اتفاق نیفتاده است.
- در حال حاضر داوطلبان براساس عشق ژنتیکی و علاقه، رشته مورد نظر خود را در ورود به دانشگاه‌ها انتخاب نمی‌کنند، بلکه انتخاب رشته براساس شغل آینده صورت می‌گیرد.
- ما هر سال شاهد توجه کمتر به رشته‌های علوم انسانی و ریاضی هستیم و اگر هم علوم پایه تضعیف شود، کل علم کشور تضعیف خواهد شد.

دکتر محمد مهدی کاظمی؛ معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش

- اکنون ۱۴.۸۷ درصد دانش‌آموزان در رشته ریاضی تحصیل می‌کنند؛ در حالی که علوم پایه، زیرساخت‌های علمی و فنی کشور را فراهم می‌کند.

دکتر زهرا گویا؛ عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی

- دانشگاه فرهنگیان یک دانشگاه نوپا است که با طرح و برنامه‌اش، نمی‌تواند جایگزین یک دانشگاه جافتاده در تربیت پایه‌ای یک دانشجوی ریاضی باشد.

دکتر غفور شیخی؛ جامعه‌شناس

- دانش بنیاد نبودن اغلب رشته‌ها و نامتوازن بودن دانشگاه و صنعت از علل دلسرد شدن دانش‌آموز و دانشجو در داخل است.
- تحلیل آمار دریافتی از اداره کل گذرنامه در بازه زمانی سال ۱۳۸۰ تا مرداد ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که ۵۶٫۶ درصد از «دارندگان مدال در المپیادهای دانش‌آموزی»، ۶۹٫۱ درصد از «مشمولان بنیاد ملی نخبگان» و ۷۳٫۸ درصد از افراد «حائز رتبه‌های یک تا هزار» آزمون سراسری در داخل کشور هستند.
- دانش‌آموزان نخبه المپیادهای دانش‌آموزی بیشترین میزان مهاجرت علمی را دستکم طی یک دهه گذشته داشته‌اند.
- محتوای آموزشی نوین باید مهارت‌پرور می‌بود. به همین دلیل هم سیستم فعلی منجر به پرورش استعدادها نمی‌شود، به علاوه رفته‌رفته اعتبار خود را در میان جامعه نخبگان از دست می‌دهد.
- وقتی سیستم نتواند نخبه‌پرور و استادپرور باشد، کاهش اعتبار دانشگاه‌ها و رنکینگ‌های داخلی و دستاوردهای علمی را شاهد خواهیم بود و همه اینها در افکار عمومی نمود پیدا می‌کند.
- سرعت گرفتن سیر مهاجرت جوانان و نوجوانان به نوعی نماد سست شدن و تزلزل هویت یک کشور است.
- مهم‌ترین اصل این است که مدیریت سیاسی با مدیریت علمی جایگزین شود. تجربه نشان داده مدیریت سیاسی قادر نیست این روال را تغییر دهد.
- تا وقتی که جایگاه معلم و استاد دانشگاه و منزلت دانشجو را در جوه اجتماعی و اقتصادی کشور بالا نبریم، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم جوانان فرش قرمزهایی که پیش‌رویشان برای مهاجرت پهن می‌شود، نادیده بگیرند.

دکتر فریده حق بین؛ رئیس دانشگاه الزهراء(س)

- برای مطلوبیت زیست بوم و ارتقاء حس نوع دوستی در جامعه سیاست‌گذاری شود.
- موضوع تجدید و اصلاح جمعیت مسئله‌ای است که از منظر جمعیت‌شناسان محرز و قطعی است. قانون می‌بایست حمایت از سازمان‌هایی را که بیشتر پرسنل آنها را بانوان تشکیل می‌دهند نیز مدنظر قرار دهد.

دکتر یعقوب انتظاری؛ مدیر گروه اقتصاد آموزش عالی و بررسی‌های نیروی انسانی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

- رشد جمعیت که لازمه حفاظت از منابع انسانی است؛ و حفاظت از کیفیت محیط زیست که لازمه کیفیت زندگی است؛ رابطه معکوس دارند.
- مطالعات نشان می‌دهد که تشویق‌های مادی نقش برجسته‌ای در افزایش باروری ندارد عوامل روان‌شناختی، زیست‌شناختی و بوم‌شناختی نقش مهمتری در تغییرات نرخ باروری بازی می‌کنند.
- علاوه بر تشویق‌های مادی خانواده‌ها، برای بهبود دانایی جمعیت، مطلوبیت زیست بوم و ارتقاء حس نوع دوستی در جامعه سیاست‌گذاری شود.

دکتر علی باقر طاهری‌نیا؛ رئیس موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

- در کشور ما تقریباً ۱۲/۵ درصد جمعیت، جوانان مجرد در سن ازدواج هستند که حدود ۲۲ درصد از آن را جمعیت دانشجویی تشکیل می‌دهد. این یعنی اینکه سهم وزارت علوم در تحقق اهداف قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده چشمگیر و مهم است.

نرخ NEET در ایران نزدیک به ۳۰ درصد اعلام می شود!

- شاخص NEET که مختصر واژگان «(Not in Employment, Education or Training)» بوده، روایتگر وضعیت جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله‌ای است که نه در حال تحصیلند (ترک تحصیل کرده‌اند) نه مشغول مهارت‌آموزی و نه در جایی مشغول به کار هستند.
- اگر نگاهی به سن افراد شرکت‌کننده در تجمعات دی‌ماه ۹۶ و همچنین آبان ۹۸ داشته باشیم، ترکیب سنی به نفع جوانانی است که در موقعیت NEET ها (سن ۱۵ تا ۲۴ سال) قرار دارند.
- استان‌های گلستان، هرمزگان، کرمانشاه، لرستان، آذربایجان غربی، خوزستان، کردستان، همدان، بوشهر و خراسان رضوی از جمله استان‌های دارای بالاترین نرخ NEET ها هستند
- طبق داده‌های آماری سرشماری سال ۱۳۹۵ استان سیستان و بلوچستان با نرخ NEET حدود ۴۸/۲ درصدی در رتبه اول کشور، گلستان با نرخ ۴۴ درصدی، هرمزگان با نرخ ۴۳/۸ درصدی، کرمانشاه با نرخ ۴۲/۸ درصدی، لرستان با نرخ ۴۲/۱ درصدی، آذربایجان غربی با نرخ ۴۱/۷ درصدی، خوزستان با نرخ ۴۱/۲ درصدی، کردستان با نرخ ۴۱ درصدی، همدان با نرخ ۴۰/۱ درصدی و اردبیل با نرخ ۳۹/۶ درصدی ب ترتیب در رتبه های بعدی قرار دارند.

دکتر مریم رضایی؛ روان‌شناس و مشاور خانواده

- لباس رسمی و شیک برای یک میهمانی را از دست فروش نمی‌توانید تهیه کنید!
- این سایت‌ها خود واقعی افراد را پنهان می‌کنند و افراد بسیار سخت و دیرتر خود حقیقی‌شان را نشان می‌دهند.
- یکی از ضعف‌های عمده‌ای که در کانال‌های همسریابی و در میان کاربران به چشم می‌خورد، این است که اعضای آن از عزت نفس و حتی اعتماد به نفس بسیار پایینی برخوردار هستند.
- لباس رسمی و شیک برای یک میهمانی را از دست فروش نمی‌توانید تهیه کنید.
- بررسی شود دلیل گرایش به کانال‌های موجود برای همسریابی در چه مسائل یا ضعف‌هایی نهفته است و همان علت، مهم‌ترین و ضروری‌ترین مسئله‌ای است که باید از سوی روان‌شناس و مشاور بررسی و آسیب‌شناسی شود.

دکتر محمد عباسی؛ رئیس سازمان امور اجتماعی کشور

- با فرض سکونتگاه‌های غیررسمی، بیش از ۴۰۰ هزار نفر در حاشیه شهرتهران زندگی می‌کنند.
- یکی از دلایل حاشیه‌نشینی، کثرت شهرنشینی بدون توجه به اصول و مؤلفه‌های شهرسازی است. علت دیگر نیز عدم توجه به مسائل ساختاری اقتصادی مثل عدالت اجتماعی است.
- در برخورد با این پدیده رویکرد درست این است که فرصت‌های لازم برای زندگی ارزان را در برخی نقاط فراهم کنیم.
- موضوع دیگر توجه به آمایش سرزمینی در روستاهاست تا جمعیت مهاجر به شهر را کاهش بدهیم؛ ضمن اینکه برخی نقاط از نظر کالبدی باید تغییر کند و این موضوع باعث می‌شود که نقاط جرم خیز از بین بروند.

آیت الله محمد سروش محلاتی؛ محقق و پژوهشگر حوزه علمیه

- برخورد قهرآمیز در امر به معرو و نهی از منکر، مشروط به تأثیر مثبت و اصلاح است.
- ضرب و برخورد قهرآمیز در باب امر به معروف و نهی از منکر کاملاً مقید و مشروط به تأثیر مثبت این برخورد و اصلاح فرد است. اگر برخورد خشن، به اصلاح فرد کمک نکرده و او را به لجاجت و عناد مبتلا کند، وجهی ندارد.
- آیت الله صافی می‌گوید اگر ضرب به لجاجت منتهی شود، نباید به آن متوسل شد. خط قرمز این است که عمل و تندی و خشم ما نباید در طرف مقابل اثر سوء داشته باشد و او را به لجاجت بکشاند.
- برخی دنبال جنایت هستند و چه بسا منتظر به دست آوردن فتوا از فقیهی هستند تا آن را بهانه کنند و باید این هشیاری در عالمان متعهد وجود داشته باشد که بهانه به دست افراد ندهند.

دکتر عماد افروغ؛ عضو هیات علمی دانشگاه تهران

- از نگاه غیر منظومه‌ای در این کشور به شدت رنج می‌بریم.
- اگر کسی لباس نامناسب داشت بلافاصله بگوییم در هستی‌شناسی هم مشکل دارد یا اگر کسی حجاب ظاهر نداشت بگوییم که انسان نامسلمانی است و دیندار نیست. خیلی باید در باور مردم، محتاط بود و قضاوت‌های عجولانه نکرد.
- حجاب یک اصل ضروری دین اسلام است و در ضرورت، جایگاه، اهمیت و گذشته فرهنگی، تاریخی و هویتی و قانون بودن آن شک و تردیدی نیست. اما بحث مهم نحوه اشاعه و نشر حجاب است.
- کارهای اخلاقی و تربیتی که باید در این خصوص صورت بگیرد و غفلت‌هایی که صورت گرفته، یک نکته بسیار اساسی است. نمی‌توان صرفاً با روش‌های تنبیه و بازدارنده در مواجهه با عامه مردم، نشردهنده حجاب بود؛ به روش‌های ایجابی هم نیاز داریم.
- چگونه می‌توانیم این حجاب را میان نوجوانان و جوانان نهادینه کنیم؟ این روش اخلاقی و تربیتی و توجه به بسیاری از ابعاد قانونی دیگر می‌خواهد که به نظر من برخورد غیرمنظومه‌ای و یک سویه نگر نمی‌تواند حل‌کننده مشکل باشد.
- مسأله حجاب اجباری یا عدم حجاب اجباری نیست؛ مسأله این است که حجاب یک ضرورت است اما نشر آن نمی‌تواند با روش‌های سلبی صرف رخ بدهد.
- بگوییم نیروی انتظامی، شما که داری وظیفه خودت را انجام می‌دهی، مراتب امر به معروف و نهی از منکر را لحاظ کن و سعی کن از نیروهایی استفاده کنی که آموزش دیده باشند. اصلاً این مسأله اخلاقی و تربیتی است.
- برخورد قهریه نیروی انتظامی بیشتر متوجه جرائم سازمانی شود. جرائم سازمان یافته یعنی یک عده‌ای سازمان یافته می‌خواهند بی‌حجابی را نشر بدهند و فقط یک امر شخصی نیست.
- در کنار وظایف نیروی انتظامی، سایر نهادها وظیفه دارند و باید این وظیفه را انجام بدهند.
- اصول دینی را صرفاً نباید انتزاعی دید و باید وجوه انضمامی و عینی و زمینه‌ها و بسترهای آن را هم ببینیم.

افشین ملایی؛ رییس فدراسیون ورزش‌های همگانی

- با ابرچالش کم تحرکی برای جامعه ایرانی طی ۱۰ سال آینده روبرو هستیم.
- از سال ۸۶ تا ۹۵ بر اساس آمار رسمی مرکز آمار، ۲۵ درصد جامعه ایرانی با کم تحرکی روبرو شدند.
- نیازمند حمایت و نگاه ویژه کمیته ملی المپیک در راستای توسعه ورزش همگانی هستیم، کمیته بین‌المللی المپیک حامی ورزش همگانی است.
- تبدیل رویکرد فردی به رویکرد اجتماعی و عمومی در دستور کار فدراسیون ورزش‌های همگانی قرار دارد.

دکتر فتاح احمدی؛ معاون بین‌الملل وزیر دادگستری و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

- تا موقعی که سیاست‌گذاری جبر شرایط اجتماعی و اقتصادی را از بین نبرد، کار کودک به قوت خود باقی است.
- چارچوب اقدامات مرجع ملی در راستای حقوق کودک، مبتنی بر ارزش‌ها و قواعد بنیادینی نظیر تضمین برابری و عدم تبعیض، رعایت منافع عالی‌ه کودکان و نوجوانان، مشارکت‌جویی، نقدپذیری و پاسخگویی و خانواده‌محوری است.
- موضوع کودکان کار و خیابانی به عنوان پنج آسیب اولویت‌دار در کشور، ناشی از شرایط نامناسب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی- از جمله فقر، بیکاری، مهاجرت از روستاها و شهرهای کوچک، بروز حوادث طبیعی و انسان‌ساخت، شکل‌گیری سکونت‌گاه‌های غیررسمی، ورود اتباع خارجی به‌ویژه به شکل غیرمجاز و همچنین دسترسی ضعیف به خدمات اجتماعی مانند آموزش و بهداشت- است.
- کودکی که در خیابان کار می‌کند نه به اختیار خود که به جبر شرایط اقتصادی و اجتماعی است و تا موقعی که سیاست‌گذاری‌ها این جبرها را از بین نبرند، کار کودک به قوت خود باقی خواهد ماند.
- آخرین گزارش یونسف در مورد تخمین جهانی کار کودکان، نشان‌دهنده افزایش هشدار دهنده این واقعیت در سراسر جهان است.
- یکی از عوامل افزایش بزه‌کاری و بزه‌دیدگی کودکان کار و خیابان محرومیت از تحصیل و مهارت‌های اجتماعی است
- برخی عوامل کار کودک در جامعه، ریشه در نبود فرصت‌ها دارد؛ مانند فرصت برابر برای تحصیل و فرصت برابر کسب ثروت که فقر در نقطه مقابل آنهاست و نتیجه آن ارتکاب جرایم مختلف است.

دیپراه، گزارشی است که ماهانه از اهم دیدگاه صاحب‌نظران (یادداشت، سخنرانی و گفتگو) در خصوص مسائل فرهنگی و اجتماعی تهیه می‌شود. این دیدگاه‌ها در رسانه‌ها و درگاه‌های سازمانی منتشر شده‌اند و دفتر مطالعات فرهنگی جهاددانشگاهی تلاش می‌کند منتخبی از آن‌ها را در اختیار مخاطبان خود قرار دهد.

این دفتر کوشیده است دیدگاه‌های مهم را پوشش دهد و قطعاً کاستی‌های آن، با اعلام نظر همکاران مرتفع خواهد شد.